

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

KAHRAMANMARAŞ İLİ 2017 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
ÇEVRE YÖNETİMİ VE DENETİM ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

KAHRAMANMARAŞ - 2018

ÖNSÖZ

Çevre, insanların ve diğer canlıların hayatları boyunca gerek birbirleri ile gerekse içinde buldukları cansız çevre öğeleri ile etkileşim içinde buldukları fiziki, biyolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel bir ortamdır. Bu ortamın sağlığının, insan sağlığını doğrudan etkilemesi kaçınılmazdır.

Sağlıklı yaşamak, sağlıklı bir çevre ile mümkün olacaktır. Çevre dengesi gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin çözmesi gereken bir sorun haline gelmiştir. Çevre sorunları genel olarak, teknolojinin zamanla gelişmesi, buna bağlı olarak ekonomik kalkınma ve insanların isteklerinin, gereksinimlerinin artması, hızlı nüfus artışından kaynaklanmaktadır.

Hızlı nüfus artışına bağlı olarak insanların ihtiyaçlarının çeşitlenmesi, beslenme, enerji, çarpık kentleşme, sağlıksız sanayileşme, azalan ve tükenen canlı türler, artan kirlilik, ormanların ve meraların yok olmasına bağlı iklim değişiklikleri çevre sorunlarını oluşturmaktadır.

Çevre sorunları ile mücadelede sadece kamu kurum ve kuruluşların çabaları yeterli olamayacağından; mücadelenin daha geniş kitlelere yayılması, sivil toplum ve gönüllü kuruluşlar ile topyekûn bir çalışma yürütülmesi amaca ulaşmamızı daha da kolaylaştırılacaktır.

Geleceğimiz olan çocuklarımıza daha güzel bir çevre bırakmak için; önceki nesillerden bize emanet edilen değerleri gelecek nesillere geliştirerek taşımanın görevimiz olduğunu bilmeliyiz.

Unutmamak gerekir ki sağlıklı ve temiz bir dünyada yaşamının, ilk şartı çevreyi korumak, çevremizle uyum içerisinde yaşayabilmektir.

İlimizin çevre dengelerinin mevcut durumunun ortaya konulması amacıyla; gerekli olan veri vb. bilgilerin toplanması, sınıflandırılması, kullanıcılara sunulması için “ Çevre Envanteri” nin oluşturulması büyük önem arz etmektedir.

Bilindiği gibi, İl Çevre Durum Raporları, O ilin tüm çevre bilgileri ve değerlerini bir sistem bütünlüğü içerisinde toplayacağı gibi Bakanlığımızca hazırlanacak Türkiye Çevre Durum Raporu ve Çevre Envanterinin hazırlanmasına önemli bir temel kaynak oluşturacaktır. Çevre Durum Raporları ve Çevre Envanterleri dengeli ve sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirirken korunması gereken ekosistemlerin, ihtiyaçlar ve doğal kaynaklar arasındaki dengenin kurulmasında araştırmacılara temel bilgi sunarken, yön ve hedeflerinin belirlenmesinde ÇED Raporlarının hazırlanmasında, Çevreye ait bilgilerin tespitinde önemli kaynak özelliğini taşımaktadır.

Osman ARISAL
Kahramanmaraş Çevre ve Şehircilik İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
GİRİŞ	1
A. HAVA	1
A.1. HAVA KALİTESİ	4
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN ÖGELER.....	7
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	10
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI.....	11
A.5. EGZOZ GAZI EMİSYON KONTROLÜ	13
A.6. GÜRÜLTÜ	14
A.7. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	14
A.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	16
B. SU VE SU KAYNAKLARI	17
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	17
B.1.1. Yüzeysel Sular	17
<i>B.1.1.1. Akarsular.....</i>	<i>17</i>
<i>B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar.....</i>	<i>18</i>
B.1.2. Yeraltı Suları	18
<i>B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri</i>	<i>19</i>
B.1.3. Denizler	20
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	21
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	21
B.3.1. Noktasal kaynaklar.....	21
<i>B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar.....</i>	<i>21</i>
<i>B.3.1.2. Evsel Kaynaklar</i>	<i>23</i>
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	23
<i>B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar.....</i>	<i>23</i>
<i>B.3.2.2. Diğer</i>	<i>23</i>
B.4. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ.....	24
B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu	24
<i>B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti</i>	<i>24</i>
<i>B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti</i>	<i>25</i>
<i>B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.....</i>	<i>26</i>
B.4.2. Sulama	47
<i>B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı</i>	<i>47</i>
<i>B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı.....</i>	<i>47</i>
B.4.3. Endüstriyel Su Temini	48
B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	48
B.4.5. Rekreatyönel Su Kullanımı.....	49
B.5. ÇEVRESEL ALTYAPI.....	50
B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri	50
B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri.....	56
B.5.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	56
B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	57
B.6. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	57
B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar	57

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

B.6.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı	58
B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	59
B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği	60
B.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	61
C. ATIK	62
C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ)	62
C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI.....	65
C.3. AMBALAJ ATIKLARI	65
C.4. TEHLİKELİ ATIKLAR.....	66
C.5. ATIK MADENİ YAĞLAR.....	67
C.6. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER.....	68
C.7. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR.....	69
C.8. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL).....	69
C.9. ATIK ELEKTRİKİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR (AEEE)	70
C.10. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ (HURDA) ARAÇLAR	71
C.11. TEHLİKESİZ ATIKLAR	72
C.11.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları.....	72
C.11.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	73
C.11.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları.....	75
C.12. TIBBİ ATIKLAR.....	75
C.13. MADEN ATIKLARI	76
C.14. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	76
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	78
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR.....	78
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	78
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	79
D.1. FLORA	79
D.2. FAUNA.....	88
D.3. ORMANLAR VE MİLLİ PARKLAR	89
D.4. ÇAYIR VE MERA	91
D.5. SULAK ALANLAR	92
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	92
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	104
E. ARAZİ KULLANIMI	106
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	106
E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	107
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	107
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	107
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	108
F.1. ÇED İŞLEMLERİ	108
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ.....	109
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	110

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI.....	111
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ.....	111
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	112
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	112
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	113
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	113
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	114
EK-1: 2017 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ARAŞTIRMA FORMU.....	117
BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ	118
BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ	122
BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ.....	127
BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI	128

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge A.1 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	5
Çizelge A.2 - EPA hava kalitesi indeksi.....	5
Çizelge A.3 - Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri	6
Çizelge A.4 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında evsel ısınmada kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler	9
Çizelge A.5 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında sanayide kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler	9
Çizelge A.6 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında kullanılan doğalgaz miktarı	9
Çizelge A.7 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında kullanılan fuel-oil miktarı	9
Çizelge A.8 - Kahramanmaraş ilinde hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	11
Çizelge A.9 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu g/m^3$; $CO: mg/m^3$)	13
Çizelge A.10 - 2017 yılında Kahramanmaraş ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı	13
Çizelge B.11 – Kahramanmaraş ilinin akarsuları	17
Çizelge B.12 - Kahramanmaraş ilinde mevcut sulama göletleri	18
Çizelge B.13 – Kahramanmaraş ilinin yeraltı suyu potansiyeli	18
Çizelge B.14 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	21
Çizelge B.15 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu.....	55
Çizelge B.16 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı OSB’lerde atıksu arıtma tesislerinin durumu	56
Çizelge B.17 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler	58
Çizelge B.18 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	60
Çizelge B.19 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	60
Çizelge B.20 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları	60
Çizelge C.21 Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	64
Çizelge C.22 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları	65
Çizelge C.23 - Kahramanmaraş ilinde atık işleme ve miktarı.....	66
Çizelge C.24 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları..	67
Çizelge C.25 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında toplanan akümülatörlerle ilgili veriler.....	68
Çizelge C.26 – Kahramanmaraş ilinde yıllar itibarıyla toplanan atık akü miktarı (kg)	68
Çizelge C.27 - Kahramanmaraş ilinde yıllar itibarıyla toplanan atık pil miktarı (Kg)	68
Çizelge C.28 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler.....	69
Çizelge C.29 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında oluşan ÖTL ile ilgili veriler.....	69

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.30 – Kahramanmaraş ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	70
Çizelge C.31 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar.....	71
Çizelge C.32 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı	71
Çizelge C.33 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma, taşınma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri.....	72
Çizelge C.34 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri üretim kapasiteleri, cüruf ve bertaraf yöntemi	73
Çizelge C.35 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı	74
Çizelge C.36 – 2017 yılında Kahramanmaraş ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	75
Çizelge C.37 - Kahramanmaraş ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı	75
Çizelge C.38 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	76
Çizelge C.39 – Kahramanmaraş ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı.....	76
Çizelge Ç.40 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında SEVESO kuruluşlarının sayısı.....	78
Çizelge E.41 – 2017 yılı için Kahramanmaraş ilinde arazi sınıflandırması	106
Çizelge F.42 – Kahramanmaraş ilinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2017 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	108
Çizelge F.43 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları	109
Çizelge G.44 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı	111
Çizelge G.45 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇŞİM'e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	112
Çizelge G.46 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	112

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil A.1 – Kahramanmaraş ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri	10
Şekil A.2 - Kahramanmaraş ilinde Merkez ve Elbistan istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği	11
Şekil A.3. - Kahramanmaraş ilinde Merkez ve Elbistan istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	12
Şekil A.4 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	14
Şekil B.5 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı itibariyle mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı	20
Şekil B.6 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	24
Şekil B.7 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	48
Şekil B.8 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı	50
Şekil B.9 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı.....	50
Şekil B.10 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	59
Şekil B.11 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	59
Şekil C.12 - Kahramanmaraş ilinde katı atık kompozisyonu.....	63
Şekil C.13 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı kayıtlı ekonomik işletmeler	65
Şekil C.14 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi	66
Şekil C.15 – Kahramanmaraş ilinde atık madeni yağ toplama miktarları*.....	67
Şekil C.16 – Kahramanmaraş ilinde yıllar itibariyle atık akü toplama ve geri kazanım miktarı (ton)	68
Şekil C.17 – Kahramanmaraş ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (Ton/Yıl).....	69
Şekil C.18 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı atık elektr. ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)	70
Şekil C.19 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı AEEE işleme tesis sayısı	71
Şekil C.20 – Kahramanmaraş ilinde Bulunan Termik Santrallerin Yeri	73
Şekil C.21 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı kül atıklarının yönetimi.....	74
Şekil C.22 – Kahramanmaraş Afşin-Elbistan Termik Santrali.....	74
Şekil C.23 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı	76
Şekil E.24 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	106
Şekil F.25 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	108
Şekil F.26 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇED Gereklidir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	108
Şekil F.27 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin sektörler göre dağılımı	109
Şekil F.28 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında verilen lisansların konuları	110
Şekil G.29– Kahramanmaraş ilinde ÇŞİM tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı	111
Şekil G.30 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı.....	112
Şekil G.31 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezalarının konulara göre dağılımı.....	113

GİRİŞ

2017 yılı itibarı ile il nüfusu 1.127.623 kişi olup, İlde, merkez dâhil 11 ilçe, 12 belediye mevcuttur. İlçelerimiz, Onikişubat, Dulkadiroğlu, Afşin, Andırın, Çağlayancerit, Ekinözü, Elbistan, Göksun, Nurhak, Pazarcık ve Türkoğlu'dur.

Kahramanmaraş'ın bilinen tarihi Anadolu'da ilk siyasi birliği kuran Hititlere kadar dayanır. Hititler devrinde buraya Marxasi dendiği çevrede bulunan bu döneme ait birçok tarihi eser ve yazılardan anlaşılmaktadır. Daha sonra Romalılar ve Bizanslılar tarafından işgal olunan şehir, bu dönemde de Germanika ismiyle anılmaya başlanılmış ve Hz. Ömer zamanında da Müslümanlar tarafından feth olunmuştur. Bölgede uzun yıllar boyunca Emeviler, Abbasiler, Selçuklular ve Memlûklular hüküm sürmüştür. İslam hâkimiyetinin Suriye'den Anadolu'ya yayıldığı sırada, Maraş'ın Arap-Bizans nüfuz alanları arasında sınır bölgesi olması dolayısıyla Rumlarca sık sık yakılıp, tahrip edildiği görülmektedir. Yavuz Sultan Selim, Maraş'ı 1514 Çaldıran Savaşından sonra Osmanlı Devleti topraklarına katarak, burada merkezi Maraş olmak üzere Malatya, Antep, Karsulkadiriye ve Sumaysat Sancaklarının bağlandığı Dulkadiriye eyaletini kurmuştur. Şehir 1866 yılında da sancak olarak Halep Valiliğine bağlanmıştır.

Mondros Mütarekesinden sonra 22 Şubat 1919 'da İngilizlerin, Suriye İtilafnamesi gereği 29 Ekim 1919 'da da Fransızların işgaline uğrayan şehir, 12 Şubat 1920 tarihinde hürriyetine kavuşmuştur. 31 Ekim 1919 günü Uzunoluk Hamamından çıkan kadınların peçesine el uzatan Fransız üniforması giymiş Ermeni askerine karşı ilk kurşunu sıkan Sütçü İmam, kurtuluş mücadelesinin önderi olmuştur. 28 Kasım 1919 Cuma günü kalesinde bayrağının dalgalanmadığını gören halk, Ulucamii İmam Hatibi Rıdvan Hoca'nın "*Bayrağın dalgalanmadığı yer hür değildir, hür olmayana da cuma namazı farz değildir*" sözü üzerine Türk Bayrağını göndere çekerek ilk toplu hareketi başlatmıştır. Gittikçe artan Ermeni mezalimine dayanamayan Maraş halkı 21 Ocak 1920'de başlayan ve 11 Şubat 1920'ye kadar 22 gün süren kurtuluş mücadelesi sonunda kendi şehrini kurtarma şerefine erişmiştir. Türk Kurtuluş Mücadelesinin önderi olan Maraş bu önder hareket nedeniyle 5 Nisan 1925 tarihinde dünyada ilk olarak tek kırmızı şeritli İstiklal Madalyası ile taltif edilmiş ve yine 7 Şubat 1973 gün ve 1657 Sayılı Kanunla ismi *Kahramanmaraş* olarak değiştirilmek suretiyle onurlandırılmıştır.

İl merkezinde ve nispeten gelişmiş olan Afşin ve Elbistan ilçelerinde sanayileşmenin ve dışa açılmanın getirdiği bir toplumsal değişim süreci yaşanmaktadır. Bu merkezlerde gelir düzeyindeki yükselmeye paralel olarak yaşam şekli de değişmeye başlamıştır.

Sanayileşmede yaşanan hızlı gelişme sevindirici boyuttadır. Sanayileşme, kırsal alandan kopup gelecek nüfusu, istihdam edecek sektör olması bakımından önemini bir kat daha artırmaktadır. Kahramanmaraş ilinin ekonomik yapısı genel haliyle 1950'li yıllarda tarıma dayalı bulunmaktaydı. Coğrafi durumu, arazi yapısı ve tarihi seyri içerisinde değerlendirildiğinde halkın gelir kaynağını tarım ve el sanatları oluşturmaktaydı. Bu el sanatlarından oymacılık, bakırcılık ve kuyumculuk halen devam etmektedir.

Özellikle 1968 yılında İl'in Kalkınmada Öncelikli İller kapsamına alınması ile sanayileşmenin yapısında bir değişim görülmüş, mevcut küçük çaplı sanayi kuruluşlarından farklı olarak büyük çaplı pamuklu dokuma sanayi, iplik fabrikaları, süt ürünleri, dondurma, zeytin ve ayçiçeği yağı fabrikaları kurulmuştur.

Türkiye’de piyasa ekonomisinin yeni yeni benimsenmeye başlanmasıyla 1980’li yılların başından itibaren Kahramanmaraş, büyük bir iktisadi adım atarak sanayileşme ve çağdaş ticaret sürecine girmiştir. Böylece yıllarca gerçekleştirilemeyen büyüme ve değişme için alt yapı oluşturulmuş, bundan sonrası için geriye sadece sanayi tesislerini kurup işletmek kalmıştır. Devlet teşviklerini doğru kullanarak bu fırsatı iyi değerlendiren Kahramanmaraşlı girişimciler şehrin bugün sahip olduğu sağlam ekonomik yapının kurulmasında büyük rol oynamışlardır.

İlimizin iç ve dış ticaretinin başlıca konusunu tarım ürünleri ile tarıma dayalı sanayi ürünleri oluşturmaktadır. İlimizde toptan üretimi ve ticareti yapılan tarım ürünlerinden başta buğday, arpa, mısır ve çavdar, sanayi bitkilerinden; pamuk, şekerpancarı, ayçiçeği, kırmızıbiber, baklagillerden ise; nohut, fasulye ve mercimektir.

Sanayi ürünlerinden ilde üretimi yapılan başta dokuma ve giyim sektörü mamulleri olan iplik, örgü, kumaş ve hazır giyim üretimi ve ticareti yapılmaktadır. Metal sanayinde özellikle İl Merkezinde çelik mutfak eşyası imali ve ticareti göz doldurmaktadır.

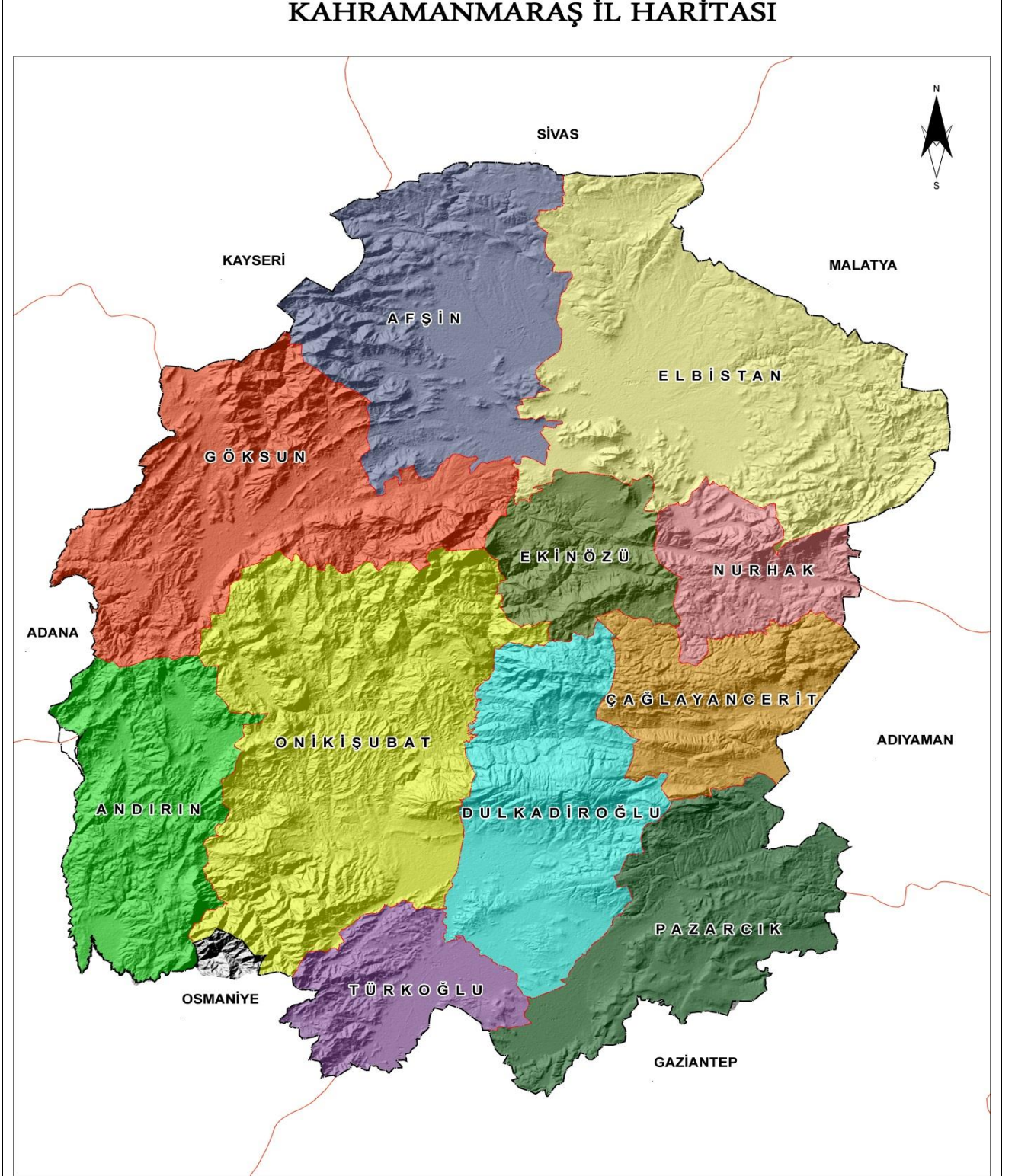
Kahramanmaraş’ta el sanatları geniş ve zengin bir muhteviyata sahiptir. Başta ağaç oyma sanatı, bakırcılık, sim-sırma işlemciliği, kuyumculuk ve dericilik (köşkerlik) eskiden günümüze yaşaya gelen belli başlı el sanatlarıdır. Özellikle ağaç oymacılığı, bakırcılık ve altın işlemciliği (kuyumculuk) çok ünlüdür. İlin yoğun imalat ve ticaret potansiyeli içerisinde el sanatları önemli bir yer işgal eder.

Kahramanmaraş ilinin önemli yerleri: Kahramanmaraş Kalesi, Ulu Camii, Taş Medrese, Ceyhan Köprüsü, Afşin Ashab-ül kehf, Güvercinlik Su Mağarası, Savruk Mağarası, Döngel Mağraları, Ali Kayası, Süleymanlı / Kanlı Köprü, Çukurhisar Kaya Mezarları, Zeytin Ilıcası, Ekinözü (Cela) İçmeleri, Yavşan Yaylası, Başkonuş Yaylası, Meryemçil Yaylası, Yeşilgöz’ dür.

İlin Coğrafi Durumu

Kahramanmaraş ili 14.346 km²’lik yüzölçümü ile Türkiye'nin 11. büyük vilâyeti durumundadır. 37-38 kuzey paralelleri ile 36-37 doğu meridyenleri arasında yer alır. Merkez ilçe deniz seviyesinden 568 m. Yükseklikte olup, ilin kuzey kesimleri oldukça dağlıktır. Yeryüzü şekilleri genellikle Güneydoğu Torosların uzantıları olan dağlarla bunlar arasında kalan çöküntü alanlarından oluşmaktadır. Arazi yüksekliği 350 metreden 3000 metreye kadar çıkan ilimizde geniş ovalar vardır. Bunlar; Gâvur, Maraş, Göksun, Aşağı Göksun, Afşin, Elbistan, Andırın, Mizmilli, Narlı ve İnekli Ovalarıdır. İlimizin belli başlı dağları ise; Nurhak, Binboğa, Engizek, Uludaz ve Ahırdağıdır. Ceyhan Nehri ve Aksu Erkenez, Göksu, Göksun, Hurman, Söğütlü Çayları, Fırnis, Körsulu, Tekir Dereleri ile Andırın ve Keşiş Suyu ilimizin başlıca akarsularıdır. Toprakların %59,7’sini dağlar, %24’ünü platolar ve %16,3’ünü de ovalar teşkil eder.

KAHRAMANMARAŞ İL HARİTASI

KAYNAKLAR:

-Kahramanmaras.gov.tr-2018

-TÜİK-2018

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirletici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd., 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır. Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesini iyi, orta, kötü, tehlikeli vb. şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği problemleri ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd., 2003a). Bir bölgedeki kirletici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd., 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, EPA (Amerika Birleşik Devletleri Çevre Koruma Ajansı) Hava Kalitesi İndeksinin ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uyarlanması sonucu oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1' de verilmektedir.

Çizelge A.1 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.2 - EPA hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
<i>Hava Kalitesi İndeksi aralıkta olduğunda..</i>	<i>..hava kalitesi koşulları..</i>	<i>..bu renkler ile sembolize edilir..</i>	<i>..ve renkler bu anlama gelir.</i>
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirlenmeler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A.3 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER (µg/m ³)							UYARI EŞİĞİ
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	500	500	470	440	410	380	350	500 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	250	250	225	200	175	150	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim’den 31 Mart’a kadar) -insan sağlığının korunması için-	20	20	20	20	20	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	---	300	290	280	270	260	250	400 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	60	60	56	52	48	44	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	---	30	30	30	30	30	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	100	100	90	80	70	60	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	60	60	56	52	48	44	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	1	1	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	----
BENZEN	yıllık -insan sağlığının korunması için-	10	10	10	10	9	8	7	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	16.0 00	16.0 00	14.0 00	12.0 00	10.0 00	10.0 00	10.0 00	----

*Arsenik (As), kadmiyum (Cd), nikel (Ni), ve benzo(a)piren kirleticileri için Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde hedef değerler ve hedef değere ulaşılacak tarih bulunmamaktadır.

*Ozon (O₃) kirletici için Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde bilgilendirme ve uyarı eşiği ile hedef değer ve uzun vadeli hedef bulunmaktadır.

(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi: 2013/37 – EK-II)

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Ögeler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır. Rensiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'den ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM10), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM10- 10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM10 için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM10 solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkaçıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM10'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM10 maruziyetine karşı hassastır. PM10 yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nin ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xylene (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.*

Çizelge A.4 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında evsel ısınmada kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler

(Kaynak, Yıl)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
İthal Linyit	Rus-Afrika		6400	31	0,9	10	16
Yerli Linyit			4800		2	25	25
Odun							
Briket Kömür			6400	31	0,9	10	16
Sosyal Day. Vakfı Kömürü							

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

NOT: BİLGİYE ULAŞILAMAMIŞTIR.

Çizelge A.5 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında sanayide kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler

(Kaynak, Yıl)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

NOT: BİLGİYE ULAŞILAMAMIŞTIR.

Çizelge A.6 Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında kullanılan doğalgaz miktarı

(Armadaş,2017)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut	116,762,366	9,273.81
Sanayi	163,465,483	9,273.81

Çizelge A.7 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında kullanılan fuel-oil miktarı

(Kaynak, Yıl)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)	Toplam Kükürt (%)
Konut			
Sanayi			

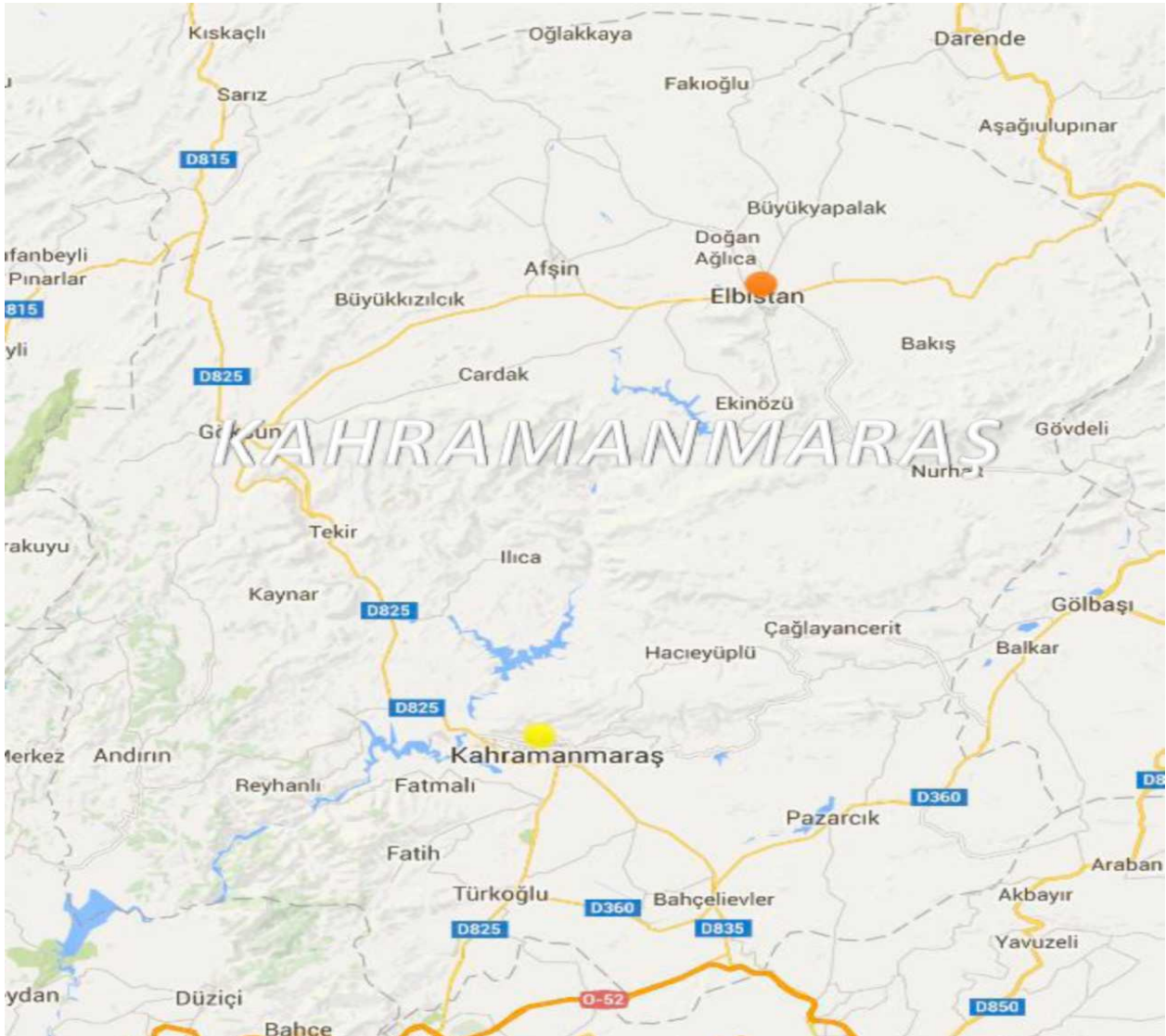
NOT: BİLGİYE ULAŞILAMAMIŞTIR.

Egzoz gazı emisyonlarının kontrolüne yönelik ilimizdeki faaliyetler A.5. Bölümünde verilmektedir.

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

İlimizde biri Onikişubat İlçesinde diğeri de Elbistan İlçesinde olmak üzere iki adet hava kalitesi ölçüm istasyonu bulunmaktadır. Bu istasyonlarda SO₂ ve PM ölçümü yapılmaktadır. Online olarak Bakanlığımız www.havaizleme.gov.tr adresine bağlı olarak çalışmaktadır. İstasyonların kontrol bakımı sürekli Bakanlığımız yapılmaktadır.

İlimizde hava kalitesini iyileştirmeye yönelik olarak yetki devri yapılan Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi ekipleriyle beraber konutlarda ve katı yakıt satışı yapılan yerlerde denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde ilimizde satışına izin verilen kömürlerin uygunluğuna bakılmaktadır. İlimizde satışına izin verilmeyen kömürler tespiti halinde gerekli idari ve yasal işlemler yapılmaktadır. Ayrıca kömürlerin uygun yakılmasına yönelik ateşçi belgeleri sorgulanmaktadır. Ateşçi belgesi olmayanlara gerekli eğitimin verilmesi için Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği yapılmaktadır.

Şekil A.1 – Kahramanmaraş ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

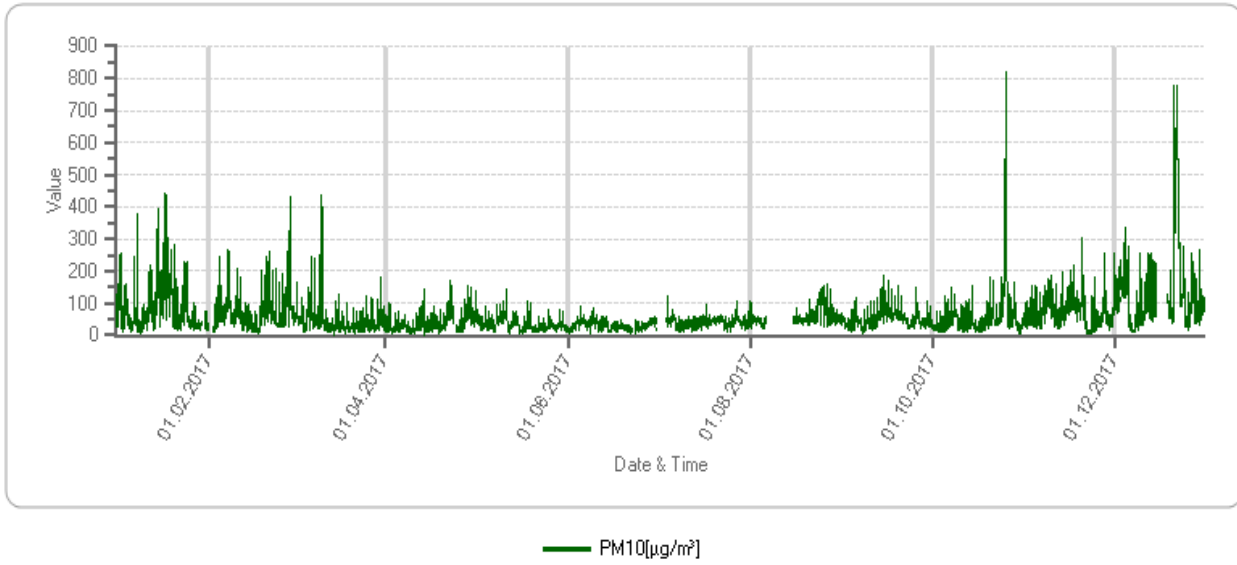
Çizelge A.8 - Kahramanmaraş ilinde hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM
Onikişubat İlçesi	37°38'08" - 36°53'54"	X					X
Elbistan İlçesi	38°12'13" - 37°11'54"	X					X

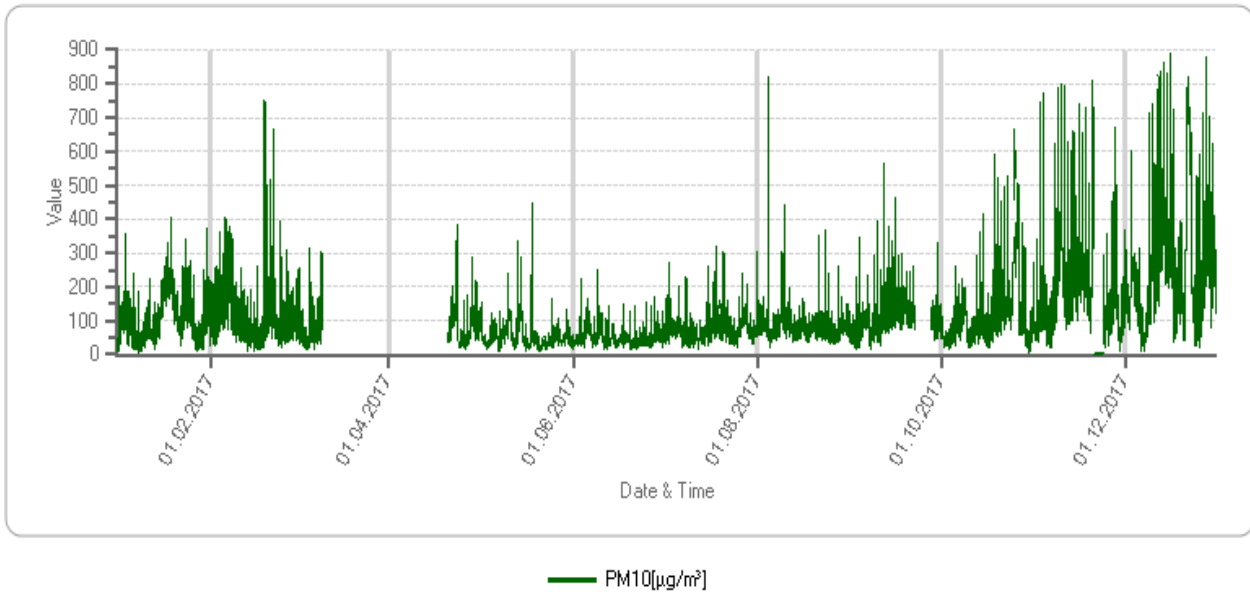
(havaizleme.gov.tr, 2018)

A.4. Ölçüm İstasyonları

İstasyon:Kahramanmaraş Periyodik:01.01.2017 00:00 - 31.12.2017 00:00 Rapor Türü:AVG

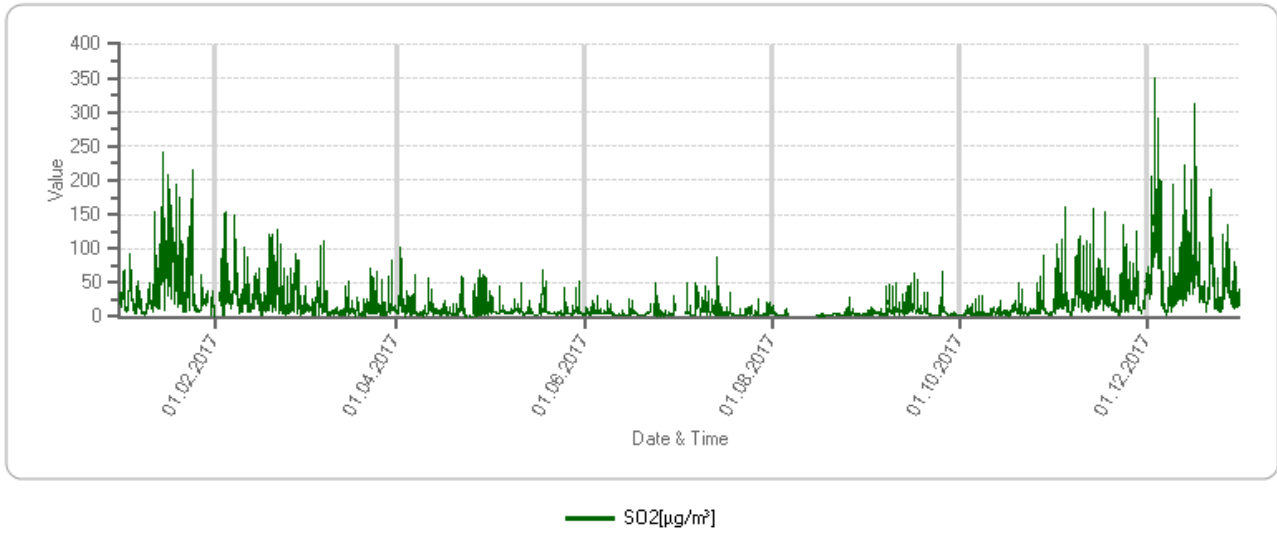
İstasyon:Kahramanmaraş - Elbistan Periyodik:01.01.2017 00:00 - 31.12.2017 00:00 Rapor Türü:AVG

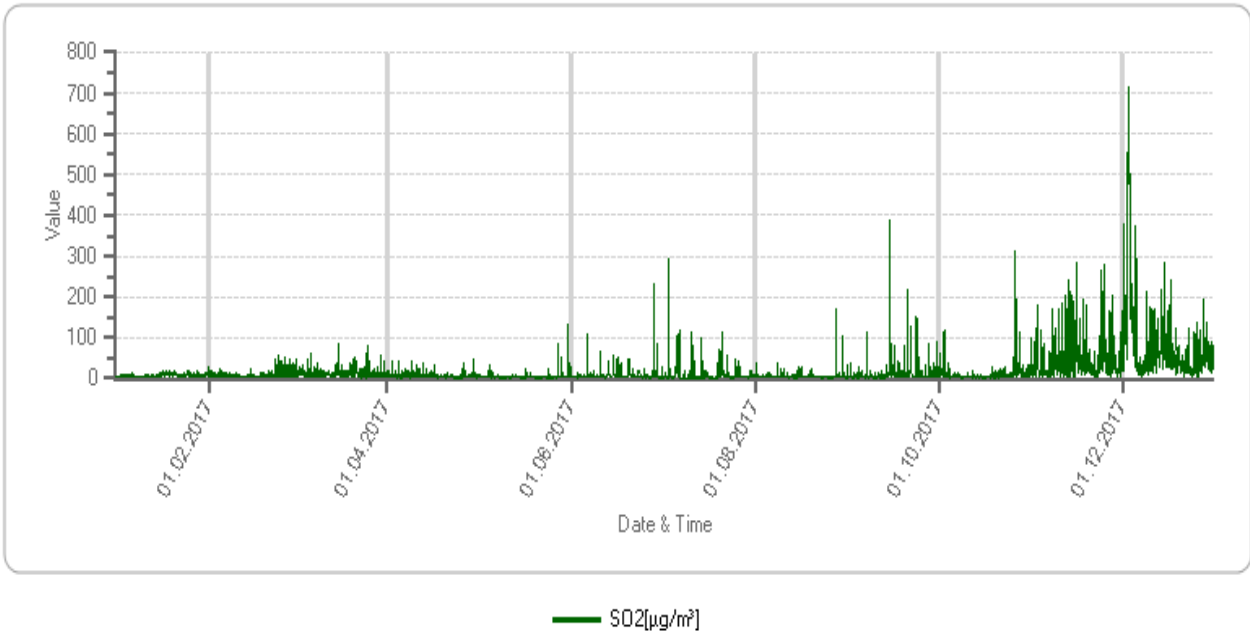
Şekil A.2 - Kahramanmaraş ilinde Merkez ve Elbistan istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği

(havaizleme.gov.tr, 2018)

İstasyon:Kahramanmaraş Periyodik:01.01.2017 00:00 - 31.12.2017 00:00 Rapor Türü:AVG

İstasyon:Kahramanmaraş - Elbistan Periyodik:01.01.2017 00:00 - 31.12.2017 00:00 Rapor Türü:AVG

Şekil A.3. - (Kahramanmaraş) ilinde (Merkez ve Elbistan) istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2018)

Çizelge A.9.1 - (Kahramanmaraş-Merkez) ilinde 2017 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

İSTASYON ADI	SO ₂	AGS*	PM ₁₀	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	44	0	88	16										
Şubat	33	0	72	12										
Mart	13	0	46	6										
Nisan	12	0	38	1										
Mayıs	8	0	36	0										
Haziran	5	0	32	0										
Temmuz	9	0	41	0										
Ağustos	4	0	59	5										
Eylül	9	0	54	7										
Ekim	8	0	56	6										
Kasım	29	0	73	14										
Aralık	59	0	133	22										

(havaizleme.gov.tr, 2018)

*AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

Çizelge A.10.2 - (Kahramanmaraş-Elbistan) ilinde 2017 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

İSTASYON ADI	SO ₂	AGS*	PM ₁₀	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	8	0	108	23										
Şubat	10	0	115	22										
Mart	13	0	75	4										
Nisan	8	0	78	5										
Mayıs	5	0	57	7										
Haziran	9	0	53	4										
Temmuz	9	0	53	17										
Ağustos	6	0	84	23										
Eylül	13	0	117	21										
Ekim	11	0	127	22										
Kasım	49	0	189	28										
Aralık	75	0	262	29										

(havaizleme.gov.tr, 2018)

*AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

Çizelge A.11 - 2017 yılında Kahramanmaraş ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı

(İl Emniyet Müdürlüğü ve ÇŞİM, 2018)

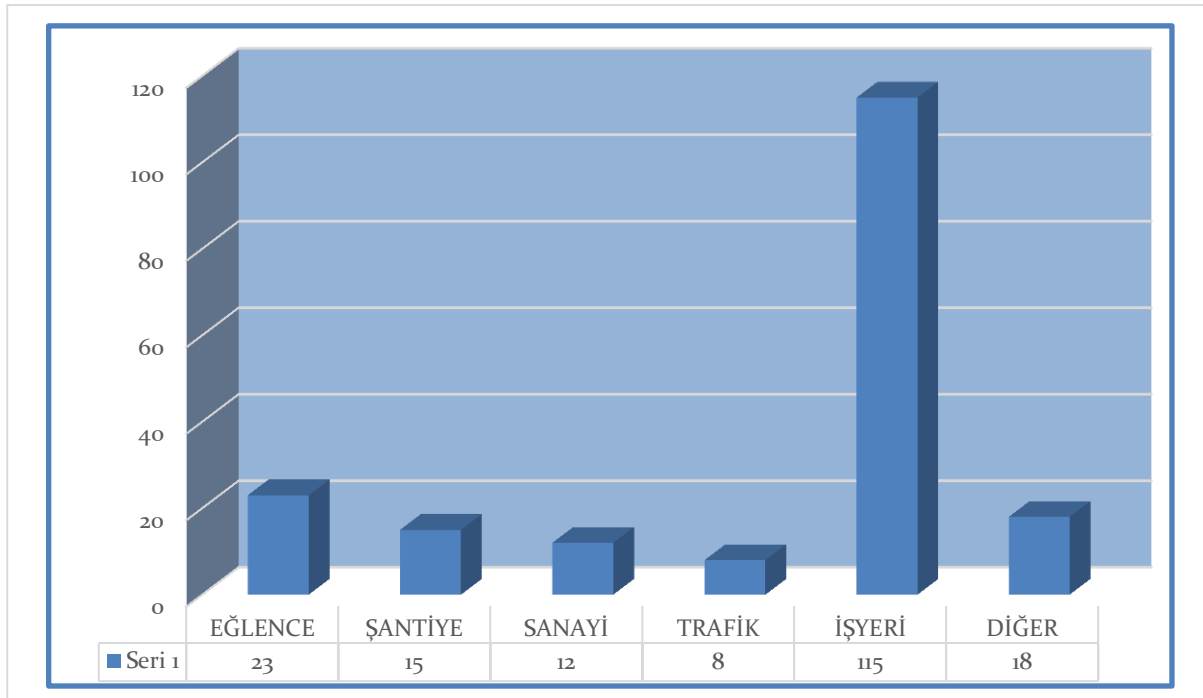
Araç Sayısı					Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM	Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM
114.972	6.566	8.938	81.243	211.719	-	-	-	-	107,428

A.6. Gürültü

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 03.06.2015 tarih ve 51148829-249-883 sayılı Olurları ile Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği hükümleri kapsamında Kahramanmaraş İl sınırları içinde gürültü denetimi, şikayetlerin değerlendirilmesi ve idari yaptırım uygulama yetkileri Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığına devredilmiştir. Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma ve Kontrol Şube Müdürlüğü bu yetki devri ile Kahramanmaraş İl sınırları içinde Müdürlüğe ulaşan gürültü şikayetleri ile ilgili olarak 2872 sayılı Çevre Kanununun 14. Maddesi ve Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği doğrultusunda şikayetleri değerlendirmekte ve Kanun ve Yönetmeliklerin verdiği yetkiler çerçevesinde problemleri çözüme ulaştırmaktadır.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Şube Müdürlüğü olarak, gelen her türlü gürültü şikayetleri (endüstri, ulaşım, işyeri, eğlence vb.) değerlendirilmektedir.

Ölçüm sonucuna göre yapılan değerlendirme neticesinde ilgili işletmelere önlem almaları için süre verilmesi, idari yaptırım kararı uygulanması, faaliyetin süreli ya da süresiz durdurulması gibi yasal işlemler uygulanmaktadır.

Şekil A.4 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı

(B.Şehir Bel., 2018)

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

"Küresel ısınma" denince, bütün dünyada sıcaklığın sistematik bir şekilde artması süreci anlaşılmaktadır. Bu yolla bir iklim değişikliği meydana gelmektedir. Çünkü sıcaklık artınca buharlaşma artar, yağışlar ve hava hareketleri değişir. Küresel iklim değişikliğini; belirli olmayan zamanlarda meydana gelen hava halleri değişikliği ile karıştırmamak gerekir. Örneğin belirsiz zamanlarda veya herhangi bir mevsimde meydana gelen kuraklık (örneğin bizde kış kuraklığı) veya

yaz kuraklığı olan bölgelerde yağışlı yazlar olayı "hava değişikliği" olarak nitelenir yani iklim değişikliği değildir. O nedenle son 10-15 yıl içinde, sıcaklığın bütün dünyada sistematik olarak artışı, 1983 yılından itibaren ölçmelerle belirlenmiştir. Son yüzyılın en sıcak ve en kurak yazları son 8 - 10 yıl içinde yaşanmıştır. Sıcaklık ölçümleri ile elde edilen bu sonuçları, bazı buzul erime olayları da desteklemektedir. Örneğin, güney kutbundan şimdiye kadar görülmemiş büyüklükte buzul parçalarının koparak ayrılması, İzlanda Buzul'larının son 30 yılda şimdiye kadar görülmeyen bir hızla erimeleri, Himalaya ve Alpler'de cereyan eden buzul erimesi süreçleri gibi dünya üzerinde yaygın olarak görülen süreçler "Küresel Isınma" gerçeğinin yadsınamaz kanıtlarıdır.

Bilim insanları, küresel ısınmada en etkili faktörün, "sera gazları" denen bazı gazların son yıllarda atmosferde hızla artması olduğu üzerinde fikir birliğine varmışlardır. Başlıca sera gazları; karbondioksit, metan, kloroflor karbon, ozon ve azot oksitleridir. Bunlar içinde karbondioksit %50 ile en etkili sera gazı olarak bilinmektedir.

Küresel ısınmanın birçok olumsuz sonuçları olacağı tahmin edilmektedir.

Bunların başlıcaları şunlardır:

- Sıcaklık arttıkça yeryüzündeki karalardan ve su yüzeylerinden buharlaşma da artacaktır. Bu da bazı bölgelerde aşırı yağışlara, bazı bölgelerde de kuraklığa neden olacaktır.
- Kutuplardaki buzullar eriyecek, denizler ve okyanuslarda su düzeyleri yükselecek ve taşkınlar, su basmaları ve seller meydana gelecektir.
- Siklon ve fırtına afetleri artacaktır.

Bütün bunlar bitkisel ürünler üzerinde olumsuz etki yaratacağı gibi, hayvansal canlılar üzerinde de zararlı olacaktır. O nedenle bilim insanları tarafından, küresel ısınma ve iklim değişimi, "yeni bir atmosferik tehlike" veya "artık dünyanın ateşi yükseliyor" şeklinde nitelenmektedir. Bu ifadeler gelecek tehlikeler için bir uyarı olarak kabul edilmelidir.

Alınabilecek Koruma Önlemleri:

Bilim insanlarının hepsi, fosil yakıt (kömür, petrol, doğalgaz, vb.) kullanımı yerine, atmosferin karbondioksit yoğunluğunu arttırmayan yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanılmasını önermektedirler. Bu konu, birçok Dünya Zirvesi Toplantıları'nda tartışılmış ve uluslar arası protokol ve sözleşmeler düzenlenmiştir (1992 Rio, 1997 Kyoto, 2002 Johannesburg gibi). Ayrıca karbondioksit harcayan yeşil örtünün, özellikle ormanların tahrip edilmemesi, enerji tasarrufu sağlanması, enerji harcayan ev alet ve gereçlerinde standartların geliştirilmesi, çarpık kentleşmeye son verilmesi de alınması gereken önlemler arasında sayılmaktadır.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

Hava kirliliği; atmosfere bırakılan toz, gaz, duman, koku ve su buharı gibi kirleticilerin havanın doğal bileşimini bozarak canlılara zarar verecek yapıya dönüşmesidir. Hava kirliliğinin en büyük sebebi sanayi tesisleri ve meskenlerde yakıtların yanması sonucu atmosfere verilen atık gazlardır. Kahramanmaraş'ta da özellikle kış aylarında gerek ısınma ve sanayi bacalarından çıkan emisyonlar, gerekse motorlu taşıtların emisyonları hava kirliliğine katkı sağlayan önemli faktörlerdendir.

04.07.2012 tarih ve 8873 sayılı Bakanlığımızca yayınlanan 2012/16 sayılı genelgesi ile, hava kalitesinin belirlenmesine yönelik uygulamalarda birlikteliği sağlamak için yönetmelikte belirlenen tanımlanmış metotları ve kriterleri esas alarak tam bir hava kalitesi değerlendirmesinin sağlanması, diğer taraftan da hava kalitesi sınır değerlerinin aşılmaması için alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi ile hava kalitesi ve hava kirliliğinin önlenmesi konusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi konusunda destek sağlanması istenmiştir.

Kahramanmaraş İl bazında hava kirliliğini önleyici olarak yapılan ve yapılacak çalışmalar ve alınacak tedbirleri içeren detaylı çalışmalar (alınması gereken önlemlerin uygulanması konusunda sorumlu kurum/kuruluşun belirlenmesi, uygulama zamanının belirlenmesi, varsa yatırım programındaki maliyeti ve fizibilite çalışmaları vs.) Mahalli Çevre Kurulunda karara bağlanarak Bakanlığımıza gönderilmiştir.

Kaynaklar

- ÇŞİM 2018,
- Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi 2018,
- KMSTO 2018,
- Armadaş 2018,

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge B.12 – Kahramanmaraş ilinin akarsuları
(DSİ 20. Bölge Müdürlüğü, 2018)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Aksu Çayı	110	110	31,408	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Andırın Suyu	14	14	3,260	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Bertiz Çayı	19	19	2,297	Ceyhan Nehri	Sulama
Cemregeç Suyu	18	18	2,066	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Ceyhan Nehri	425	190	82,895	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Erkeneç Çayı	31	31	1,715	Ceyhan Nehri	Sulama+İçme suyu
Fırnız Deresi	11	11	4,500	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Göksu Çayı	145	35	10,900	Fırat Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Göksun Çayı	60	60	12,282	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Hurman Çayı	50	50	10,300	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Keşiş Suyu	28	28	3,274	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Kısık Deresi	11	11	3,676	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Körsulu Çayı	40	40	4,650	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Nargile Deresi	10	10	2,380	Ceyhan Nehri	Sulama
Sarsap Çayı	25	25	0,274	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Söğütlü Çayı	60	60	3,892	Ceyhan Nehri	Sulama+enerji+içme suyu
Tekir Deresi	19	19	4,580	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Zeytin Suyu	10	10	1,880	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji

İlimizde akarsu kaynakları(Fırnız Çayı, Tekir Çayı, Hurman Çayı, Söğütlü Çayı, Göksu Çayı ve Aksu Çayı) üzerinde ve baraj göllerinde(Menzelet ve Sır) Alabalık üretim çiftlikleri mevcuttur. Ayrıca Menzelet baraj gölünde yayın balığı çiftliği kurularak üretime başlanmıştır.

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge B.13 - Kahramanmaraş ilinde mevcut sulama göletleri
(DSİ, 2017)

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Kızılениş Göleti	Toprak Dolgu	3,300	323		Sulama
İncecik Göleti	Toprak Dolgu	0,420	52		Sulama
Düzbağ Göleti	Toprak Dolgu	0,910	164		Sulama
Kamışcık Göleti	Toprak Dolgu		290		Sulama
Kemalli Göleti	Toprak Dolgu		254		Sulama
Esence Göleti	Toprak Dolgu		25		Sulama
Büyük Yapalak	Toprak Dolgu		20		Sulama
Çardak Göleti	Toprak Dolgu		136		Sulama
Püren Göleti		1,188	183		Sulama
Meydan	Toprak Dolgu	0,550	41		Sulama
Merk	Toprak Dolgu	1,758	280		Sulama
Zorkun	Toprak Dolgu	1,550	193		Sulama
Sarsap	Toprak Dolgu	5,509	557		Sulama
Hapisağzı	Toprak Dolgu	1,680	328		Sulama
Zeynepuşağı	Toprak Dolgu	1,260	171		Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

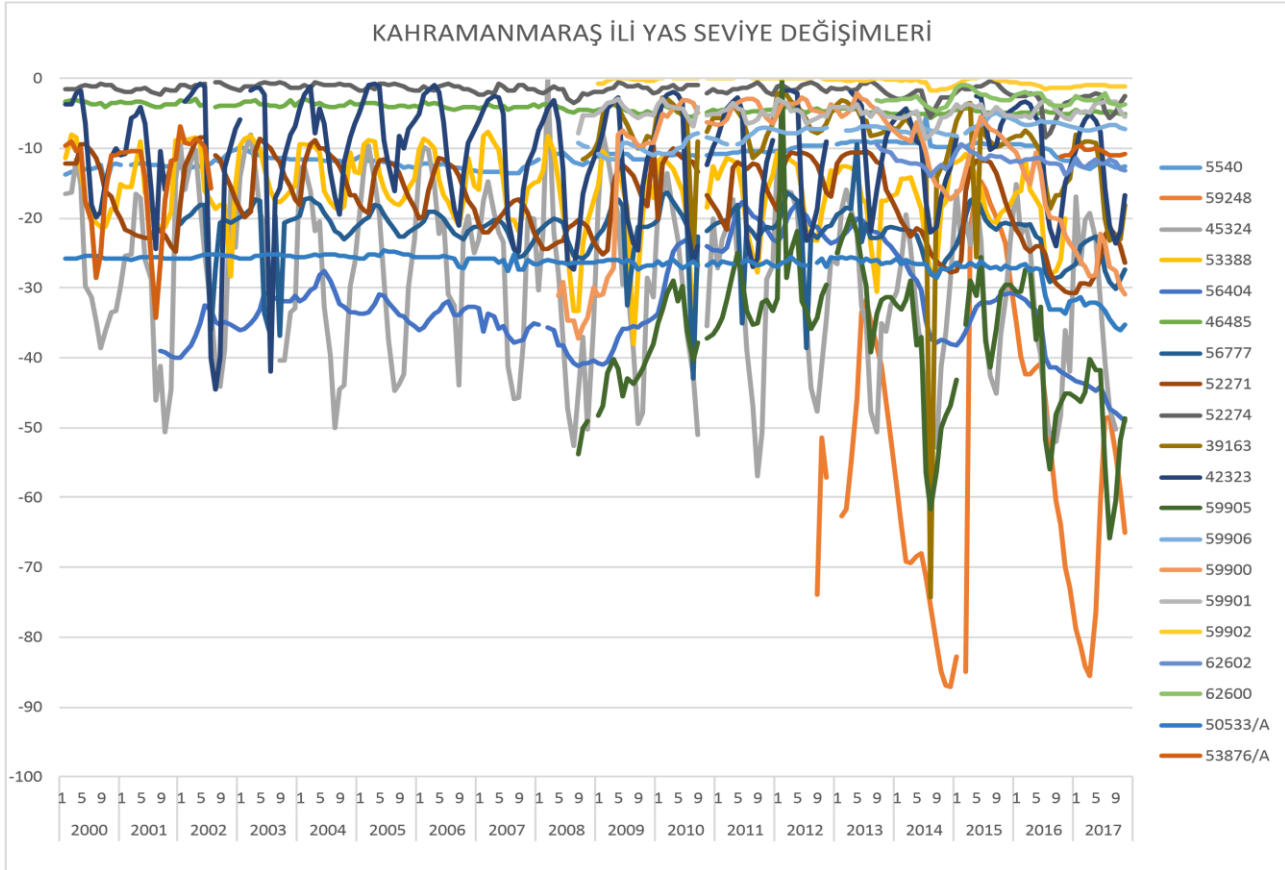
2017 yılı sonu itibariyle, Kahramanmaraş il sınırları içerisinde içme-kullanma, zirai sulama, hayvancılık ve sanayi kullanım amaçlı olarak açılmış 16602 adet sondaj kuyusu için toplamda 325,77 hm³/yıl yeraltısuyu tahsisi yapılmıştır. İlin emniyetli yeraltısuyu (YAS) potansiyeli aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Çizelge B.14 – Kahramanmaraş ilinin yeraltı suyu potansiyeli
(DSİ, 2018)

S.No.	Kaynağın İsmi (Ova Adı)	Emniyetli YAS Potansiyeli (hm ³ /yıl)
1	Afşin Alt Havzası	276.69
2	Elbistan Alt Havzası	293.46
3	Göksun Alt Havzası	126.52
4	Menzelet Alt Havzası	293.13
5	Narlı Alt Havzası	286.05
6	K.Maraş Alt Havzası	694.90
7	Türkoğlu Alt Havzası	104.94
8	Andırın Alt Havzası	162.42
9	Sağlık (Gavur) Alt Havzası	113.90
TOPLAM		2352.01

Kahramanmaraş il sınırları içerisinde yer alan 12 adet sulama kooperatifi ile 3926 alan sulanmaktadır. Ayrıca Göksun kombine sulamasında da 5550 ha'lık alanın 1863 ha'lık kısmı, 33 adet sondaj kuyusu takviyesiyle yeraltısuyundan sulanmaktadır.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

2015 yılı içerisinde tamamlanan “Ceyhan Havzası Master Plan Raporu” kapsamında 2 dönem (Eylül-2013 ve Mayıs-2014) örnekler alınarak kimyasal analizler yaptırılmıştır. Yapılan analizler neticesinde Kahramanmaraş il sınırları içerisindeki yeraltısularının sulama suyu sınıfları genellikle C₂S₁ olarak tespit edilmiştir. Ağır metal analizlerinde ise genellikle problem bulunmamaktadır. Ancak Göksun alt havzasında, Eylül-2013 döneminde tespit edilmemesine rağmen 2014 yılı temmuz ayında alınan örnekte katı atık depolama sahasına 150 m mesafedeki bir kuyuda arseniğe rastlanıldığı belirtilmiştir. Ayrıca Mayıs 2014 yılında alınan örneklerde Afşin Elbistan bölgesindeki A Termik Santrali drenaj kuyusundan alınan örnekte ve Ekinözü bölgesinde Aşağı İçmelerden alınan örneklerde bor değerleri 1,28 ve 1,53 ppm olarak tespit edilmiştir.

Kahramanmaraş il sınırları içerisinde 20 adet sondaj kuyusunda aylık olarak yeraltısuyu seviye izleme çalışmaları devam etmektedir. 2000 ve 2017 yılları arasındaki yeraltısuyu seviye değişimlerini gösterir grafik aşağıda verilmiştir. Grafik incelendiğinde seviyelerin, yoğun yeraltısuyu kullanımının olduğu yaz dönemlerinde düştüğü, ancak yağışlı dönemlerde tekrar kendini topladığı görülmektedir.

Jeotermal Sahalar:

İlimizdeki jeotermal alan, Kahramanmaraş merkeze bağlı Ilıca kasabasında, Döngel Belediyesi ve Hartlap Köyünde bulunan jeotermal alanıdır. Alanda genel kırık doğrultuları KB-GD ve DKD-BGB'dir. Ana rezervuar kaya mesozoyik yaşlı kristalize kireçtaşlarıdır.

Bölgede sondajlar yapılmadan önce üç farklı sıcak su kaynağı varken, yapılan sondajlardan sonra bu kaynaklardan ikisi kurumuş, sadece dere içindeki kaplıcıyı besleyen dere kaynağı kalmıştır. Bu kaynağın sıcaklığı 41 °C, debisi 3.44 l/s dir.

Süleymanlı'daki (Ilıca Beldesi) sıcak su kaynakları gazlı, berrak, demiroksit ve kükürt tortuludur. Toplam debi 6,5 lt/sn. sıcaklık ise 41-42 °C 'dir. Toplam mineralizasyon 327,55 mg/lt olup, "Mineralce fakir sıcak sular" kapsamına girmektedir.

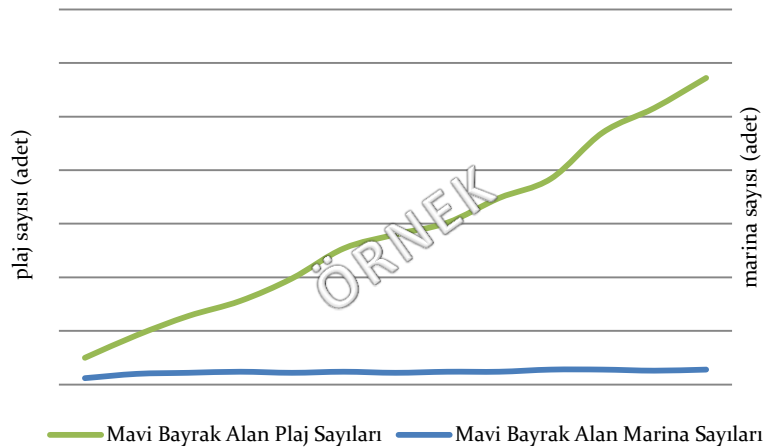
MTA tarafından 1984 yılında yapılan sondajda 43,5 °C ve 55 lt/sn artezyen halinde sıcak suya rastlanmıştır. Sonraki yıllarda kuyu yıkılmıştır.

1991 yılında yapılan sondajda 43 °C ve 14 lt/sn debide sıcak suya rastlanmıştır.

2003-2004 yılında yapılan iki sondajda 47,2 °C ve 20 lt/sn debide sıcak suya rastlanmıştır. 2008-2009 yıllarında Döngel Mahallesi ve Hartlap Mahallesi yapılan sondaj çalışmaları sonucu sıcak su yüzeye çıkarılmıştır. Döngel Mahallesi kaplıca tesislerinin inşaatına başlanılmıştır. Hartlap Mahallesi ise herhangi bir tesisleşme başlamamıştır.

B.1.3. Denizler

Not: İlimizde deniz bulunmamaktadır.

Şekil B.5 – (.....) ilinde 2017 yılı itibarıyla mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı
(Kaynak, yıl)

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge B.15 - (.....) ilinde 2017 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)

NOT: Bilgiye ulaşılamamıştır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Sanayi tesisleri ihtiyacı olan içme sularını şehir şebekesinden kullanma suyunun büyük bir kısmını da kuyulardan sağlamaktadır. Sanayi Tesislerinden Kaynaklanan Su Kirliliği: işletmeler tarafından alıcı ortama verilen atıksular işletmelere ait atıksu arıtma tesislerinde fiziksel, kimyasal ve biyolojik arıtma işlemlerine tabii tutularak alıcı ortama verilmektedir.

Kahramanmaraş ilinde 2017 Yılı alıcı ortama deşarj edilen atıksu miktarları, deşarj noktaları(koordinatları), ve AAT durumu hakkında bilgiler (ÇŞİM, 2018)

SIRA NO	FİRMANIN ADI	DEBİSİ (m ³ /gün)	ATT KAPASİTE (m ³ /gün)	ENLEM	BOYLAM	DEŞARJ YERİ
1	Abateks Tekstil Tic. San. A.Ş.	800	800	37 26 05.91	36 53 16.27	Aksu Çayı
2	Akarca Mensucat San. Ve Tic. A.Ş.	1335	988	37 52 71.12	36 90 72.12	Aksu Çayı
3	Alteks Boya ve Kasar San. Ltd. Şti.	2000	1245	315 560.388	4 159 375.204	Oklu Dere
4	Ak Gıda San. Ve Tic. A.Ş.	1000	1000			Aksu Çayı
5	Arsan Dokuma Boya San. Ve Tic. A.Ş.	4100	3000	37 31 27.87	36 58 37.66	Karaçay Deresi
6	Arıkan Mensucoat San. ve Tic. A.Ş.	4000	1642			Karaçay Deresi
7	Bafa Su Urn. San. Tic. A.Ş.	320	140	321 460	4 154 898	Karaçay Deresi
8	Bey-Dağ Tekstil San. Ve Tic. A. Ş.	680	800	37 32 44.64	36 57 45.75	Erkenez Deresi
9	İskur Boya Tic. Ve San. A.Ş.	3608	5000	36 96 98.48	37 52 09.04	Karaçay Deresi
*10	Bozkurt Konfeksiyon	100	100			Erkenez Deresi
11	Çabasan Tekstil Boya Hayv. Gıda Tar. Tur. İnş. San. Ve Tic. A.Ş	1200	1200	37 31 23.77	36 58 35.93	Karaçay Deresi
12	ÇMS.Çavuş Metal Teks.Lojsis.Ve Taş. San. Tic .A .Ş.	1533	2000	320 141	4 157 534	Erkenez Deresi
13	Doğan Tekstil Ltd.Şti.	1500	1500	37 31 39.37	36 59 04.50	Karaçay Deresi

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

14	Dokuboy Dokumacılar Teks Mad. San. Ve Tic. A.Ş.	1694	4800	37 51 94.35	36 97 20.55	Karaçay Deresi
15	Duru Yağ San. Tic. A.Ş.	240	240	320 189	4 157 677	Erkenez Deresi
16	Emin Tekstil San. Ve Tic A.Ş	2000	2000	37 31 09.31	36 54 53.58	Aksu Çayı
17	Hcr-Hacer Konfeksiyosan.Ve Tic.A.Ş.	400	800	36,955,505	37,592,844	Erkenez Deresi
18	Hilal Teks. Boya Kasar San. Ve Tic. Ltd. Şti.	500	450			KASKİ
19	İskur Denim İşl. San. ve Tic. A.Ş.	1700	2500			Karaçay Deresi
20	Kipaş Kâğıt San. İşletmeleri A.Ş.	8000	13500	37,402,496	36,880,190	İmalı Deresi
21	Kipaş Mensucat İşl. A.Ş.	10728	11000	321 344	4 155 528	Karaçay Deresi
22	Kahramanmaraş KMK Kâğıt San. Ve Tic. A.Ş.	5000	5000	37,554,337	36,954,765	Erkenez Deresi
23	Maritaş Tekstil San. Ve Tic. A. Ş.	1715	2200	37 30 58.76	36 55 03.34	Aksu Çayı
24	Matesa Tekstil San. Ve Tic. A.Ş.(Örgü Boya)	3900	3100	581 202	4 155 735	Aksu Çayı
25	Matesa Tekstil San. Ve Tic. A.Ş.(Dokuma, Boya ve Denim)	5000	5500	581 386	4 156 097	Aksu Çayı
26	Milteks Teks.San. Tic. A.Ş.(Marsan)	1279	2000	36,978,085	37,534,842	Karaçay Deresi
27	Mem Teks. San. Ve Tic. A.Ş	2000	2500	37,546,435	36,955,032	Erkenez Deresi
28	Mirboy Tekstil İnş. San. Tic.A.Ş.	500	500			Karaçay Deresi
29	Net Teks. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	1365	1100			KASKİ
30	Nevres Tekstil San. Ve Tic. A.Ş.	1900	1300	36,969,257	37,551,865	Erkenez Deresi
31	Şirikçiöğlü Mensucat San. Ve Tic. A.Ş.	3036	1050	36,864,073	37,569,333	Sır Baraj Gölü
32	Termik Santral B Ünitesi	2880	33600			Beylik Deresi
33	Türkhan Tekstil Tur. Nak. Deri İnş. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	1430	2200	37 23 32.78	36 52 13.42	İmalı Deresi
35	ONİKİŞUBAT BKT	352				İMALI DERESİ
36	BERAAT TEKSTİL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	586				KASKİ
37	MİDAŞ TEKSTİL SAN.VE TİC. AŞ.	292				KASKİ
38	AHAD TEKSTİL	1200	1200			KASKİ
39	EDEBOY TEKS. İNŞ. TAŞ. TAR. GIDA HAYV. İTH. İHR.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	234	120			KASKİ
40	İHYA TEKSTİL	910				KASKİ
41	EFEBOY MENS. BOYA SAN. VE TİC. A.Ş.	684				KASKİ
42	YENİCE BİZİM ET VE ET ÜRÜN. HAYVANCILIK TAR. GIDA İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	25	60			AKSU ÇAYI
43	EKOMAR GERİ DÖNÜŞÜM KİMYA SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	50	50			KASKİ

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Atıksu arıtma tesisi hizmeti veren 3 adet belediyemiz bulunmakta olup, bunlar Afşin AAT, Pazarcık-Narlı AAT, Türkoğlu-Kılılı AAT 'dir. Büyükşehir merkez için işletmeye geçecek olan Kahramanmaraş Atıksu Arıtma Tesisimiz de sona gelmiş olup, işletmeye alma aşamasındadır. Elbistan Atıksu Arıtma Tesisimiz IPA II kapsamında ihale sürecindedir. Andırın, Ekinözü, Nurhak, Çağlayancerit ve Göksun ilçelerimiz ile Onikişubat-Tekir ve Onikişubat-Ilıca Mahallelerimize yapılması planlanan Atıksu Arıtma Tesisleri için proje yapım ihaleleri yapılmış projeler onay için İller Bankası Gaziantep Bölge Müdürlüğüne onay için sunulmuştur. Ayrıca Türkoğlu Şekeroba ve Beyoğlu AAT ile Afşin Arıtış AAT proje çalışmaları yüklenici firma tarafından devam etmektedir.

Tüm atıksular derelere dökülmektedir. Dereler vasıtasıyla nehirlerle ve baraj göllerine ulaşmaktadır.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizde 375.309 hektar tarım ve 180.539 ha çayır-mera arazisi bulunmaktadır. Tarım arazisinin yaklaşık 195.318 hektarını işlenen kuru tarım alanları oluşturmaktadır.

İlimizin sulanabilir 353.580 hektar alanın DSİ tarafından etüt edilen 227.534 ha arazinin 163.927 ha alanı ekonomik olarak sulanabilir arazilerdir. Şu anda sulanan arazi miktarımız ise; DSİ tarafından 40.555 ha, KHGM tarafından sulanan arazi ise 23.510 ha, halk sulamaları 90.739 ha, toprak su kooperatifleri tarafından sulanan alan 4.132 ha olup Toplam 162.329 hektarlık arazimiz sulanmaktadır. Sulanan arazilerin % 25'i DSİ tarafından (devlet sulaması) sulanmakta, % 56'lık kısmı ise halk tarafından sulanmaktadır. Sulanan alan toplam sulanabilecek alanın % 46'sını teşkil etmektedir.

Kahramanmaraş il bütününde temel ekonomik sektör tarım'dır. Bu sektörün istihdam edilen nüfus içindeki payı 2009 yılı itibariyle % 59,2' dir. İl genelinde istihdam edilen nüfusun en yoğun olduğu ilçeler; merkez ilçe (% 18), Elbistan (% 3,4) ve Afşin (%1,5) ilçeleridir.

İlçelere göre sektörel dağılım verileri incelendiğinde; Merkez İlçe (% 42.1) ve Elbistan (% 59.8) hariç; tüm ilçelerde, Tarım Sektörü'nde çalışanların oranı il ortalamasının (% 59.2) üzerindedir. Merkez İlçe ve Elbistan hariç Tarım Sektörü'nde çalışanların oranının en yüksek olduğu ilçe % 80.9 ile Çağlayancerit, en düşük olduğu ilçe ise % 68.2 ile Afşin'dir. Geriye kalanlar içinde Andırın (% 79.8) hariç diğerleri % 70-75 aralığında yığılmış benzer özelliklere sahip ilçelerdir.

B.3.2.2. Diğer

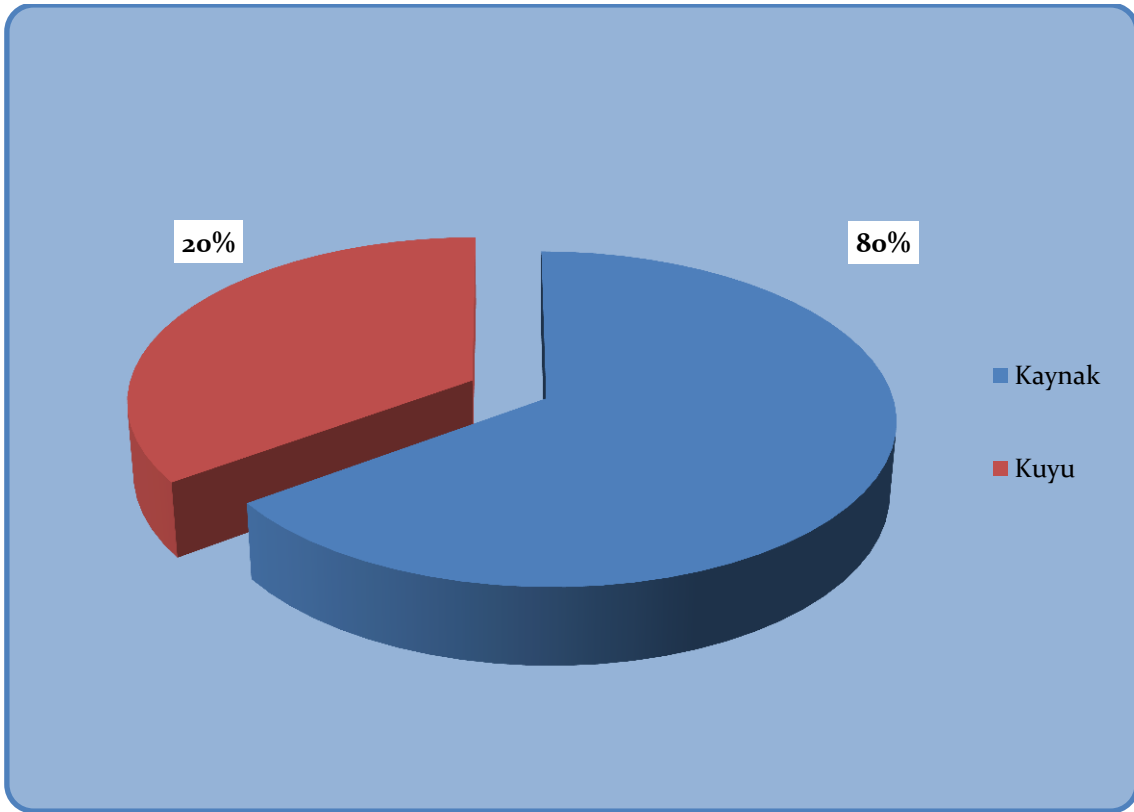
İlimizde vahşi depolama sahaları bulunmaktadır. Merkez ilçede bulunana saha rehabilite edilmiştir. Ancak Türkoğlu, Pazarcık, Andırın, Elbistan, Afşin, Çağayavcerit, Ekinözü ve Nurhak'ta bulunan vahşi depolama alanları henüz rehabilite edilmediğinden yer altı ve yer üstü su kaynaklarını olumsuz etkilemeye devam etmektedir. Türkoğlu, Ekinözü Pazarcık, Çağlayancerit, Andırın ve Afşin ilçerinde bulunan alanlar Ceyhan nehrini besleyen kaynaklar vasıtasıyla Ceyhan Nehrini olumsuz etkilemeye devam etmektedir. Nurhak ilçesinde bulunana alan ise Göksu çayı vasıtasıyla Fırat Nehrine ulaşmaktadır.

B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

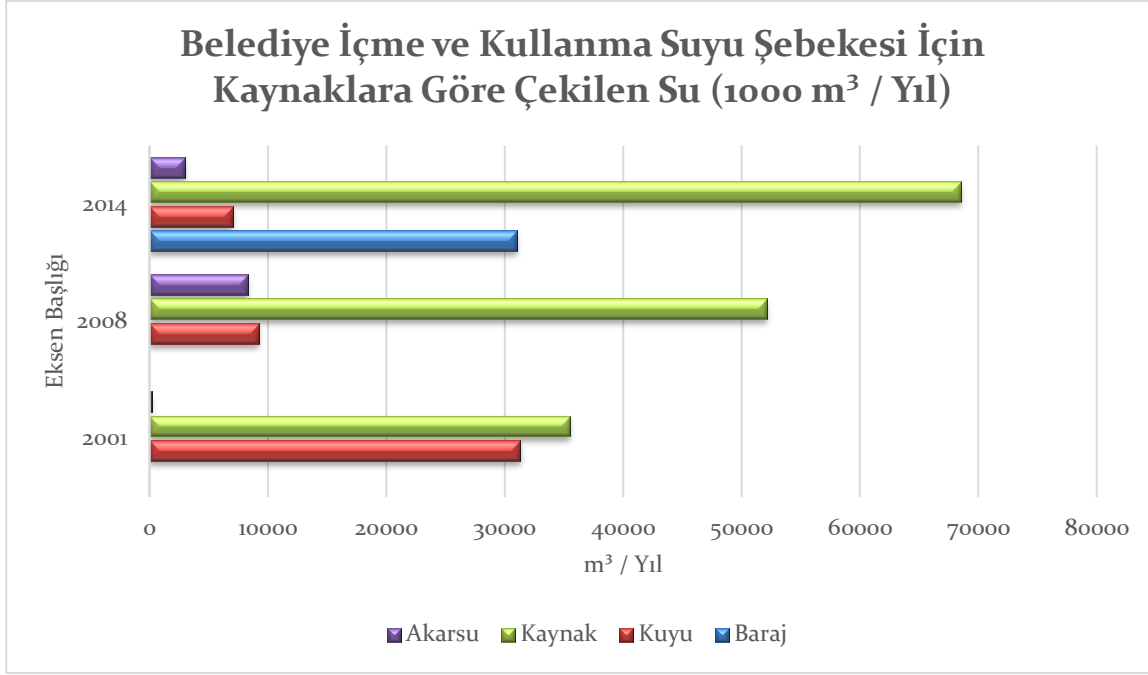
B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İl merkezindeki yüzeysel su kaynaklarımızdan biri debisi 550lt/sn olan Pınarbaşı kaynakları ve debisi 1600lt/sn olan Karasu Kaynakları olmak üzere iki tanedir. Bunlar doğal kaynaklarımız olup bunlara ait içme suyu arıtım tesislerimiz bulunmamaktadır. Kaynaklarımız şehrin bütün ihtiyacını karşılamaktadır. Bu nedenle Ayvalı Barajı ve Arıtma Tesisi adındaki bir diğer yüzeysel su kaynağımız da kullanılmamaktan dolayı zarar görmesin diye dönem dönem çalıştırılmakta fakat aktif olarak şehre verilmemektedir.

Şekil B.6 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı (KASKİ, 2018)

İlimizde 11 ilçe belediyesi ve bu ilçelere bağlı mahallelerin tamamına içme ve kullanma suyu hizmeti verilmektedir.

	KAYNAK SUYU (m ³ /yıl)	KUYU SUYU (m ³ /yıl)	NÜFUS	ŞEBEKE
ANDIRIN	915,169	78,568	32,998	Var.
AFŞİN	402,884	874,085	81,107	Var.
Ç.CERİT	298,503	60.323	23,025	Var.
DULKADİROĞLU	86,772		224,531	Var.
EKİNÖZÜ	142,499	90,309	11,484	Var.
ELBİSTAN	906,688	524,168	142,779	Var.
GÖKSUN	866,166	91,086	51,615	Var.
NURHAK	27,722	-	12,124	Var.
ONİKİŞUBAT	1,659,817	415,756	407,956	Var.
PAZARCIK	740,572	790,775	68,128	Var.
TÜRKOĞLU	1,095,505	657,755	71,876	Var.

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İl merkezinde yüzeysel su kaynaklarımız şehrin ihtiyacına cevap verememektedir. Bu nedenle mevcut olan sondaj kuyularından 410 lt/s su, şehir şebekesine verilmektedir.

Yer altı kaynaklarımız için içme suyu arıtım tesisleri bulunmamaktadır.

B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

S.NO.	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU SULU/YETERSİZ /SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLORLA AMA
1	AFŞİN	AĞÇAŞAR	107	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
2	AFŞİN	ALİMPINAR	611	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	41,866	SULU	YOK	VAR
3	AFŞİN	ALTAŞ	1,273	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	92,217	SULU	YOK	VAR
4	AFŞİN	BAŞÜSTÜ	660	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	40,875	SULU	YOK	VAR
5	AFŞİN	BİNBOĞA	255	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,821	SULU	YOK	VAR
6	AFŞİN	BÜYÜKSEVİN	564	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	38,047	SULU	YOK	VAR
7	AFŞİN	ÇAĞILHAN	187	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,719	SULU	YOK	VAR
8	AFŞİN	ÇUKURPINAR	265	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,943	SULU	YOK	VAR
9	AFŞİN	DEVEBOYNU	276	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,729	SULU	YOK	VAR
10	AFŞİN	EMİRLİYAS	553	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	38,966	SULU	YOK	VAR
11	AFŞİN	EMİRLİ	305	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	23,691	SULU	YOK	VAR
12	AFŞİN	ERÇENE	748	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	52,827	SULU	YOK	VAR
13	AFŞİN	GÖZPINAR	96	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,223	SULU	YOK	VAR
14	AFŞİN	HÜYÜKLÜ	1,538	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	111,877	SULU	YOK	VAR
15	AFŞİN	İGDEMLİK	152	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,376	SULU	YOK	VAR
16	AFŞİN	KABAAĞAÇ	1,227	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	57,282	SULU	YOK	VAR
17	AFŞİN	KARAGÖZ	631	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	36,208	SULU	YOK	VAR
18	AFŞİN	KARGABÜKÜ	232	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,326	SULU	YOK	VAR
19	AFŞİN	KÖTÜRE	196	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,759	SULU	YOK	VAR
20	AFŞİN	KUŞKAYASI	373	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	29,702	SULU	YOK	VAR
21	AFŞİN	NADIR	1,012	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	74,750	SULU	YOK	VAR
22	AFŞİN	ORTAKLI	418	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	31,753	SULU	YOK	VAR
23	AFŞİN	ÖRDEK	498	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,854	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

24	AFŞİN	ÖRENDERESİ	83	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,294	SULU	YOK	VAR
25	AFŞİN	SOĞUCAK	198	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,002	SULU	YOK	VAR
26	AFŞİN	TÜRKÇAYIRI	436	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	32,036	SULU	YOK	VAR
27	AFŞİN	TÜRKSEVİN	632	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	45,826	SULU	YOK	VAR
28	AFŞİN	YAZIDERE	278	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	21,923	SULU	YOK	VAR
29	AFŞİN	YAZIKÖY	88	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	6,506	SULU	YOK	VAR
30	AFŞİN	ARMUTALAN	184	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,214	SULU	YOK	VAR
31	AFŞİN	BERÇENEK	141	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	11,951	SULU	YOK	VAR
32	AFŞİN	BÜĞET	231	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,892	SULU	YOK	VAR
33	AFŞİN	ÇOMUDÜZ	323	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,336	SULU	YOK	VAR
34	AFŞİN	DOKUZTAY	178	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,800	SULU	YOK	VAR
35	AFŞİN	HATİCEPINARI	102	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,143	SULU	YOK	VAR
36	AFŞİN	İNCİ	103	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,486	SULU	YOK	VAR
37	AFŞİN	İNCİRLİ	243	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,892	SULU	YOK	VAR
38	AFŞİN	KANGAL	194	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,366	SULU	YOK	VAR
39	AFŞİN	KAŞANLI	562	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	41,866	SULU	YOK	VAR
40	AFŞİN	KOÇOVASI	424	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,510	SULU	YOK	VAR
41	AFŞİN	OĞLAKKAYA	71	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,648	SULU	YOK	VAR
42	AFŞİN	ÖRENLI	94	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,930	SULU	YOK	VAR
43	AFŞİN	SÖĞÜTDERE	57	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
44	AFŞİN	TATLAR	757	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	60,535	SULU	YOK	VAR
45	AFŞİN	TOPAKTAŞ	228	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU	YOK	VAR
46	AFŞİN	YAZIBELEN	842	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	49,503	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNU N TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLORLA MA
1	ANDIRIN	AKÇAKOYUNLU	579	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	27,368	SULU	YOK	VAR
2	ANDIRIN	AKGÜMÜŞ	411	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	26,802	SULU	YOK	VAR
3	ANDIRIN	ALAMEŞE	470	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,750	SULU	YOK	VAR
4	ANDIRIN	ALANLI	401	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,324	SULU	YOK	VAR
5	ANDIRIN	ALINOLUK	380	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,083	SULU	YOK	VAR
6	ANDIRIN	ALTINYAYLA	822	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	61,525	SULU	YOK	VAR
7	ANDIRIN	ANACIK	456	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	18,882	SULU	YOK	VAR
8	ANDIRIN	ARIKLAR	642	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,390	SULU	YOK	VAR
9	ANDIRIN	BAŞDOĞAN	671	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,147	SULU	YOK	VAR
10	ANDIRIN	BEKTAŞLI	309	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,294	SULU	YOK	VAR
11	ANDIRIN	BEŞBUCAK	910	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,600	SULU	YOK	VAR
12	ANDIRIN	BOĞAZÖREN	420	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,951	SULU	YOK	YOK
13	ANDIRIN	BOSTANLI	239	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,082	SULU	YOK	YOK
14	ANDIRIN	BOYNUYOĞUNLU	211	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,032	SULU	YOK	VAR
15	ANDIRIN	BOZTOPRAKLI	958	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	40,380	SULU	YOK	VAR
16	ANDIRIN	BULGURKAYA	650	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,821	SULU	YOK	VAR
17	ANDIRIN	CAMUZLUK	394	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,103	SULU	YOK	YOK
18	ANDIRIN	ÇİÇEKLI	605	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,862	SULU	YOK	VAR
19	ANDIRIN	ÇUHADARLI	325	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,476	SULU	YOK	VAR
20	ANDIRIN	DARIOVASI	833	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,356	SULU	YOK	VAR
21	ANDIRIN	EFİRAĞIZLI	747	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,702	SULU	YOK	VAR
22	ANDIRIN	EMİRLER	326	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,134	SULU	YOK	VAR
23	ANDIRIN	ERENLER	265	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,739	SULU	YOK	VAR
24	ANDIRIN	GÖKAHMETLİ	238	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,970	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

25	ANDIRIN	GÖKÇELİ	398	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,459	SULU	YOK	VAR
26	ANDIRIN	GÖKGEDİK	527	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,447	SULU	YOK	VAR
27	ANDIRIN	HACİVELİÜŞAĞI	411	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,466	SULU	YOK	VAR
28	ANDIRIN	KABAAĞAÇ	427	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,507	SULU	YOK	VAR
29	ANDIRIN	KABAKLAR	199	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,134	SULU	YOK	VAR
30	ANDIRIN	KALEBOYNU	266	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,609	SULU	YOK	VAR
31	ANDIRIN	KARAPINAR	226	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,203	SULU	YOK	VAR
32	ANDIRIN	KARGAÇAYIRI	323	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,236	SULU	YOK	VAR
33	ANDIRIN	KIYIKÇI	249	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,224	SULU	YOK	VAR
34	ANDIRIN	KIZIK	773	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,711	SULU	YOK	VAR
35	ANDIRIN	KÖKLÜ	455	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,933	SULU	YOK	VAR
36	ANDIRIN	KÖLELİ	192	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,697	SULU	YOK	YOK
37	ANDIRIN	KUMARLI	645	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,135	SULU	YOK	YOK
38	ANDIRIN	KUZGUN	501	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,428	SULU	YOK	VAR
39	ANDIRIN	SUMAKLI	606	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,548	SULU	YOK	VAR
40	ANDIRIN	TORLAR	775	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,924	SULU	YOK	VAR
41	ANDIRIN	TORUN	551	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,643	SULU	YOK	VAR
42	ANDIRIN	YENİKÖY	317	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,367	SULU	YOK	VAR
43	ANDIRIN	YEŞİLYURT	468	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,398	SULU	YOK	YOK
44	ANDIRIN	AKİFİYE	395	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,924	SULU	YOK	VAR
45	ANDIRIN	ALTINBOĞA	211	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,346	SULU	YOK	VAR
46	ANDIRIN	CAMBAZ	692	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,397	SULU	YOK	VAR
47	ANDIRIN	ÇİĞŞAR	140	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,840	SULU	YOK	VAR
48	ANDIRIN	ÇOKAK	441	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	32,389	SULU	YOK	VAR
49	ANDIRIN	ORHANIYE	405	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,791	SULU	YOK	VAR
50	ANDIRIN	OSMANCIK	292	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,799	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

51	ANDIRIN	RIFATİYE	535	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,002	SULU	YOK	VAR
52	ANDIRIN	YEŞİLTEPE	236	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,407	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNU N TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLORLA MA
1	ANDIRIN	AKÇAKOYUNLU	579	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	27,368	SULU	YOK	VAR
2	ANDIRIN	AKGÜMÜŞ	411	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	26,802	SULU	YOK	VAR
3	ANDIRIN	ALAMEŞE	470	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,750	SULU	YOK	VAR
4	ANDIRIN	ALANLI	401	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,324	SULU	YOK	VAR
5	ANDIRIN	ALINOLUK	380	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,083	SULU	YOK	VAR
6	ANDIRIN	ALTINYAYLA	822	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	61,525	SULU	YOK	VAR
7	ANDIRIN	ANACIK	456	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	18,882	SULU	YOK	VAR
8	ANDIRIN	ARIKLAR	642	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,390	SULU	YOK	VAR
9	ANDIRIN	BAŞDOĞAN	671	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,147	SULU	YOK	VAR
10	ANDIRIN	BEKTAŞLI	309	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,294	SULU	YOK	VAR
11	ANDIRIN	BEŞBUCAK	910	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,600	SULU	YOK	VAR
12	ANDIRIN	BOĞAZÖREN	420	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,951	SULU	YOK	YOK
13	ANDIRIN	BOSTANLI	239	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,082	SULU	YOK	YOK
14	ANDIRIN	BOYNUYOĞUNLU	211	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,032	SULU	YOK	VAR
15	ANDIRIN	BOZTOPRAKLI	958	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	40,380	SULU	YOK	VAR
16	ANDIRIN	BULGURKAYA	650	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,821	SULU	YOK	VAR
17	ANDIRIN	CAMUZLUK	394	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,103	SULU	YOK	YOK
18	ANDIRIN	ÇİÇEKLİ	605	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,862	SULU	YOK	VAR
19	ANDIRIN	ÇUHADARLI	325	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,476	SULU	YOK	VAR
20	ANDIRIN	DARIOVASI	833	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,356	SULU	YOK	VAR
21	ANDIRIN	EFİRAĞIZLI	747	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,702	SULU	YOK	VAR
22	ANDIRIN	EMİRLER	326	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,134	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

23	ANDIRIN	ERENLER	265	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,739	SULU	YOK	VAR
24	ANDIRIN	GÖKAHMETLİ	238	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,970	SULU	YOK	VAR
25	ANDIRIN	GÖKÇELİ	398	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,459	SULU	YOK	VAR
26	ANDIRIN	GÖKGEDİK	527	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,447	SULU	YOK	VAR
27	ANDIRIN	HACİVELİUŞAĞI	411	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,466	SULU	YOK	VAR
28	ANDIRIN	KABAAĞAÇ	427	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,507	SULU	YOK	VAR
29	ANDIRIN	KABAKLAR	199	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,134	SULU	YOK	VAR
30	ANDIRIN	KALEBOYNU	266	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,609	SULU	YOK	VAR
31	ANDIRIN	KARAPINAR	226	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,203	SULU	YOK	VAR
32	ANDIRIN	KARGAÇAYIRI	323	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,236	SULU	YOK	VAR
33	ANDIRIN	KIYIKÇI	249	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,224	SULU	YOK	VAR
34	ANDIRIN	KIZIK	773	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,711	SULU	YOK	VAR
35	ANDIRIN	KÖKLÜ	455	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,933	SULU	YOK	VAR
36	ANDIRIN	KÖLELİ	192	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,697	SULU	YOK	YOK
37	ANDIRIN	KUMARLI	645	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,135	SULU	YOK	YOK
38	ANDIRIN	KUZGUN	501	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,428	SULU	YOK	VAR
39	ANDIRIN	SUMAKLI	606	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,548	SULU	YOK	VAR
40	ANDIRIN	TORLAR	775	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,924	SULU	YOK	VAR
41	ANDIRIN	TORUN	551	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,643	SULU	YOK	VAR
42	ANDIRIN	YENİKÖY	317	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,367	SULU	YOK	VAR
43	ANDIRIN	YEŞİLYURT	468	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,398	SULU	YOK	YOK
44	ANDIRIN	AKİFİYE	395	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,924	SULU	YOK	VAR
45	ANDIRIN	ALTINBOĞA	211	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,346	SULU	YOK	VAR
46	ANDIRIN	CAMBAZ	692	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,397	SULU	YOK	VAR
47	ANDIRIN	ÇİĞŞAR	140	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,840	SULU	YOK	VAR
48	ANDIRIN	ÇOKAK	441	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	32,389	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

49	ANDIRIN	ORHANIYE	405	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,791	SULU	YOK	VAR
50	ANDIRIN	OSMANCIK	292	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,799	SULU	YOK	VAR
51	ANDIRIN	RIFATIYE	535	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,002	SULU	YOK	VAR
52	ANDIRIN	YEŞİLTEPE	236	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,407	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	DULKADİROĞLU	ABBASLAR	580	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	32,177	SULU	YOK	VAR
2	DULKADİROĞLU	AKYAR	183	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,568	SULU	YOK	VAR
3	DULKADİROĞLU	ALİBEYUŞAĞI	484	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,925	SULU	YOK	VAR
4	DULKADİROĞLU	ASLANBEY	243	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,619	SULU	YOK	VAR
5	DULKADİROĞLU	AYAKLICAOLUK	1073	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	56,363	SULU	YOK	VAR
6	DULKADİROĞLU	BEŞENLİ	795	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	46,957	SULU	YOK	VAR
7	DULKADİROĞLU	BULANIK	940	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	59,687	SULU	YOK	VAR
8	DULKADİROĞLU	ÇINARLI	328	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,973	SULU	YOK	VAR
9	DULKADİROĞLU	ÇİĞLİ	556	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,532	SULU	YOK	VAR
10	DULKADİROĞLU	ÇOKYAŞAR	763	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	21,357	SULU	YOK	VAR
11	DULKADİROĞLU	DEMİRCİLER	167	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,942	SULU	YOK	VAR
12	DULKADİROĞLU	DENİZLİ	171	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	14,639	SULU	YOK	VAR
13	DULKADİROĞLU	DEREKÖY	1208	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	49,008	SULU	YOK	VAR
14	DULKADİROĞLU	DERELİ	1169	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	75,669	SULU	YOK	VAR
15	DULKADİROĞLU	DOĞANLI KARAHASAN	484	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,568	SULU	YOK	VAR
16	DULKADİROĞLU	EKBEROĞLU	84	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,203	SULU	YOK	VAR
17	DULKADİROĞLU	ELMALAR	4355	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	241,929	SULU	YOK	VAR
18	DULKADİROĞLU	ESKİNARLI	419	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	23,054	SULU	YOK	VAR
19	DULKADİROĞLU	GAFFARLI	586	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,986	SULU	YOK	VAR
20	DULKADİROĞLU	GÖLLÜ	648	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,856	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

21	DULKADİROĞLU	GÜZELYURT	1783	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	66,617	SULU	YOK	VAR
22	DULKADİROĞLU	HALKAÇAYIRI	144	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	11,386	SULU	YOK	VAR
23	DULKADİROĞLU	KAPIÇAM	443	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,327	SULU	YOK	VAR
24	DULKADİROĞLU	KARTAL	351	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,247	SULU	YOK	VAR
25	DULKADİROĞLU	KAZANLIPINAR	275	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,428	SULU	YOK	VAR
26	DULKADİROĞLU	KOCALAR	209	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,416	SULU	YOK	VAR
27	DULKADİROĞLU	KOZLUDERE	264	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,568	SULU	YOK	VAR
28	DULKADİROĞLU	KUZUCAK	353	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,489	SULU	YOK	VAR
29	DULKADİROĞLU	KÜÇÜKNACAR	994	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	26,802	SULU	YOK	VAR
30	DULKADİROĞLU	KÜPELİKIZ	418	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,207	SULU	YOK	VAR
31	DULKADİROĞLU	MAKSUTUŞAĞI	327	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	25,459	SULU	YOK	VAR
32	DULKADİROĞLU	NEVRUZLU	140	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	11,386	SULU	YOK	VAR
33	DULKADİROĞLU	OSMANBEY	735	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	53,251	SULU	YOK	VAR
34	DULKADİROĞLU	ÖKSÜZLÜ	268	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,043	SULU	YOK	VAR
35	DULKADİROĞLU	PEYNİRDERE	645	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,279	SULU	YOK	VAR
36	DULKADİROĞLU	SARIKAYA	382	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,651	SULU	YOK	VAR
37	DULKADİROĞLU	SEYRANTEPE	175	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	13,790	SULU	YOK	VAR
38	DULKADİROĞLU	SİVRİCEHÜYÜK	326	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,688	SULU	YOK	VAR
39	DULKADİROĞLU	SÖĞÜTLÜ	185	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,790	SULU	YOK	VAR
40	DULKADİROĞLU	ŞEREFOĞLU	1294	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	65,415	SULU	YOK	VAR
41	DULKADİROĞLU	TEVEKKELİ	490	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,904	SULU	YOK	VAR
42	DULKADİROĞLU	ULUTAŞ	463	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,114	SULU	YOK	VAR
43	DULKADİROĞLU	YENİYURT	262	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	18,528	SULU	YOK	VAR
44	DULKADİROĞLU	YUSUFHACILI	691	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,320	SULU	YOK	VAR
45	DULKADİROĞLU	AĞABEYLİ	485	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,438	SULU	YOK	VAR
46	DULKADİROĞLU	BAHÇELİ	200	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	2,334	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

47	DULKADİROĞLU	BAŞDERVİŞLİ	1162	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	45,048	SULU	YOK	VAR
48	DULKADİROĞLU	BOYALI	363	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,123	SULU	YOK	VAR
49	DULKADİROĞLU	BUDAKLI	751	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,335	SULU	YOK	VAR
50	DULKADİROĞLU	ÇATMAYAYLA	932	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	32,601	SULU	YOK	VAR
51	DULKADİROĞLU	ÇOBANLI	462	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,635	YETERSİZ	YOK	VAR
52	DULKADİROĞLU	HACİEYÜPLÜ	224	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,587	SULU	YOK	VAR
53	DULKADİROĞLU	KABASAKAL	152	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,809	SULU	YOK	VAR
54	DULKADİROĞLU	KARAMANLI	104	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,216	SULU	YOK	VAR
55	DULKADİROĞLU	KEMALLI	727	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,714	SULU	YOK	VAR
56	DULKADİROĞLU	KILAĞLI	388	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,062	SULU	YOK	VAR
57	DULKADİROĞLU	YENİPİNAR	154	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,971	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	EKİNÖZÜ	AKPINAR	131	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,840	SULU	YOK	VAR
2	EKİNÖZÜ	ALİŞAR	705	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,435	SULU	YOK	VAR
3	EKİNÖZÜ	ALTINYAPRAK	294	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,365	SULU	YOK	VAR
4	EKİNÖZÜ	AMBAR	315	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,992	SULU	YOK	VAR
5	EKİNÖZÜ	ATAKÖY	445	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,922	SULU	YOK	VAR
6	EKİNÖZÜ	ÇİFTLİKKALE	507	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	4,455	SULU	YOK	VAR
7	EKİNÖZÜ	ÇİFTLİKKÖY	401	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	26,025	SULU	YOK	VAR
8	EKİNÖZÜ	DEMİRLİK	370	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,991	SULU	YOK	VAR
9	EKİNÖZÜ	GAZİLER	369	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,722	SULU	YOK	VAR
10	EKİNÖZÜ	GÖZPİNAR	176	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,143	SULU	YOK	VAR
11	EKİNÖZÜ	KABAKTEPE	761	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,995	SULU	YOK	VAR
12	EKİNÖZÜ	KANDİLKÖY	557	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	3,607	SULU	YOK	VAR
13	EKİNÖZÜ	KÜRTÜL	647	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,799	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

14	EKİNÖZÜ	ORTAÖREN	654	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,469	SULU	YOK	VAR
15	EKİNÖZÜ	SOYSALLI	1,136	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	26,520	SULU	YOK	VAR
16	EKİNÖZÜ	TÜRKMENLER	494	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,285	SULU	YOK	VAR
17	EKİNÖZÜ	YENİKÖY	220	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,243	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YET ERSİZ/SUS UZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLORLA MA
1	ELBİSTAN	AĞLICA	250	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,892	SULU	YOK	VAR
2	ELBİSTAN	AKARCA	89	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,496	SULU	YOK	VAR
3	ELBİSTAN	AKÖREN	623	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	46,887	SULU	YOK	VAR
4	ELBİSTAN	ALEMBEY	867	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	63,435	SULU	YOK	VAR
5	ELBİSTAN	ALKAYAOĞLU	34	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,263	SULU	YOK	VAR
6	ELBİSTAN	BALIKÇIL	397	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	31,823	SULU	YOK	VAR
7	ELBİSTAN	BEŞTEPE	69	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
8	ELBİSTAN	BEYYURDU	134	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,072	SULU	YOK	VAR
9	ELBİSTAN	ÇALIŞ	608	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,077	SULU	YOK	VAR
10	ELBİSTAN	ÇATOVA	1,672	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	121,424	SULU	YOK	VAR
11	ELBİSTAN	ÇITLIK	96	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
12	ELBİSTAN	ÇİÇEKKÖY	3,022	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	203,670	SULU	YOK	VAR
13	ELBİSTAN	ELDELEK	360	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	26,520	SULU	YOK	VAR
14	ELBİSTAN	ELMALI	51	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,536	SULU	YOK	VAR
15	ELBİSTAN	EVCİHÖYÜK	340	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,742	SULU	YOK	VAR
16	ELBİSTAN	FAKIOĞLU	95	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,789	SULU	YOK	VAR
17	ELBİSTAN	GÖKÇEK	284	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,417	SULU	YOK	VAR
18	ELBİSTAN	GÜBLÜCE	147	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,749	SULU	YOK	VAR
19	ELBİSTAN	GÜMÜŞDÖVEN	118	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,355	SULU	YOK	VAR
20	ELBİSTAN	GÜNDERE	338	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	26,944	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

21	ELBİSTAN	GÜVERCİNLİK	458	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,642	SULU	YOK	VAR
22	ELBİSTAN	HACIHASANLI	136	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,940	SULU	YOK	VAR
23	ELBİSTAN	HASANKENDİ	452	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,975	SULU	YOK	VAR
24	ELBİSTAN	HORHOR	40	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,899	SULU	YOK	VAR
25	ELBİSTAN	İKİZPINAR	245	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,659	SULU	YOK	VAR
26	ELBİSTAN	İNCECİK	364	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,499	SULU	YOK	VAR
27	ELBİSTAN	KALAYCIK	115	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,243	SULU	YOK	VAR
28	ELBİSTAN	KALEALTI	927	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	68,809	SULU	YOK	VAR
29	ELBİSTAN	KANGAL	149	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	4,243	SULU	YOK	VAR
30	ELBİSTAN	KARAHÖYÜK	755	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,885	SULU	YOK	VAR
31	ELBİSTAN	KARAMAĞRA	346	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,904	SULU	YOK	VAR
32	ELBİSTAN	KAVAKTEPE	126	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,688	SULU	YOK	VAR
33	ELBİSTAN	KAYAGEÇİT	106	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,406	SULU	YOK	VAR
34	ELBİSTAN	KEÇEMAĞRA	192	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	15,770	SULU	YOK	VAR
35	ELBİSTAN	KIŞLAKÖY	406	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	19,236	SULU	YOK	VAR
36	ELBİSTAN	KÖRÜCEK	60	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,597	SULU	YOK	VAR
37	ELBİSTAN	KÖŞKÖY	67	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,233	SULU	YOK	VAR
38	ELBİSTAN	KÜÇÜKYAPALAK	346	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,510	SULU	YOK	VAR
39	ELBİSTAN	OVACIK	203	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,597	SULU	YOK	VAR
40	ELBİSTAN	ÖZCANLI	73	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	4,314	SULU	YOK	VAR
41	ELBİSTAN	SARIYATAK	77	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,304	SULU	YOK	VAR
42	ELBİSTAN	TAŞBURUN	895	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	66,546	SULU	YOK	VAR
43	ELBİSTAN	TÜRKÖREN	565	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	41,724	SULU	YOK	VAR
44	ELBİSTAN	UNCULAR	406	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,860	SULU	YOK	VAR
45	ELBİSTAN	UZUNPINAR	22	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,617	SULU	YOK	VAR
46	ELBİSTAN	YALINTAŞ	130	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,779	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

47	ELBİSTAN	YAPILI	29	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
48	ELBİSTAN	YAPRAKLI	1,356	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	92,783	SULU	YOK	VAR
49	ELBİSTAN	AKSAKAL	57	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
50	ELBİSTAN	ARMUTALAN	88	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,587	SULU	YOK	VAR
51	ELBİSTAN	ATMALIKAŞANLI	197	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,184	SULU	YOK	VAR
52	ELBİSTAN	DERVİŞÇİMLİ	26	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
53	ELBİSTAN	GÜCÜK	246	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,124	SULU	YOK	VAR
54	ELBİSTAN	GÜNALTI	47	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
55	ELBİSTAN	HASANALİLİ	89	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,536	SULU	YOK	VAR
56	ELBİSTAN	KANTARMA	75	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,092	SULU	YOK	VAR
57	ELBİSTAN	KARAHASAN UŞAĞI	734	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	45,614	SULU	YOK	VAR
58	ELBİSTAN	KÖSEYAHYA	75	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,223	SULU	YOK	VAR
59	ELBİSTAN	ÖZBEK	35	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	2,687	SULU	YOK	VAR
60	ELBİSTAN	SEVDİLLİ	406	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,296	SULU	YOK	VAR
61	ELBİSTAN	SÜNNETKÖY	28	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	1,697	SULU	YOK	YOK
62	ELBİSTAN	TAPKIRAN	179	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU	YOK	VAR
63	ELBİSTAN	TAPKIRANKALE	262	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,326	SULU	YOK	VAR
64	ELBİSTAN	TEPEBAŞI	4,821	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,162	SULU	YOK	VAR
65	ELBİSTAN	TOPALLI	84	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,465	SULU	YOK	VAR
66	ELBİSTAN	TOPRAKHİSAR	90	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,658	SULU	YOK	VAR
67	ELBİSTAN	YALAKKÖY	45	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,202	SULU	YOK	VAR
68	ELBİSTAN	YAPILIPINAR	22	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,485	SULU	YOK	VAR
69	ELBİSTAN	YOĞUNSÖĞÜT	124	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,082	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	GÖKSUN	ACIELMA	95	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,233	SULU	YOK	VAR
2	GÖKSUN	AHMETCİK	102	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,425	SULU	YOK	VAR
3	GÖKSUN	ALIÇLIBUCAK	171	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,930	SULU	YOK	VAR
4	GÖKSUN	ALTINOVA	61	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,385	SULU	YOK	VAR
5	GÖKSUN	ASLANBEY ÇİFTLİĞİ	366	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,852	SULU	YOK	VAR
6	GÖKSUN	BÜYÜKÇAMURLU	164	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,517	SULU	YOK	VAR
7	GÖKSUN	ÇAMDERE	154	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,113	SULU	YOK	VAR
8	GÖKSUN	DOĞANKONAK	95	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,728	SULU	YOK	VAR
9	GÖKSUN	ELMALI	51	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,536	SULU	YOK	VAR
10	GÖKSUN	ESENKÖY	182	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	74,538	SULU	YOK	VAR
11	GÖKSUN	FINDIKLIKCOYAK	574	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,925	SULU	YOK	VAR
12	GÖKSUN	GÖLPINAR	141	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,820	SULU	YOK	VAR
13	GÖKSUN	GÖYNÜK	96	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,284	SULU	YOK	VAR
14	GÖKSUN	HACIKODAL	478	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,279	SULU	YOK	VAR
15	GÖKSUN	HACİÖMER	221	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,205	SULU	YOK	VAR
16	GÖKSUN	HOĞTAŞ	138	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,172	SULU	YOK	VAR
17	GÖKSUN	KALEBOYNU	719	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,785	SULU	YOK	VAR
18	GÖKSUN	KALEKÖY	222	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,385	SULU	YOK	VAR
19	GÖKSUN	KARAAHMET	87	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,940	SULU	YOK	VAR
20	GÖKSUN	KAVŞUT	709	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,502	SULU	YOK	VAR
21	GÖKSUN	KAZANDERE	618	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	45,260	SULU	YOK	VAR
22	GÖKSUN	KEKLİKOLUK	201	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,466	SULU	YOK	VAR
23	GÖKSUN	KINIKKOZ	449	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,377	SULU	YOK	VAR
24	GÖKSUN	KIZILÖZ	195	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	13,649	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

25	GÖKSUN	KİREÇKÖY	91	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,365	SULU	YOK	VAR
26	GÖKSUN	KÖMÜRKÖY	374	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,791	SULU	YOK	VAR
27	GÖKSUN	KÜÇÜKÇAMURLU	401	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU	YOK	VAR
28	GÖKSUN	MAHMUTBEY	119	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,345	SULU	YOK	VAR
29	GÖKSUN	MEHMETBEY	168	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,749	SULU	YOK	VAR
30	GÖKSUN	MÜRSEL	203	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,063	SULU	YOK	VAR
31	GÖKSUN	ORTATEPE	203	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,659	SULU	YOK	VAR
32	GÖKSUN	PAYAMBURNU	110	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,870	SULU	YOK	VAR
33	GÖKSUN	SARAYCIK	99	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,658	SULU	YOK	VAR
34	GÖKSUN	SIRMALI	54	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,172	SULU	YOK	VAR
35	GÖKSUN	SOĞUKPINAR (Kozcağiz)	120	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,901	SULU	YOK	VAR
36	GÖKSUN	TAHİRBEY	138	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,416	SULU	YOK	VAR
37	GÖKSUN	TEMURAĞA	266	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	15,841	SULU	YOK	VAR
38	GÖKSUN	YAĞMURLU	160	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,193	SULU	YOK	VAR
39	GÖKSUN	YENİYAPAN	414	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,510	SULU	YOK	VAR
40	GÖKSUN	YEŞİLKÖY	145	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,901	SULU	YOK	VAR
41	GÖKSUN	YİRİCEK	293	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU	YOK	VAR
42	GÖKSUN	YOĞUNOLUK	52	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,192	SULU	YOK	VAR
43	GÖKSUN	FINDIK	545	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,742	SULU	YOK	VAR
44	GÖKSUN	GÜCÜKSU	350	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,731	SULU	YOK	VAR
45	GÖKSUN	KAMIŞCIK	247	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,053	SULU	YOK	VAR
46	GÖKSUN	KARADUT	1616	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,562	SULU	YOK	VAR
47	GÖKSUN	KARAÖMER	474	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,600	SULU	YOK	VAR
48	GÖKSUN	KEMALPAŞA	105	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,759	SULU	YOK	VAR
49	GÖKSUN	KORKMAZ	572	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	38,259	SULU	YOK	VAR
50	GÖKSUN	TOMBAK	2279	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	138,892	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	ONİKİŞUBAT	ALTINOVA	1816	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	76,588	SULU	YOK	VAR
2	ONİKİŞUBAT	AVŞAR	232	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,447	SULU	YOK	VAR
3	ONİKİŞUBAT	BULUTOĞLU	1042	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	44,836	SULU	YOK	VAR
4	ONİKİŞUBAT	BÜYÜKSİR	666	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,135	SULU	YOK	VAR
5	ONİKİŞUBAT	CÜCELİ	824	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	58,414	SULU	YOK	VAR
6	ONİKİŞUBAT	ÇAĞIRGAN	679	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,991	SULU	YOK	VAR
7	ONİKİŞUBAT	ÇAĞLAYAN	687	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,491	SULU	YOK	VAR
8	ONİKİŞUBAT	ÇAKIRLAR(FATİHLER)	130	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,911	SULU	YOK	VAR
9	ONİKİŞUBAT	ÇEVREPINARI	701	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	48,301	SULU	YOK	VAR
10	ONİKİŞUBAT	ÇOKRAN	316	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,162	SULU	YOK	VAR
11	ONİKİŞUBAT	ÇUKURHISAR	1183	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	76,871	SULU	YOK	VAR
12	ONİKİŞUBAT	DADAĞLI	2468	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,527	SULU	YOK	VAR
13	ONİKİŞUBAT	DEREBOĞAZI	1817	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	79,700	SULU	YOK	VAR
14	ONİKİŞUBAT	DÖNGEL	1164	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	65,273	SULU	YOK	VAR
15	ONİKİŞUBAT	GÖLPINAR	362	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	11,244	SULU	YOK	VAR
16	ONİKİŞUBAT	HACIAĞALAR	749	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	51,766	SULU	YOK	VAR
17	ONİKİŞUBAT	HACILAR	1473	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	52,615	SULU	YOK	VAR
18	ONİKİŞUBAT	HACIMUSTAFA	2598	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	71,638	SULU	YOK	VAR
19	ONİKİŞUBAT	HARTLAP	1552	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	109,897	SULU	YOK	VAR
20	ONİKİŞUBAT	İSMAİLLİ	591	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	33,379	SULU	YOK	VAR
21	ONİKİŞUBAT	KALEKAYA	433	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,497	SULU	YOK	VAR
22	ONİKİŞUBAT	KAYNAR	854	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,388	SULU	YOK	VAR
23	ONİKİŞUBAT	KIZILDAMLAR	328	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,186	SULU	YOK	VAR
24	ONİKİŞUBAT	KIZILSEKİ	729	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	54,524	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

25	ONİKİŞUBAT	KÖSELİ	1047	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,398	SULU	YOK	VAR
26	ONİKİŞUBAT	KUMARLI	713	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,216	SULU	YOK	VAR
27	ONİKİŞUBAT	KURTLAR	1116	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	76,235	SULU	YOK	VAR
28	ONİKİŞUBAT	KURUCAOVA	949	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	30,197	SULU	YOK	VAR
29	ONİKİŞUBAT	KÜÇÜKSİR	544	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	13,292	YETERSİZ	YOK	VAR
30	ONİKİŞUBAT	KÜMPERLİ	1215	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	89,884	SULU	YOK	VAR
31	ONİKİŞUBAT	MAKSUTLU	531	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,346	SULU	YOK	VAR
32	ONİKİŞUBAT	MİMARŞINAN	387	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,297	SULU	YOK	VAR
33	ONİKİŞUBAT	ORHANGAZI	4117	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,956	SULU	YOK	VAR
34	ONİKİŞUBAT	ÖŞLÜ	290	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,145	SULU	YOK	VAR
35	ONİKİŞUBAT	ÖZTÜRK	407	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,631	SULU	YOK	VAR
36	ONİKİŞUBAT	SADIKLI	675	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	30,197	SULU	YOK	VAR
37	ONİKİŞUBAT	SARIÇUKUR	583	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,702	SULU	YOK	VAR
38	ONİKİŞUBAT	SELİMİYE	1438	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	55,656	SULU	YOK	VAR
39	ONİKİŞUBAT	SUÇATI	1001	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	46,038	SULU	YOK	VAR
40	ONİKİŞUBAT	ZEYTİNDERE	826	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	56,292	SULU	YOK	VAR
41	ONİKİŞUBAT	AVCILAR	348	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,054	SULU	YOK	VAR
42	ONİKİŞUBAT	BEŞEN	966	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	12,942	SULU	YOK	YOK
43	ONİKİŞUBAT	ÇAKIRDERE	252	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	YOK
44	ONİKİŞUBAT	ÇAMLIBEL	462	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,105	SULU	YOK	VAR
45	ONİKİŞUBAT	ÇAMLICA	161	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,223	SULU	YOK	VAR
46	ONİKİŞUBAT	HACIBUDAK	630	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,839	SULU	YOK	YOK
47	ONİKİŞUBAT	HACİBRAHİMUŞAĞI	792	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	54,807	SULU	YOK	VAR
48	ONİKİŞUBAT	HACİNİNOĞLU	505	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,841	SULU	YOK	VAR
49	ONİKİŞUBAT	KAPIKAYA	341	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,708	SULU	YOK	VAR
50	ONİKİŞUBAT	KERTMEN	586	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	6,551	YETERSİZ	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

51	ONİKİŞUBAT	KOZCAĞIZ	343	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,500	SULU	YOK	VAR
52	ONİKİŞUBAT	PAYAMLI	434	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,154	SULU	YOK	VAR
53	ONİKİŞUBAT	SARIGÜZEL (Kozdere)	914	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,247	SULU	YOK	VAR
54	ONİKİŞUBAT	SÜLEYMANLI	652	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,077	SULU	YOK	VAR
55	ONİKİŞUBAT	AYŞEPINAR	244	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,254	SULU	YOK	VAR
56	ONİKİŞUBAT	ÇINARPINAR	396	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,456	SULU	YOK	VAR
57	ONİKİŞUBAT	DEMREK	299	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,336	SULU	YOK	VAR
58	ONİKİŞUBAT	KERİMLİ	122	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	424	SULU	YOK	VAR
59	ONİKİŞUBAT	KISIKLI	159	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	1,704	YETERSİZ	YOK	YOK
60	ONİKİŞUBAT	MURATLI	383	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,377	SULU	YOK	VAR
61	ONİKİŞUBAT	RAHMACILAR	54	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,455	SULU	YOK	VAR
62	ONİKİŞUBAT	REYHANLI	69	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,728	SULU	YOK	VAR
63	ONİKİŞUBAT	SARIMOLLALI	241	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,526	SULU	YOK	VAR
64	ONİKİŞUBAT	SAYGILI	454	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,476	SULU	YOK	VAR
65	ONİKİŞUBAT	SULUYAYLA	576	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,648	SULU	YOK	VAR
66	ONİKİŞUBAT	TOPÇALI	761	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,992	SULU	YOK	VAR
67	ONİKİŞUBAT	YAYLAÜSTÜ	406	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,649	SULU	YOK	VAR
68	ONİKİŞUBAT	YENİDEMİR	762	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,527	SULU	YOK	VAR
69	ONİKİŞUBAT	YENİKÖY	455	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,497	SULU	YOK	VAR
70	ONİKİŞUBAT	YENİYAPAN	388	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,500	SULU	YOK	VAR
71	ONİKİŞUBAT	YOLYANI	471	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	31,894	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETER SİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	NURHAK	AĞÇAŞAR	240	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,577	SULU	YOK	VAR
2	NURHAK	BiçİM	240	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	18,458	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

3	NURHAK	GÜRSEL	0			0			YOK
4	NURHAK	UMUTLU	39	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,687	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	PAZARCIK	AKÇALAR	210	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,427	SULU	YOK	VAR
2	PAZARCIK	ARMUTLU	234	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,174	SULU	YOK	VAR
3	PAZARCIK	AŞAĞIMÜLK	768	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	56,151	SULU	YOK	VAR
4	PAZARCIK	BÖLÜKÇAM	156	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,940	SULU	YOK	VAR
5	PAZARCIK	ÇAMLICA(Velolar)	112	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,617	SULU	YOK	VAR
6	PAZARCIK	ÇİÇEKALANI	101	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,335	SULU	YOK	VAR
7	PAZARCIK	DAMLATAŞ	332	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,903	SULU	YOK	VAR
8	PAZARCIK	EĞRİCE	933	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	64,566	SULU	YOK	VAR
9	PAZARCIK	GANIDAĞKETİLER	287	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,448	SULU	YOK	VAR
10	PAZARCIK	GÖÇER	35	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,475	SULU	YOK	VAR
11	PAZARCIK	GÖYNÜK	377	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,752	SULU	YOK	VAR
12	PAZARCIK	HARMANCIK	39	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,112	SULU	YOK	VAR
13	PAZARCIK	HASANKOCA	106	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,860	SULU	YOK	VAR
14	PAZARCIK	HÜRRİYET	774	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,326	SULU	YOK	VAR
15	PAZARCIK	İNCİRLİ	49	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,122	SULU	YOK	VAR
16	PAZARCIK	KARAAĞAÇ	324	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,164	SULU	YOK	VAR
17	PAZARCIK	KARAGÖL	1093	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	74,396	SULU	YOK	VAR
18	PAZARCIK	KELLEŞ	146	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,325	SULU	YOK	VAR
19	PAZARCIK	KIZKAPANLI	580	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,447	SULU	YOK	VAR
20	PAZARCIK	KIZIRLI	576	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,368	SULU	YOK	VAR
21	PAZARCIK	KUZKENT	233	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,195	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

22	PAZARCIK	MEMİŞKAHYA	252	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,084	SULU	YOK	VAR
23	PAZARCIK	MEZERE	709	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	51,059	SULU	YOK	VAR
24	PAZARCIK	PAYAMLIBAĞ	393	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,297	SULU	YOK	VAR
25	PAZARCIK	SADAKALAR	429	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,032	SULU	YOK	VAR
26	PAZARCIK	SAKARKAYA	1067	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	67,607	SULU	YOK	VAR
27	PAZARCIK	SALMANIPAK	178	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,759	SULU	YOK	VAR
28	PAZARCIK	SARIL	503	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	37,198	SULU	YOK	VAR
29	PAZARCIK	SOKU	278	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,731	SULU	YOK	VAR
30	PAZARCIK	SULTANLAR	517	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	37,269	SULU	YOK	VAR
31	PAZARCIK	ŞAHİNTEPE	812	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,479	SULU	YOK	VAR
32	PAZARCIK	ŞALLIÜŞAĞI	353	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,469	SULU	YOK	VAR
33	PAZARCIK	TAŞDEMİR	507	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,854	SULU	YOK	VAR
34	PAZARCIK	TETİRLİK	1131	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	66,263	SULU	YOK	VAR
35	PAZARCIK	TİLKİLER	588	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,708	SULU	YOK	VAR
36	PAZARCIK	TURUNÇLU	72	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
37	PAZARCIK	UFACIKLI	1300	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	86,984	SULU	YOK	VAR
38	PAZARCIK	ULUBAHÇE	663	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	49,362	SULU	YOK	VAR
39	PAZARCIK	YARBAŞI	19	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,132	SULU	YOK	VAR
40	PAZARCIK	YEŞİLKEN(Çöçenşiho)	117	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,840	SULU	YOK	VAR
41	PAZARCIK	YİĞİTLER	362	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,327	SULU	YOK	VAR
42	PAZARCIK	YOLBOYU	34	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,263	SULU	YOK	VAR
43	PAZARCIK	YUKARIHÖCÜKLÜ	850	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,832	SULU	YOK	VAR
44	PAZARCIK	YUKARIMÜLK	463	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	34,511	SULU	YOK	VAR
45	PAZARCIK	AKÇAKOYUNLU	275	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	18,175	SULU	YOK	VAR
46	PAZARCIK	AKDEMİR	313	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,831	SULU	YOK	VAR
47	PAZARCIK	BEŞÇEŞME	972	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	70,577	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

48	PAZARCIK	ÇİÇEKKÖY	34	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	2,617	SULU	YOK	YOK
49	PAZARCIK	ÇİGDEMTEPE	963	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	68,456	SULU	YOK	VAR
50	PAZARCIK	ÇÖÇELLİ	600	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,053	SULU	YOK	VAR
51	PAZARCIK	DEDEPAŞA	55	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,799	SULU	YOK	YOK
52	PAZARCIK	EĞLEN	126	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,769	SULU	YOK	VAR
53	PAZARCIK	EMİROĞLU	423	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	33,450	SULU	YOK	VAR
54	PAZARCIK	HANOBASI	90	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,940	SULU	YOK	VAR
55	PAZARCIK	İĞDELİ	566	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,903	SULU	YOK	VAR
56	PAZARCIK	KADINCIK	299	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	19,448	SULU	YOK	VAR
57	PAZARCIK	KARABIYIKLI	282	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,913	SULU	YOK	VAR
58	PAZARCIK	KARAÇAY	107	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,274	SULU	YOK	VAR
59	PAZARCIK	KARAHÖYÜK	415	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,430	SULU	YOK	VAR
60	PAZARCIK	NEFSİDOĞANLI (KİRNİ)	451	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	18,740	SULU	YOK	VAR
61	PAZARCIK	OSMANDEDE	145	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,800	SULU	YOK	VAR
62	PAZARCIK	ÖRDEKDEDE	302	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	20,013	SULU	YOK	YOK
63	PAZARCIK	SALMANLI	356	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,964	SULU	YOK	VAR
64	PAZARCIK	SARIERİK	87	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,213	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETERLİ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	TÜRKOĞLU	AKÇALI	679	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	46,674	SULU	YOK	VAR
2	TÜRKOĞLU	AVŞARLI	988	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	70,931	SULU	YOK	VAR
3	TÜRKOĞLU	AYDINKAVAK	702	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	48,301	SULU	YOK	VAR
4	TÜRKOĞLU	BAYRAMGAZİ	190	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,345	SULU	YOK	VAR
5	TÜRKOĞLU	BÜYÜKİMALI	1993	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	143,913	SULU	YOK	VAR
6	TÜRKOĞLU	CECELİ	1615	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	107,775	SULU	YOK	VAR
7	TÜRKOĞLU	CENNETPINARI	238	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	10,891	SULU	YOK	VAR

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

8	TÜRKOĞLU	ÇAKALLIÇULLU	598	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,632	SULU	YOK	VAR
9	TÜRKOĞLU	ÇAKALLIHASANAĞA	1094	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	76,518	SULU	YOK	VAR
10	TÜRKOĞLU	ÇAKIROĞLU	592	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	41,370	SULU	YOK	VAR
11	TÜRKOĞLU	ÇOBANTEPE	419	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	27,297	SULU	YOK	VAR
12	TÜRKOĞLU	DEDELER	965	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	70,648	SULU	YOK	VAR
13	TÜRKOĞLU	DOLUCA	2054	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	140,235	SULU	YOK	VAR
14	TÜRKOĞLU	GÖLLÜHÜYÜK	462	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,547	SULU	YOK	VAR
15	TÜRKOĞLU	HACİBEBEK	764	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	56,080	SULU	YOK	VAR
16	TÜRKOĞLU	HOPURLU	1584	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	103,532	SULU	YOK	VAR
17	TÜRKOĞLU	KADIOĞLU ÇİFT.	742	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	51,413	SULU	YOK	VAR
18	TÜRKOĞLU	KALEDİBİ	243	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,497	SULU	YOK	VAR
19	TÜRKOĞLU	KELİBİŞLER	163	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,305	SULU	YOK	VAR
20	TÜRKOĞLU	KIRMAKAYA	1676	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	115,908	SULU	YOK	VAR
21	TÜRKOĞLU	KIZILENİŞ	448	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,197	SULU	YOK	VAR
22	TÜRKOĞLU	KUMÇATI	114	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,628	SULU	YOK	VAR
23	TÜRKOĞLU	KUYUMCULAR	275	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,274	SULU	YOK	VAR
24	TÜRKOĞLU	KÜÇÜKİMALI	1047	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	60,323	SULU	YOK	VAR
25	TÜRKOĞLU	MİNEHÜYÜK	664	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	51,483	SULU	YOK	VAR
26	TÜRKOĞLU	ÖNSENHOPURU	804	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	57,070	SULU	YOK	VAR
27	TÜRKOĞLU	ÖZBEK	213	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	10,254	SULU	YOK	VAR
28	TÜRKOĞLU	PINARHÜYÜK	183	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	14,144	SULU	YOK	YOK
29	TÜRKOĞLU	TAHTALİDEDELER	269	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,264	SULU	YOK	VAR
30	TÜRKOĞLU	UZUNSÖĞÜT	1945	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	136,982	SULU	YOK	VAR
31	TÜRKOĞLU	YAVUZLAR	427	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,207	SULU	YOK	VAR
32	TÜRKOĞLU	YENİKÖY	299	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	21,357	SULU	YOK	VAR
33	TÜRKOĞLU	YENİPINAR	407	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	29,065	SULU	YOK	VAR
34	TÜRKOĞLU	YEŞİLYURT	124	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,911	SULU	YOK	VAR
35	TÜRKOĞLU	YOLDERESİ	1224	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	85,287	SULU	YOK	VAR

B.4.2. Sulama

İlimizde **347.813** hektar tarım ve **180.775** ha çayır-mera arazisi bulunmaktadır. Tarım arazisinin yaklaşık **247.790** hektarını işlenen kuru tarım alanları oluşturmaktadır.

İlimizde DSİ tarafından etüt edilen **227.534** ha arazinin, **204.346** ha. alanı sulamaya elverişli, **169.038** ha alanı ekonomik olarak sulanabilir arazilerdir. Şu anda sulanan arazi miktarımız ise, **100.023** ha. dır. Bu alanların sürdürülebilir kalkınma projeleri kapsamında uygulanıp sulanması halinde uzun yıllar ortalamasına göre kuraklık riski hissedilmeyecek duruma gelebilir.

İlimiz tarım arazilerinin büyük bir kısmında Salma sulama yöntemi ile sulama yapılmaktadır. Salma sulamayı takiben Yağmurlama ve Damla sulama yöntemleri kullanılmaktadır.

B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Salma sulama yapılan alanlardan ve bu alanlarda kullanılan su miktarından bahsedilmelidir. Sulama yapılan alanda birlik olup olmadığı sulama kooperatifleri ve sulamadan dönen suların drene edilip edilmediğın ve derene ediliyor ise derene edilen suyun nereye verildiğinden bahsedilmelidir. Bu bilgilerin il genelinde verilmesi gerekmektedir.

Salma sulama bakanlığımız hibe programı olmadığından dolayı kullanılan alan ve su miktarı bilgileri şubemizde mevcut değildir. Fakat 2 köyde Toplu basınçlı sulama programı uygulanmıştır. Köydeki sulama suyu basınçlı borular ile çiftçilerimizin tarla başına kadar getirilmiştir. Bunların bilgileri aşağıda çıkarılmıştır.

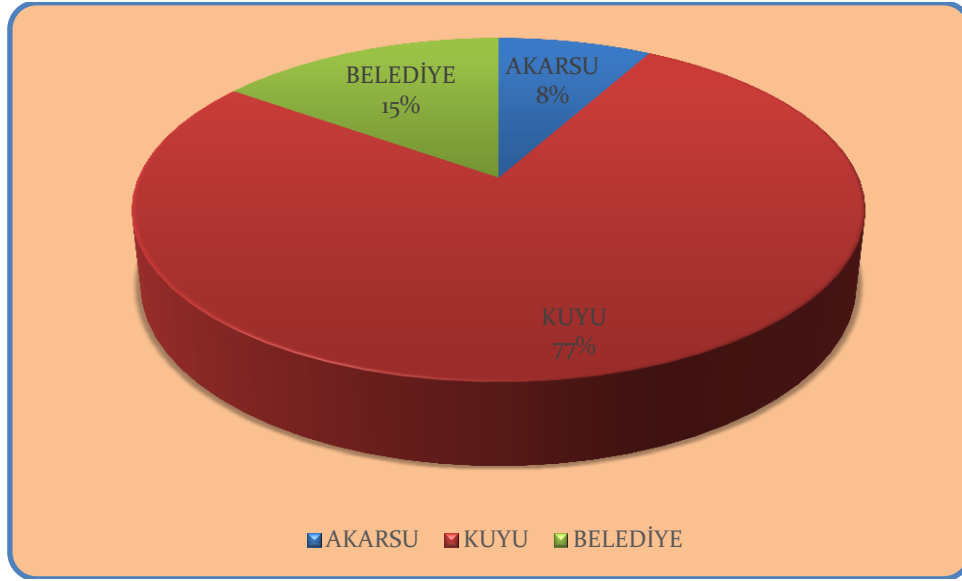
KONUSU	VERİLEN SULAMA (ADET)	DÖNÜM (DEKAR)
Toplu Basınçlı sulama	2	2.079

B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İlimizde Kırsal kalkınma yatırımları destekleme programı kapsamında çiftçilere % 50 hibe yoluyla verilen basınçlı sulama yapılan (Damlama, yağmurlama) alan ve miktarları şu şekildedir.

KONUSU	VERİLEN SULAMA (ADET)	DÖNÜM (DEKAR)
BASINÇLI SULAMA (Damlama, yağmurlama tamburlu vb.)	482	31927

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

Şekil B.7- Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı
(ÇŞİM, 2018)

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde su kaynakları üzerinde enerji üretme amacıyla kurulan hidroelektrik santrallerinin isimleri, kapasiteleri ve özelliklerini gösteren tablo aşağıda verilmiştir. Bu tesisler şu an faal olup elektrik üretmektedir.

SIRA NO	TESİS ADI	KURULU GÜÇ (MW)	TOPLAM ENERJİ (GWh)	Su Alma Yapısı	Suyun Adı
1	Andırın Enerji Grubu (Kargılık Reg.HES)	23,00	71,00	Regülatör	Andırın Çayı
2	Değirmenüstü Regülatörü ve HES	38,72	114,26	Regülatör	Körsulu Çayı
3	Fırınz Regülatörü	9,26	36,00	Regülatör	Fırınz Deresi
4	Güneşli Regülatörü ve HES	1,80	6,86	Regülatör	Andırın Suyu
5	Karasu İçme Suyu HES	2,40	18,72	Diğer	Karasulu Kanalı
6	Kısık Regülatörü ve HES	9,26	32,00	Regülatör	Ceyhan Nehri
7	Kozak Bendi ve HES	4,40	13,34	Regülatör	Zeytin Çayı
8	Suçatı Bendi ve HES	7,00	28,41	Baraj	Güredin Çayı
9	Teleme Regülatörü ve HES	1,57	10,86	Regülatör	Göksu Deresi
10	Süleymanlı Regülatörü ve HES	4,50	18,88	Regülatör	Zeytin Suyu
11	Tahta Regülatörü ve HES	12,00	48,29	Regülatör	Tahta Suyu
12	Tayfun Kanal HES	0,82	5,28	Regülatör	Andırın Çayı
13	Çataloluk Regülatörü ve HES	9,54	31,00	Regülatör	Tekir Deresi
14	Kale Regülatörü ve HES	34,13	107,28	Regülatör	Körsulu Çayı
15	Andırın Enerji Grubu	40,50	105,66	Regülatör	Andırın Çayı
16	Kesme Regülatörü ve HES	4,61	16,77	Regülatör	Aksu Çayı
17	Hacımnoğlu Regülatörü ve HES	142,28	337,01	Regülatör	Ceyhan Nehri
18	Poyraz HES(Andırın Regülatörü)	2,66	9,98	Regülatör	Andırın Çayı

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

19	Yaşıl HES	3,79	14,92	Regülatör	Aksu Çayı
20	Köyobası Regülatörü ve HES	1,07	4,60	Regülatör	Yaralı Kaynağı
21	Avcılar Regülatörü ve HES	16,74	46,40	Regülatör	Çemrengeç Çayı
22	Zeytin Regülatörü ve HES	5,20	18,28	Regülatör	Zeytin Çayı
23	Gökgedik Regülatörü ve HES	24,27	60,26	Regülatör	Körsulu Çayı
24	Kartalkaya Brj.Dipsavak HES	8,00	29,51	Regülatör	Aksu Çayı
25	Üçkaya Regülatörü ve HES	1,40	4,59	Regülatör	Mezgirt Dere
26	Torlar Regülatörü ve HES	14,83	34,48	Regülatör	Körsulu Çayı
27	Dağdelen Regülatörü ve HES	8,00	24,25	Regülatör	Ceyhan Nehri
28	Kandil Barajı ve HES	207,92	476,14	Baraj	Ceyhan Nehri
29	Sarıgül Barajı ve HES	102,54	269,23	Baraj	Ceyhan Nehri
30	Söğütlü Regülatörü ve HES	18,32	30,01	Regülatör	Söğütlü Deresi
31	Çakmak Regülatörü ve HES	27,38	68,75	Regülatör	Söğütlü Deresi
32	Akpınar Regülatörü ve HES	9,01	36,08	Regülatör	Aksu Nehri
33	Üçgen Regülatörü ve HES	3,39	11,26	Regülatör	Tahta Suyu
34	Değirmen Barajı ve HES(Berke Brj)	5,00	16,50	Regülatör	Değirmendere Suyu
35	Kantarma Regülatörü ve HES	2,80	10,00	Regülatör	Söğütlü Çayı
36	Sisne Regülatörü ve HES	4,20	11,01	Regülatör	Cemrengeç Deresi
37	Sivritaş Regülatörü ve HES	3,47	11,02	Regülatör	Cemrengeç Deresi
38	Tecde Regülatörü ve HES	8,50	37,25	Regülatör	Durandarlı Deresi
39	Teytur Regülatörü ve HES	2,20	7,51	Regülatör	Karasu Deresi
40	Uzuntepe Regülatörü ve HES.	1,90	12,00	Regülatör	Nergile Çayı
41	Sazak HES	8,80	30,01	Regülatör	Andırım Suyu
42	Damlasu Regülatörü ve HES	10,30	31,07	Regülatör	Keşiş Çayı
43	Çatalkaya Regülatörü ve HES	16,32	52,10	Regülatör	Göksu Çayı
44	Karapur Regülatörü ve HES	8,70	33,59	Regülatör	Göksu Çayı
45	Bulgurkaya Bendi ve HES	2,57	9,32	Regülatör	Keşiş Çayı
46	Umutlu Bendi ve HES	20,00	50,59	Regülatör	Göksu Çayı
47	Nur Regülatörü ve HES	17,71	53,12	Regülatör	Aksu Nehri
48	Söğütlü-1 Regülatörü ve HES	3,91	11,81	Regülatör	Ceyhan Nehri
49	Aşağı Fırnis Regülatörü ve HES	5,90	17,69	Regülatör	Aşağı Fırnis Çayı
50	Çamlık Regülatörü ve HES	9,83	26,58	Regülatör	Tekir-Tanır Dereleri
51	Güvercin Regülatörü ve HES	16,37	42,49	Regülatör	Çağırğan Dere
52	Okkayası Reg. ve Şehitlik HES	22,71	56,83	Regülatör	Yoğunkamalak-Dağlağaç Dereleri
53	Karapınar Regülatörü ve HES	8,07	22,44	Regülatör	Keşiş Suyu-Karapınar Deresi
54	Aksu Regülatörü ve HES	3,20	10,41	Regülatör	Aksu Çayı
55	Menzelet Barajı ve HES	124	466	Baraj	Ceyhan Nehri
56	Sır barajı ve HES	283,5	725	Baraj	Ceyhan Nehri
57	Kılavuzlu Barajı ve HES	54	144	Baraj	Ceyhan Nehri
58	Adatepe barajı ve HES	15,889	45,21	Baraj	Göksu Çayı

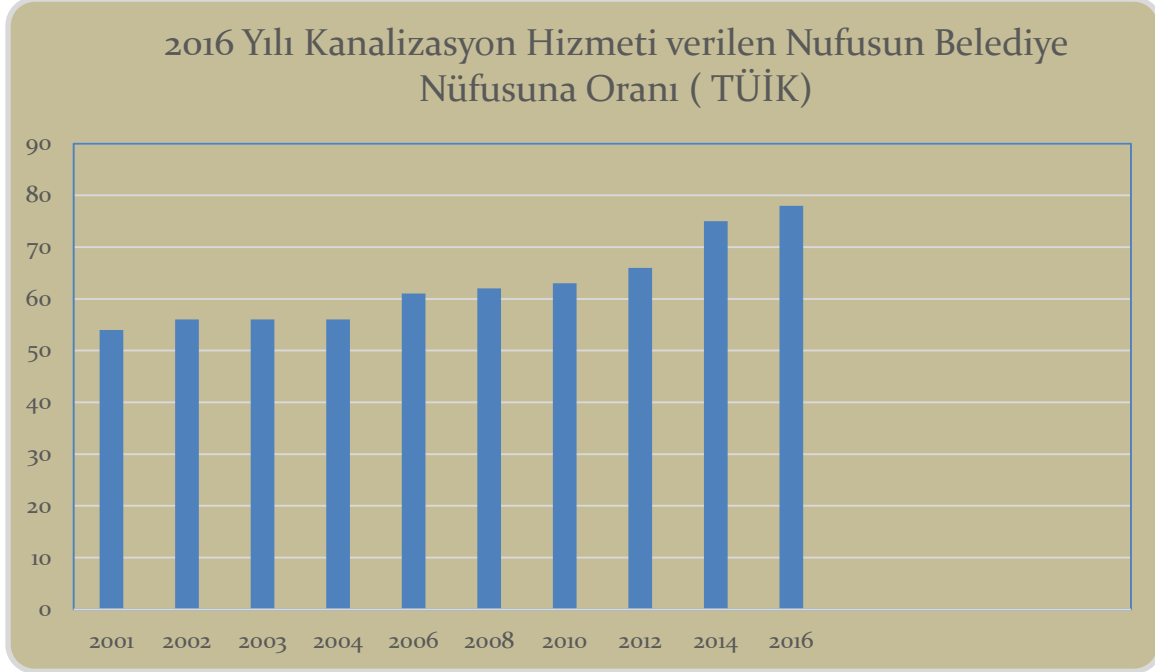
Kaynak : www.dsi.gov.tr (2018)

B.4.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

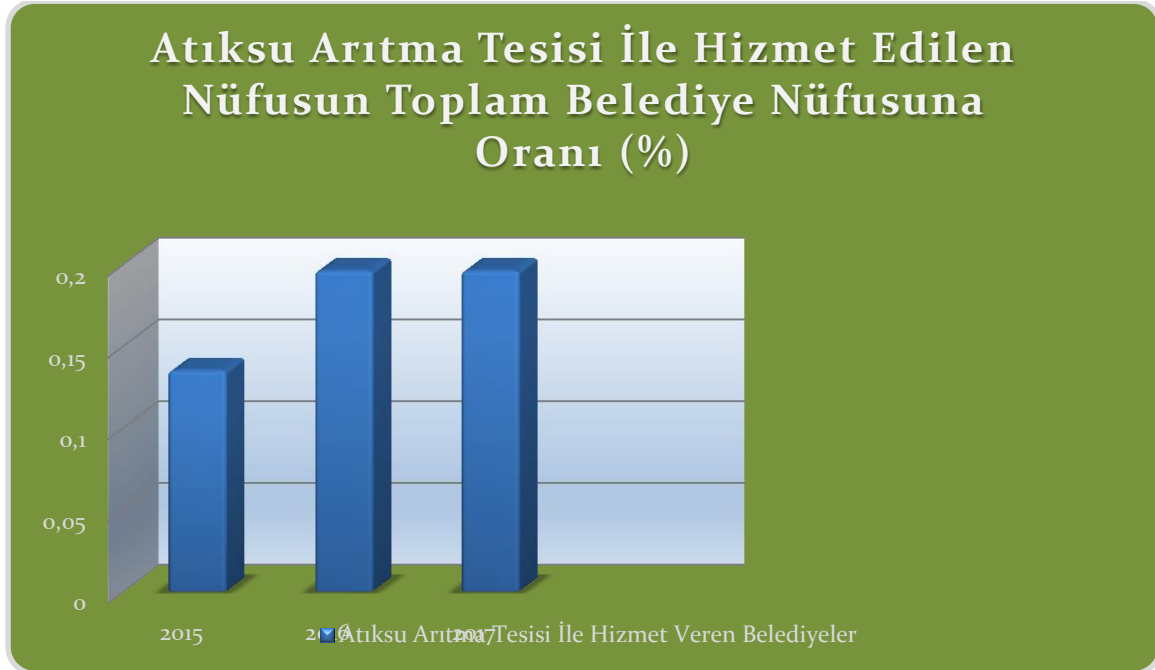
NOT: Bilgiye ulaşılamamıştır.

B.5. Çevresel Altyapı

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Şekil B.8 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı
(Kaski, 2018)

Şekil B.9 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı
(Kaski, 2018)

Afşin İlçemize hizmet veren atıksu arıtma tesisinin çamur analizi aşağıda verilmiştir.

 <p>Çözüm üretmeden önce, "anlamak" gerekir.</p>	TÜRKAK TÜRK AKREDİTASYON KURUMU tarafından akredite edilmiş		 <p>Test TS EN ISO/IEC 17025 AB-0315-T</p>
	BAREM ÇEVRE LABORATUVAR VE DAN. HİZ. İLAÇ İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. İstasyon Mah. 1464 Sok. No:17 (Eskihisar Topçular Feribot Yolu) Gebze/KOCAELİ Tel: 0262 646 41 44 Faks:0262 646 38 48 www.baremcevre.com info@baremcevre.com		
Deney Raporu Test Report		AB-0315-T 2016/TA171 23.11.2016	
Müşterinin adı/adresi Customer name/address		: İLLER BANKASI A.Ş. GAZİANTEP BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ GAZİANTEP	
İstek numarası Order no.	: 2016/T0619	Rapor/Numune kodu Report/Sample no.	: 2016/TA171
		Sayfa sayısı Number of pages	: 2
Numune Bilgileri Information of sample	Numunenin adı ve tarifi Name and identity of test item	: Arıtma Çamuru Numunesi (Beltpres çıkış çamuru)	
	Numuneyi alan/getiren Sampler/carrier	: -/İşletme Personeli	
	Numunenin alınma amacı Purpose of sampling	: Kontrol	
	Numune alınış şekli Method of sampling	: Anlık	
	Numune alma noktası Place of sampling	: Afşin (KAHRAMANMARAŞ) Atıksu Arıtma Tesisi A Beltpres Çamur Susuzlaştırma Çıkışı	
	Numune kabı/miktarı Sample bottle/volume	: 1 Adet Plastik – 2 kg	
	Uygulanan işlemler Procedure applied to sample	: Mühürsüz - Korumasız	
	Şahit numune bilgisi Information of witness sample	: -	
Ortam koşulları Environmental conditions	: -		
Tarih Bilgileri Information of date	Numunenin alınma tarihi The date of sampling	: 21.11.2016	
	Numunenin kabul tarihi The date of receipt of test item	: 21.11.2016 14:36	
	Analiz başlama-bitiş tarihi The date of test	: 21.11.2016 - 23.11.2016	
Açıklamalar Remarks			
Numunede, Kuru Kalıntı ve Su Muhtevası parametresinin analiz edilmesi talep edilmiştir .			
Deney ve/veya ölçüm sonuçları, genişletilmiş ölçüm belirsizlikleri (olması halinde) ve deney metotları bu raporun tamamlayıcı kısmı olan takip eden sayfalarda verilmiştir. The test and/or measurement results, the uncertainties (if applicable) with confidence probability and test methods are given on the following pages which are part of this report.			
Mühür Seal	Rapor Tarihi The date of reporting	Raportör Rapporteur	Laboratuvar Müdürü Laboratory Manager
	23.11.2016	 Nihal SANCAN	 Volkan ACAY

Bu rapor laboratuvarın izni olmadan ticari ve reklam amaçlı tamamen veya kısmen çoğaltılamaz/yayımlanamaz. Raporla verilen sonuçlar, sadece incelenen numuneye aittir. İmzasız ve kaşesiz sayfalar geçersizdir. İşletme tarafından talep edilmemesi nedeni ile belirsizlik hesapları eklenmemiştir. Akreditasyon Sertifikası sadece deney metotlarının kapsamı ile sınırlıdır. Bunun dışında verilen görüş ve yorumların yeterliliği akreditasyon kapsamında değildir. Bu rapora yapılacak itirazlar için geçerli süre, rapor tarihinden itibaren 15 gündür. **BU RAPOR ÇEVRE MEVZUATINA İLİŞKİN RESMİ İŞLEMLERDE KULLANILAMAZ.**

Çözüm üretmeden önce,
"anlamak" gerekir.

TÜRKAK TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

tarafından akredite edilmiş

**BAREM ÇEVRE
LABORATUVAR VE DAN. HİZ.
İLAÇ İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.**
İstasyon Mah. 1464 Sok. No:17 (Eskihisar Topçular Feribot Yolu)
Gebze/KOCAELİ Tel: 0262 646 41 44 Faks:0262 646 38 48
www.baremcevre.com info@baremcevre.com

Deney Raporu
Test Report

Test
TS EN ISO/IEC 17025
AB-0315-T

AB-0315-T

2016/TA171

23.11.2016

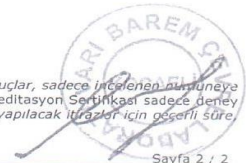
Tablo 1. Analiz Sonucu

¹ Parametre	Birim	¹ Analiz Metodu	Analiz Sonucu
Kuru Kalıntı ve Su Muhtevası (Kuru Kalıntı Yüzdesi)	%	TS 9546 EN 12880 Çamurların Karakterizasyonu Kuru Kalıntı ve Su Muhtevası Tayini Metodu	26,12

¹Metot ve Parametre AB-0315-T Nolu TÜRK AKREDİTASYON KURUMU Akreditasyon Sertifikası kapsamındadır.
TS: Türk Standartları

Bu rapor laboratuvarın izni olmadan ticari ve reklam amaçlı tamamen veya kısmen çoğaltılamaz/yayımlanamaz. Raporla verilen sonuçlar, sadece incelenen bu duruma aittir. İmzasız ve kaşesiz sayfalar geçersizdir. İşletme tarafından talep edilmemesi nedeni ile belirsizlik hesapları eklenmemiştir. Akreditasyon Sertifikası sadece deney metotlarının kapsamı ile sınırlıdır. Bunun dışında verilen görüş ve yorumların yeterliliği akreditasyon kapsamında değildir. Bu rapora yapılacak itirazlar için geçerli süre rapor tarihinden itibaren 15 gündür. **BU RAPOR ÇEVRE MEVZUATINA İLİŞKİN RESMİ İŞLEMLERDE KULLANILAMAZ.**

BÇ.T.06/Ek 8/16.11.2015/rev03

Sayfa 2 / 2

Pazarcık İlçemize hizmet veren atıksu arıtma tesisinin çamur analizi aşağıda verilmiştir.

 <p>Çözüm üretmeden önce, "anlamak" gerekir.</p>	TÜRKAK TÜRK AKREDİTASYON KURUMU tarafından akredite edilmiş		 <p>Test TS EN ISO/IEC 17025 AB-0315-T</p>
	BAREM ÇEVRE LABORATUVAR VE DAN. HİZ. İLAÇ İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. İstasyon Mah. 1464 Sok. No:17 (Eskihisar Topçular Feribot Yolu) Gebze/KOCAELİ Tel: 0262 646 41 44 Faks:0262 646 38 48 www.baremcevre.com info@baremcevre.com		
Deney Raporu Test Report		AB-0315-T 2016/TA171 23.11.2016	
Müşterinin adı/adresi Customer name/address		: İLLER BANKASI A.Ş. GAZİANTEP BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ GAZİANTEP	
İstek numarası Order no.		: 2016/T0619	
Rapor/Numune kodu Report/Sample no.		: 2016/TA171	
Sayfa sayısı Number of pages		: 2	
Numune Bilgileri Information of sample	Numunenin adı ve tarifi Name and identity of test item	: Arıtma Çamuru Numunesi (Beltpres çıkış çamuru)	
	Numuneyi alan/getiren Sampler/carrier	: -/İşletme Personeli	
	Numunenin alınma amacı Purpose of sampling	: Kontrol	
	Numune alınış şekli Method of sampling	: Anlık	
	Numune alma noktası Place of sampling	: Afşin (KAHRAMANMARAŞ) Atıksu Arıtma Tesisi A Beltpres Çamur Susuzlaştırma Çıkışı	
	Numune kabı/miktarı Sample bottle/volume	: 1 Adet Plastik – 2 kg	
	Uygulanan işlemler Procedure applied to sample	: Mühürsüz - Korumasız	
	Şahit numune bilgisi Information of witness sample	: -	
	Ortam koşulları Environmental conditions	: -	
Tarih Bilgileri Information of date	Numunenin alınma tarihi The date of sampling	: 21.11.2016	
	Numunenin kabul tarihi The date of receipt of test item	: 21.11.2016 14:36	
	Analiz başlama-bitiş tarihi The date of test	: 21.11.2016 - 23.11.2016	
Açıklamalar Remarks			
Numunede, Kuru Kalıntı ve Su Muhtevası parametresinin analiz edilmesi talep edilmiştir .			
Deney ve/veya ölçüm sonuçları, genişletilmiş ölçüm belirsizlikleri (olması halinde) ve deney metotları bu raporun tamamlayıcı kısmı olan takip eden sayfalarda verilmiştir. The test and/or measurement results, the uncertainties (if applicable) with confidence probability and test methods are given on the following pages which are part of this report.			
Mühür Seal	Rapor Tarihi The date of reporting	Raportör Rapporteur	Laboratuvar Müdürü Laboratory Manager
	23.11.2016	 Nihal SANCAK	 Volkan ACAY
Bu rapor laboratuvarın izni olmadan ticari ve reklam amaçlı tamamen veya kısmen çoğaltılamaz/yayımlanamaz. Raporla verilen sonuçlar, sadece incelenen numuneye aittir. İmzasız ve kaşesiz sayfalar geçersizdir. İşletme tarafından talep edilmemesi nedeni ile belirsizlik hesapları eklenmemiştir. Akreditasyon Sertifikası sadece deney metotlarının kapsamı ile sınırlıdır. Bunun dışında verilen görüş ve yorumların yeterliliği akreditasyon kapsamında değildir. Bu rapora yapılacak itirazlar için geçerli süre, rapor tarihinden itibaren 15 gündür. BU RAPOR ÇEVRE MEVZUATINA İLİŞKİN RESMİ İŞLEMLERDE KULLANILAMAZ.			
BÇ.T.06/Ek 8/16.11.2015/rev03		Sayfa 1 / 2	

Çözüm üretmeden önce,
"anlamak" gerekir.

TÜRKAK TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

tarafından akredite edilmiş

**BAREM ÇEVRE
LABORATUVAR VE DAN. HİZ.
İLAÇ İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.**
İstasyon Mah. 1464 Sok. No:17 (Eskişehir Topçular Feribot Yolu)
Gebze/KOCAELİ Tel: 0262 646 41 44 Faks:0262 646 38 48
www.baremcevre.com info@baremcevre.com

Deney Raporu Test Report

Test
TS EN ISO/IEC 17025
AB-0315-T

AB-0315-T

2016/TA171

23.11.2016

Tablo 1. Analiz Sonucu

Parametre	Birim	Analiz Metodu	Analiz Sonucu
Kuru Kalıntı ve Su Muhtevası (Kuru Kalıntı Yüzdesi)	%	TS 9546 EN 12880 Çamurların Karakterizasyonu Kuru Kalıntı ve Su Muhtevası Tayini Metodu	26,12

¹Metot ve Parametre AB-0315-T Nolu TÜRK AKREDİTASYON KURUMU Akreditasyon Sertifikası kapsamındadır.
TS: Türk Standartları

Bu rapor laboratuvarın izni olmadan ticari ve reklam amaçlı tamamen veya kısmen çoğaltılamaz/yayımlanamaz. Raporla verilen sonuçlar, sadece laboratuvarın sorumluluğundadır ve sadece laboratuvarın akreditasyon kapsamındaki testler için geçerlidir. İşletme tarafından talep edilmemesi nedeniyle belirsizlik hesapları eklenmemiştir. Akreditasyon Sertifikası sadece deney metotlarının kapsamı ile sınırlıdır. Bunun dışında verilen görüş ve yorumların yeterliliği akreditasyon kapsamında değildir. Bu rapora yapılacak itirazlar için geçerli süre, rapor tarihinden itibaren 15 gündür. **BU RAPOR ÇEVRE MEVZUATINA İLİŞKİN RESMİ İŞLEMLERDE KULLANILAMAZ.**

BÇ.T.06/Ek.8/16.11.2015/rev03

Sayfa 2 / 2

Atıksu arıtma tesisi hizmeti veren 3 adet belediyemiz bulunmakta olup, bunlar Afşin AAT, Pazarcık-Narlı AAT, Türkoğlu-Kılılı AAT 'dir. Büyükşehir merkez için işletmeye geçecek olan Kahramanmaraş Atıksu Arıtma Tesisimiz de sona gelmiş olup, işletmeye alma aşamasındadır. Elbistan Atıksu Arıtma Tesisimiz IPA II kapsamında ihale sürecindedir. Andırın, Ekinözü, Nurhak, Çağlayanerit ve Göksun ilçelerimiz ile Onikişubat-Tekir ve Onikişubat-Ilıca Mahallelerimize yapılması planlanan Atıksu Arıtma Tesisleri için proje yapım ihaleleri yapılmış projeler onay için İller Bankası Gaziantep Bölge Müdürlüğüne onay için sunulmuştur. Ayrıca Türkoğlu Şekeroba ve Beyoğlu AAT ile Afşin Arıtış AAT proje çalışmaları yüklenici firma tarafından devam etmektedir.

Çizelge B.16 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Kaski, 2018)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri/ Deniz Deşarjı Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası Koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)	
	Var	İnşaat/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
İl Merkezi	Dulkadiroğlu	X	İnşaat Aşamasında		X	X	X	111.000,23				216,701	
	Onikişubat	X	İnşaat Aşamasında		X	X	X	111.000,23				357,870	
İlçeler	Afşin	X	İşletme aşamasında		X	X		10.224,24	0,077	X=4236197.14 Y=58268837 Z=119548	YOK	82,662	0,5
	Andırın		Proje onay aşamasında	X	X	X						35,943	
	Çağlayancerit		Proje onay aşamasında	X	X	X						25,276	
	Ekinözü		Proje onay aşamasında	X	X	X						13,461	
	Elbistan		İhale Aşamasında	X								140,493	
	Göksun		Proje onay aşamasında	X	X	X						53,157	
	Nurhak		Proje onay aşamasında	X	X	X						13,414	
	Pazarcık	X	İşletme aşamasında		X	X		10.921,130	0,11	X=4137808.685 Y=598392.614 Z=565.05	YOK	68,843	0,7
	Türkoğlu	X	İşletme aşamasında		X	X		6.017,94	0,04	X=4143746.65 Y=579153.75 Z=481.00	YOK	67,886	0,15

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

OSB'lerin hem çalışmakta olan hem de inşaat ya da proje aşamasında olan atıksu arıtma tesisleri ile ilgili bilgiler verilerek Çizelge B.16 hazırlanmalıdır. Ayrıca, OSB'lerin atıksu arıtma tesisinden çıkan arıtma çamurunun analizi de verilmelidir.

Çizelge B.17 – (.....) ilinde 2017 yılı OSB'lerde atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Kaynak, yıl)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
NOT:İlimizdeki iki adet OSB nin de AAT bulunmamaktadır.						

B.5.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

Katı Atık Düzenli Depolama Tesisimizde oluşan sızıntı suları tesisin zeminine yerleştirilen drenaj kanalları sayesinde lagünlere taşınmaktadır. 2 adet lagün bulunmaktadır. Lagünlerde toplanan sızıntı suları ihtiyaç duyulduğunda biyogaz tesisinde kullanılmakta olup geriye kalan sızıntı suyu arıtma tesisinde arıtıldıktan sonra dereye deşarj edilmektedir. Doğaya ya da yeraltı sularına sızıntı sularının karışıp karışmadığını tespit etmek amacıyla 3 adet gözlem kuyusu mevcuttur.

B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Atıksu geri kazanım yöntemleri, tarımda sulama maksatlı, yeşil alanların sulamasında, endüstriyel geri kazanım, yeraltına enjeksiyon, dinlenme maksatlı kullanılan bölgelerde (göller vb) geri kazanım, direkt olmayan (yangın suyu, tuvaletlerde vb) geri kazanım ve direkt (içme suyu olarak) geri kazanım sayılabilir. Eğer mevcut ise ilde bu kapsamda yapılan çalışmalara değinilmelidir.

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalar

NOT : Bu konuda bilgiye ulaşamamıştır.

Çizelge B.18 .- (.....) ilinde 2017 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler

(Kaynak, yıl)

	Var	Yok	Varsa Ne/Neler Olduğunu Belirtiniz
Potansiyel kirlenici faaliyetler var mı?			

NOT : Bu konuda bilgiye ulaşılamamıştır.

Tespit Edilmiş Kirlenmiş Sahanın Yeri	Tespit Edilmiş Kirlenmenin Nedeni	Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışma var mı?		Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışmalarda ne tür temizleme faaliyetleri* yapılıyor? (Aşağıdaki temizleme yöntemleri dikkate alınmalıdır)
		Var	Yok	
1.				
2.				
3.				

NOT : Bu konuda bilgiye ulaşılamamıştır.

*** Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliği Temizleme Yöntemleri**

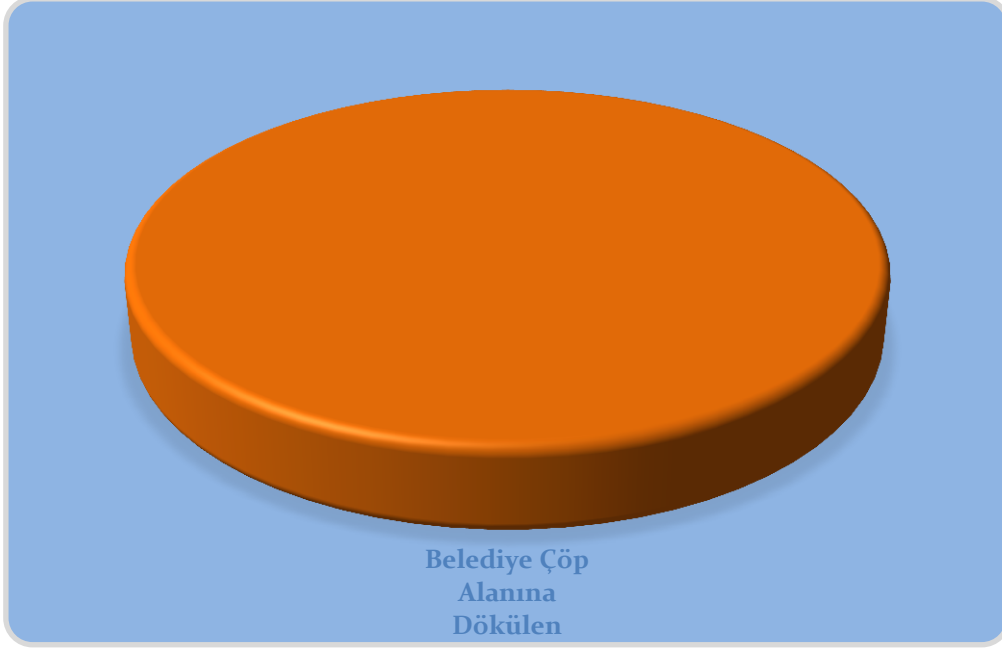
Biyoremediasyon
Fitoremediasyon
Parsel arıtımı
Buharlaştırma
Biyo havalandırma
Elektrokinetik arıtma
Yerinde oksidasyon
Solvent ekstraksiyonu
Hava ile dağıtma (Air sparging)
Buharlaştırma
Termal arıtma
Reaktif Barrier teknolojisi
Yerinde yıkama (In-situ Flushing)

NOT : Bu konuda bilgiye ulaşılamamıştır.

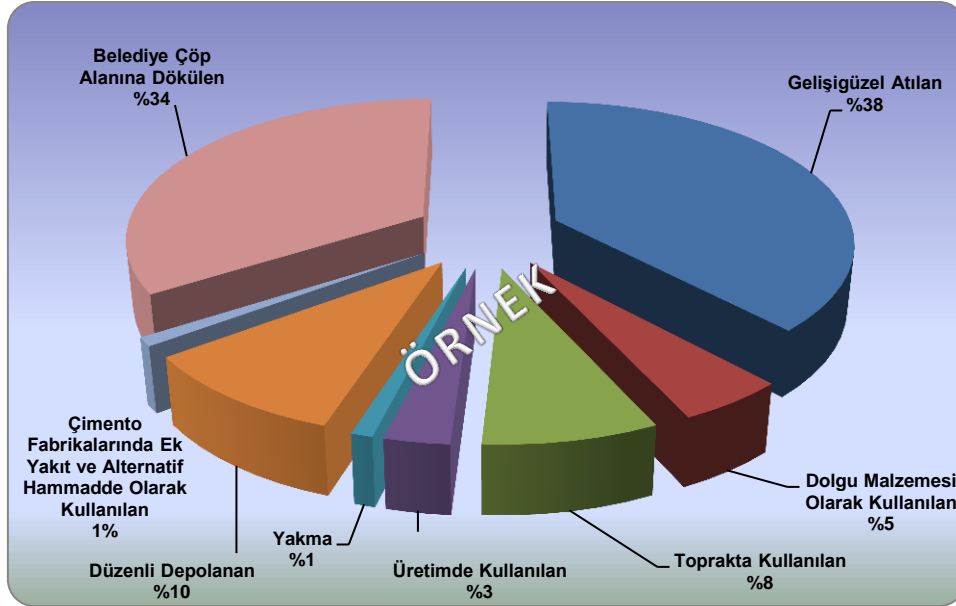
B.6.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı

Arıtma çamurlarının toprakta kullanımında gerekli tedbirlerin alınması esaslarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde belirlemeyi amaçlayan “Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik” (EKAÇTKDY) kapsamında çalışma yapılmamıştır. İlimizde tarım ve ormanda arıtma çamuru kullanımına yönelik talep olmamıştır.

Kahramanmaraş ilimizde şu an aktif olarak çalışan 3 tane atıksu arıtma tesisimiz olup, bunlar Pazarcık (Narlı) AAT, Türkoğlu (Kılılı) AAT, Afşin AAT ‘dir. Pazarcık AAT’den 0.7 ton / gün , Türkoğlu AAT’den 0.15 ton / gün, Afşin AAT ‘den 0.5 ton / gün çamur keki (%25 kuru %75 yaş) elde edilmektedir. Buralardan çıkan çamur katı atık sahalarında depolanmaktadır.

Şekil B.10 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Kaski, 2018)

Şekil B.11 - (.....) ilinde 2017 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Kaynak, yıl)

Not: Bu konuda veri elde edilememiştir.

B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Not: Bu konuda veri elde edilememiştir.

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

İlde kullanılan gübre (bitki besin maddesi bazında), pestisit miktarları ve bunların çeşitlerinden söz edilerek, Çizelge B.18, Çizelge B.19, Çizelge B.20 doldurulmalıdır.

Çizelge B.19 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları
(GTHB, 2018)

Bitki Besin Maddesi (N, P, K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	32.167,27	347.813
Fosfor	12.933,95	
Potas	1.704,69	
TOPLAM	46.805,91	

Çizelge B.20 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)
(GTHB, 2018)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (kg)	Miktarı (lt)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Zararlılarla Mücadele	38.396	41.501	
Herbisitler	Yabancı Otlarla Mücadele	1.824	43.823	
Fungisitler	Hastalıklarla Mücadele	357.731	8.395	
Rodentisitler	Fare ve Kemirgenlerle Mücadele	30,88	-	
Nematositler	Nematot Mücadelesi	-	-	
Akarisitler	Kene vb. Parazitlerle Mücadele	150	2.917	
Kışlık ve Yazlık Yağlar	Böceklerle Mücadele	-	-	
TOPLAM		398.132	96.636	
GENEL TOPLAM		494.768		

Çizelge B.21 - (.....) ilinde 2017 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analiz sonuçları
(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)
NOT: İLİMİZDE LABORATUAR OLMADIĞI İÇİN ANALİZ YAPILMAMAKTADIR.				

Not: Bu konuda veri elde edilememiştir.

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizin su kaynaklarını; akarsular, yeraltı suları, baraj ve suni göletler oluşturmaktadır. Şu anda su ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılan bu kaynaklar aynı zamanda il genelinde evsel ve endüstriyel kullanımlar sonucu oluşan atık sular yer üstü ve yer altı sularına karışarak kirlenmelere neden olmaktadır.

Bu suların tarımsal amaçlı kullanılması hem bitkiler vasıtasıyla canlılara hem de toprak kirliliğine neden olmaktadır.

İlimizin yazın sıcak ve kurak bir iklime sahip olması atık suların buharlaşmasına neden olmaktadır.

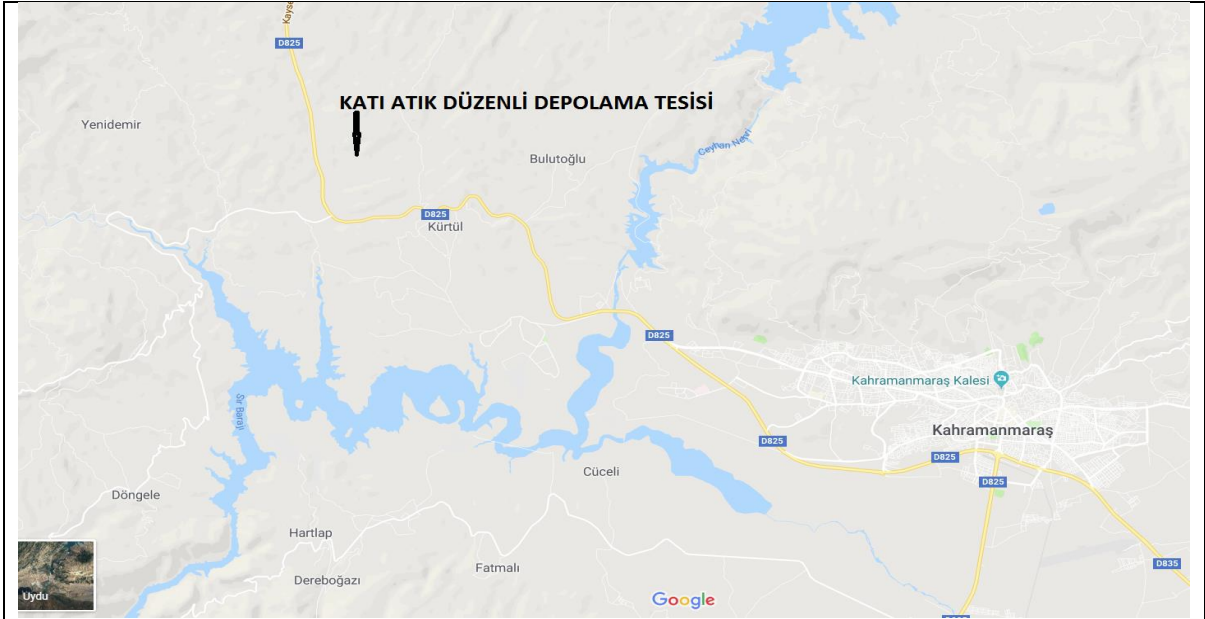
Maraş Ovasında bir çok tarımsal ve sanayi amaçlı kuyu mevcuttur. Sanayi tesislerinin yeraltı suyu kullanımının çoğalması yer altı su seviyesini olumsuz etkilemiştir. Bazı bölgelerde artezyen kaynak olarak çıkan sular kaybolmuştur.

Kaynaklar

- ÇŞİM.2018
- Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2018
- KASKİ, 2018
- Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2018

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

Kahramanmaraş Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi çalışmalarına 22.09.2011 tarihinde başlanılmış olup yapımı tamamlanmıştır. Arazinin topografik yapısı da göz önünde bulundurularak 3 Lot olarak projelendirilmiştir. Depolamaya ilk olarak I. LOT'un alanından başlanmıştır. I Lot'un alanı 58.611 m² olup depolama hacmi 920.000 m³'tür. Belirlenen II. Lot'un alanı 51.241 m² olup depolama hacmi 1.228.273 m³'tür. III. Lot ise 60.563 m² olup depolama hacmi 1.451.727 m³'tür. Sonuç olarak depolama yapılacak toplam alan 170.415 m² olup depolama hacmi 3.600.000 m³'tür.

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

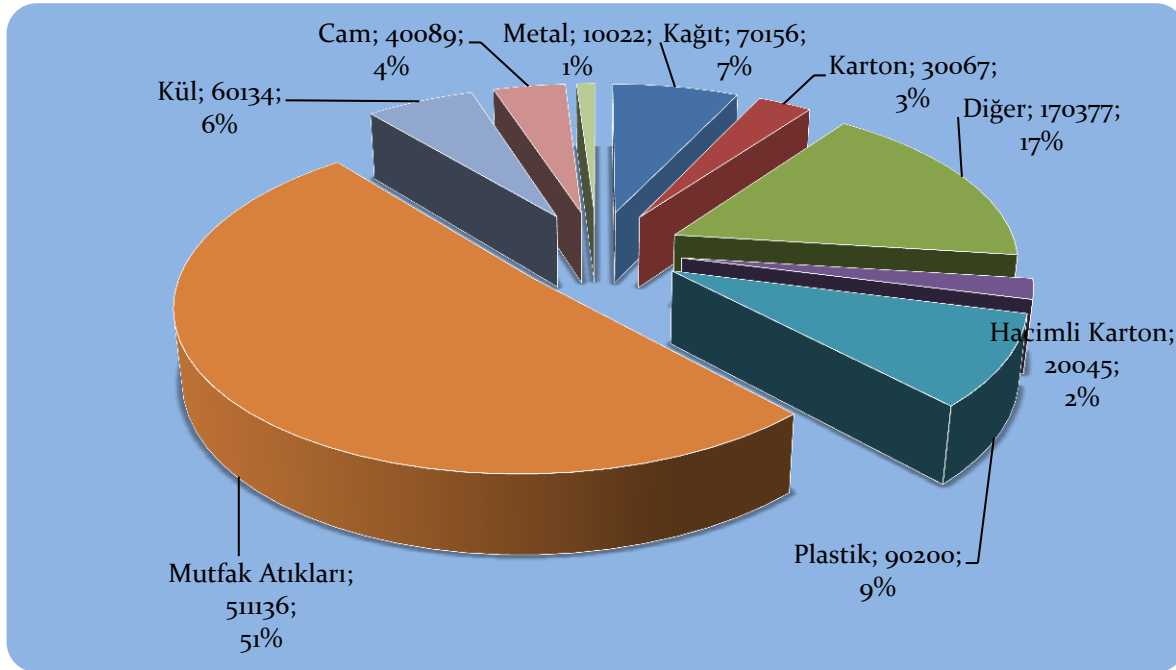
Tesiste yönetim binası, tamir- bakım atölye binası, tekerlek yıkama ünitesi, tam elektronik kantar ünitesi, su deposu, jeneratör ve trafo binası ve yangın söndürme sistemleri yer almaktadır. Söz konusu tesis Haziran 2013'te kullanıma açılmış olup günlük ortalama 500 ton atık bertaraf edilmektedir.

Düzenli Depolama Sahasında depolama neticesinde oluşan sızıntı suları, sızıntı suyu toplama sistemi ile Sızıntı Suyu Toplama Havuzuna iletilmektedir. Sızıntı suyu geri devir sistemi vasıtasıyla sızıntı suyu havuzundaki sızıntı suları tekrar lot alanına sevkedilerek organik çürüme hızlandırılmaktadır.

Kürtül Mahallesi Beşoluk Caddesi No:40 adresinde (Beşoluk deliömerli mevki) bulunan Entegre Atık Değerlendirme Geri Dönüşüm ve Bertaraf Tesisimize günlük ortalama 650 ton evsel nitelikli katı atık transferi yapılmaktadır. Kahramanmaraş ilinin toplam 2 tanesi merkezde olmak üzere 11 adet ilçesi bulunmaktadır. 7 ilçenin evsel katı atıkları düzenli depolamam tesisine getirilmektedir. Kalan 4 ilçenin evsel nitelikli katı atıkları ilçelerin kendi sınırları içerisinde bulunana vahşi depolama çöp sahasına dökülmektedir. Vahşi depolama sahaslarının küreleme ve düzenleme işlemleri büyükşehir belediyemizce tarafından yapılmaktadır. Kuzey ilçeleri kapsayan entegre katı atık projemizin proje ihalesi gerçekleştirilmiştir. Önümüzdeki bir yıl içerisinde vahşi depolama sahasları ıslah edilerek tüm evsel nitelikli katı atıkların entegre tesislerde değerlendirilerek bertarafı gerçekleştirilecektir.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde bulunan tıbbi atık üreticilerinden kaynaklanan tüm tıbbi atıklar ise; yap-işlet devret modeline göre 10 yıllığına ihale edilen Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisinde Bertaraf edilmektedir. Tıbbi atık sterilizasyon tesisinin kapasitesi saatte 400 kg'dır. Tesisin kapalı alanı 500 m²'dir. Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisinde buharla sterilizasyon (otoklav) işlemiyle günlük ortalama 1800 kg tıbbi atık bertaraf edilmektedir.

Kaynak: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi 2014

Şekil C.12 – Kahramanmaraş ilinde katı atık kompozisyonu

(K. Maraş B.Şehir Bel., 2018)

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.22 Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(K.Maraş B.Şehir Bel., 2018)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi			
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayrırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama
Büyükşehir Belediyesi		880.129	880.129	628	620	0,713	0,704	5 Adet	Çevre Koruma	Mevcut	Aktif değil	-	-
İl Geneli													

*Belediye(B), Özel Sektör(OS), Belediye Şirketi(BŞ) seçeneklerinden uygun olanın sembolünü yazınız.

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

NOT: Veriye ulaşılamamıştır.

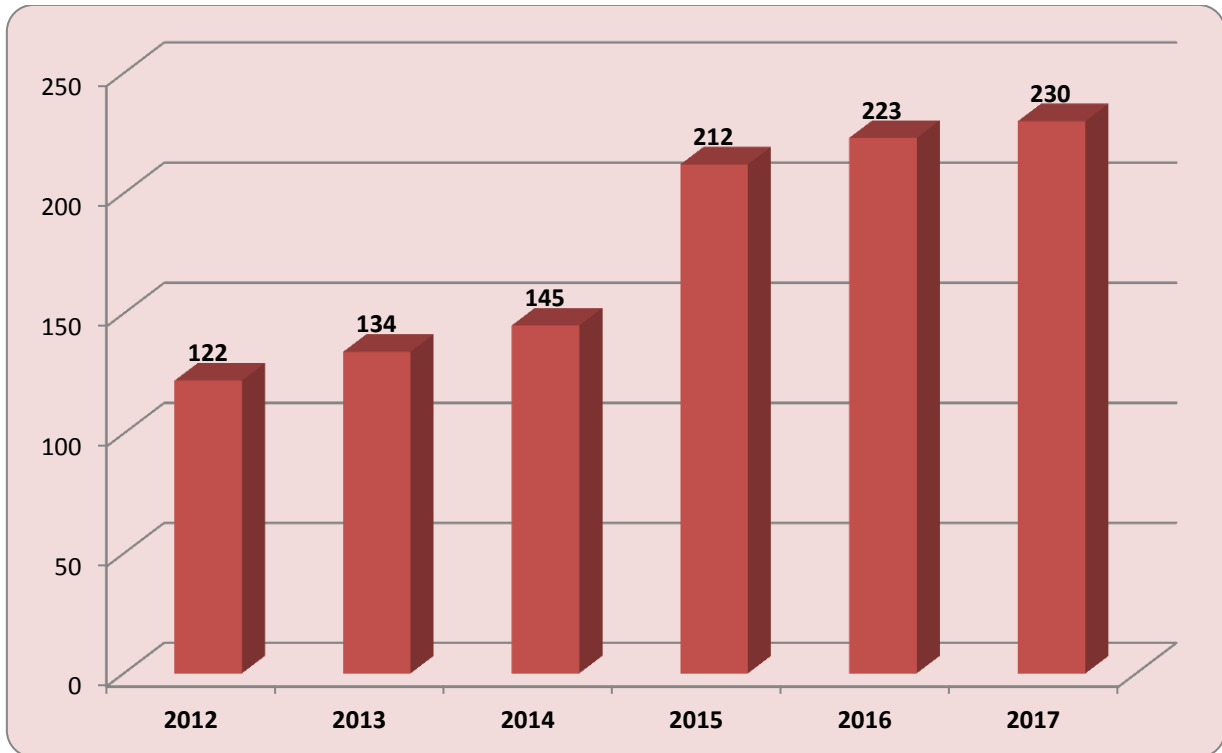
C.3. Ambalaj Atıkları

Çizelge C.23 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları

(Atık Yönetimi Uygulaması, Nisan 2018)

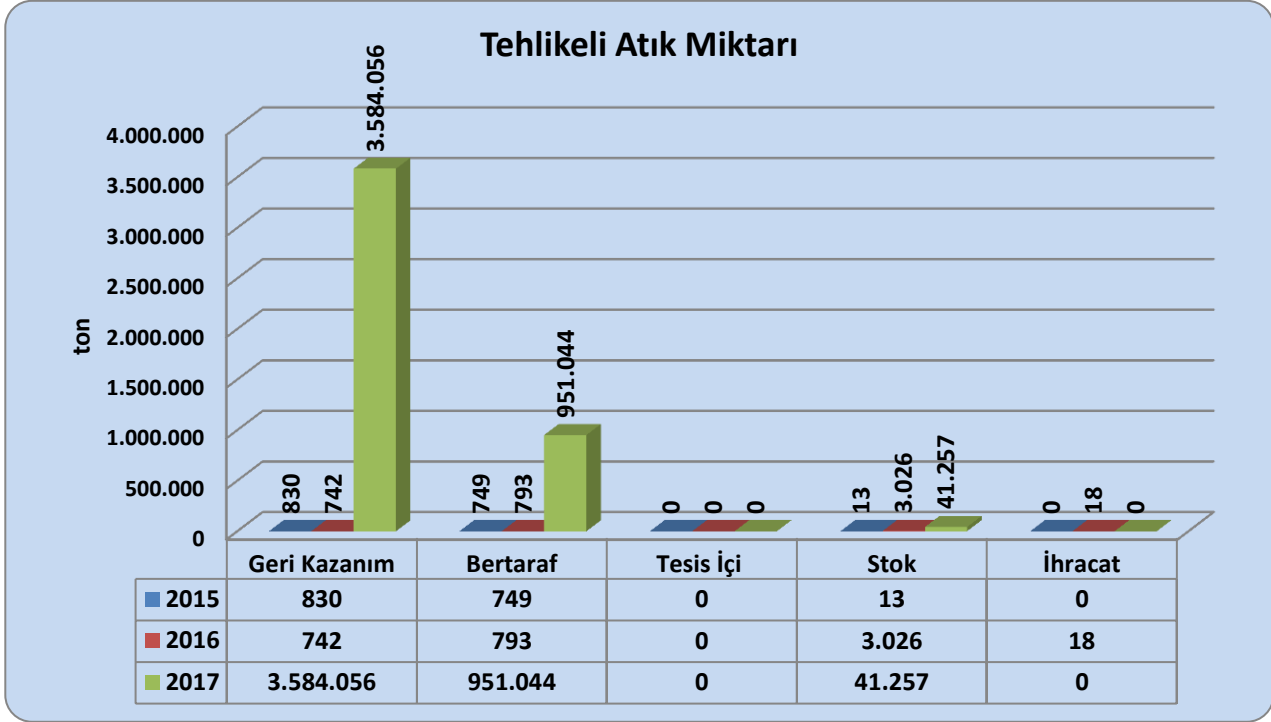
Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik						
Metal						
Kompozit						
Kağıt Karton	30.044.269	17.409.825			29.904.324	
Cam		1.570.635				
Ahşap		1.055.34				
Toplam						

İldeki Onaylı Ambalaj Atık Yönetim Plan sayısı verilmelidir.

Şekil C.13 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı kayıtlı ekonomik işletmeler
(ÇŞİM, 2018)

C.4. Tehlikeli Atıklar

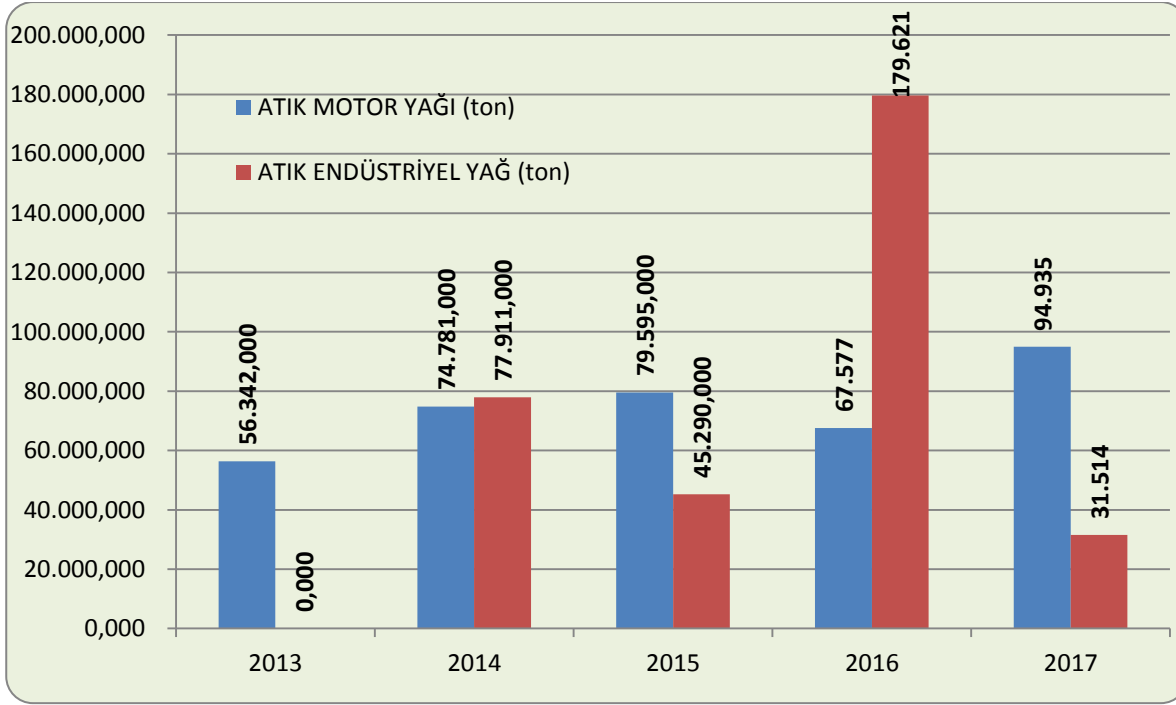
Şekil C.14 – atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması, 2018)

Çizelge C.24 - Kahramanmaraş ilinde atık işleme ve miktarı
(Atık Yönetimi Uygulaması, Nisan 2018)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ KODU (R/D)	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
D-9	D1 ile D8 ve D10 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri yoluyla atılan nihai bileşiklerin veya karışımların oluşmasına neden olan fiziksel-kimyasal işlemler (örneğin, buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	883.849

Not:2016 verileridir. Güncel veriye ulaşamamıştır.

C.5. Atık Madeni Yağlar

Şekil C.15 – Kahramanmaraş ilinde atık madeni yağ toplama miktarları*
(Atık Yönetimi Uygulaması, Nisan 2018)

* Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilecektir.

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*
Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Şekil C.15, Atık Yönetim Uygulamasında Raporlar bölümünde bulunan Atık Beyan Sistemi - Standart Raporlardan elde edilebilmektedir.

Çizelge C.25 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları

(Atık Yönetim Uygulaması, Nisan 2018)

Geri kazanım* (ton)	Nihai bertaraf (ton)	İhracat (ton)	Stok (ton)	Atık Minimizasyonu (Tesis İçi) (ton)
202	5	18	25	0

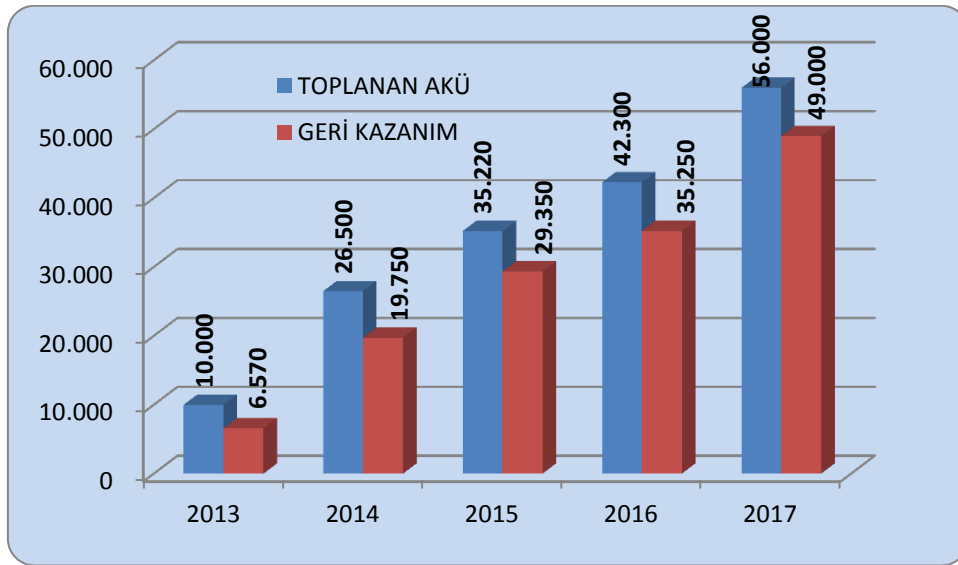
*Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C.26 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında toplanan akümülatörlerle ilgili veriler
(Atık Yönetim Uygulaması, Nisan 2018)

ATIK AKÜMÜLATÖRLER						
Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen		Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (ton)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri		Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
Depo Sayısı	Kapasitesi (ton)		Sayı	Kapasite (ton/yıl)	Miktarı (ton)	%
		3,06				

16 06 01*: Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu

Şekil C.16 – Kahramanmaraş ilinde yıllar itibariyle atık akü toplama ve geri kazanım miktarı (ton)

(Atık Yönetimi Uygulaması, Nisan 2018)

Çizelge C.27 – Kahramanmaraş ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü miktarı (kg)
(Atık Yönetimi Uygulaması, Nisan /2018)

2013	2014	2015	2016	2017
10044	15747	9522	3889	3062

Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu 16 06 01*

Çizelge C.28 - Kahramanmaraş ilinde yıllar itibariyle toplanan atık pil miktarı (Kg)
(Atık Yönetimi Uygulaması, Nisan 2018)

2013	2014	2015	2016	2017
311	265	259	267	89

Atık piller için kullanılan atık kodları: 16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge C.29 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler
(Atık Yönetimi Uygulaması, Nisan 2018)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis ¹		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi	
		Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)
Sayısı	Kapasitesi (ton)	23.95	23.95		

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

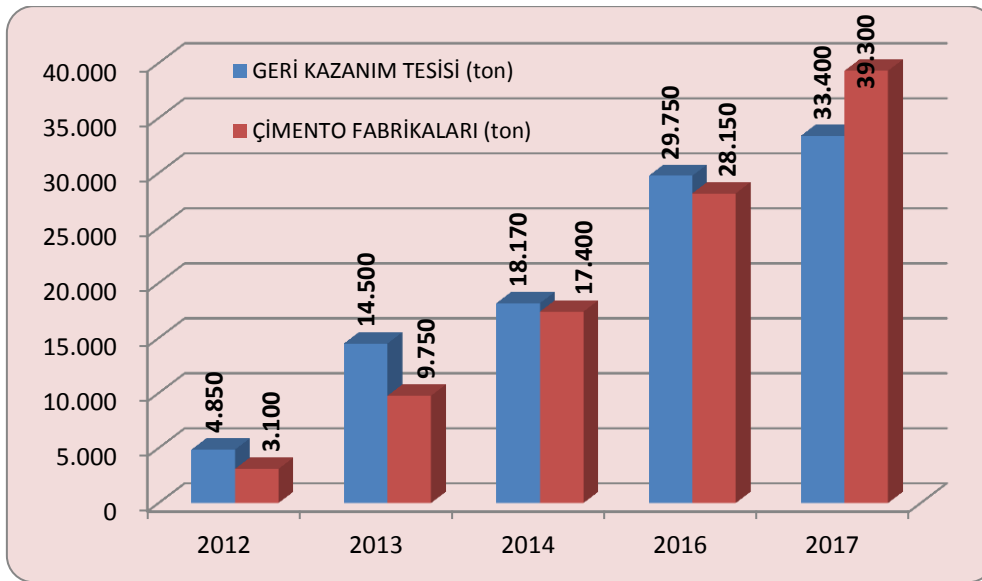
² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilecektir.

C.8. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

Çizelge C.30 – (.....) ilinde 2017 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler
(Kaynak, yıl)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	

Not: Bu Konuda Veriye Ulaşılamamıştır.

Şekil C.17 – Kahramanmaraş ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (Ton/Yıl)
(ÇŞİM, 2018)

Çizelge C.31 – (....) ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

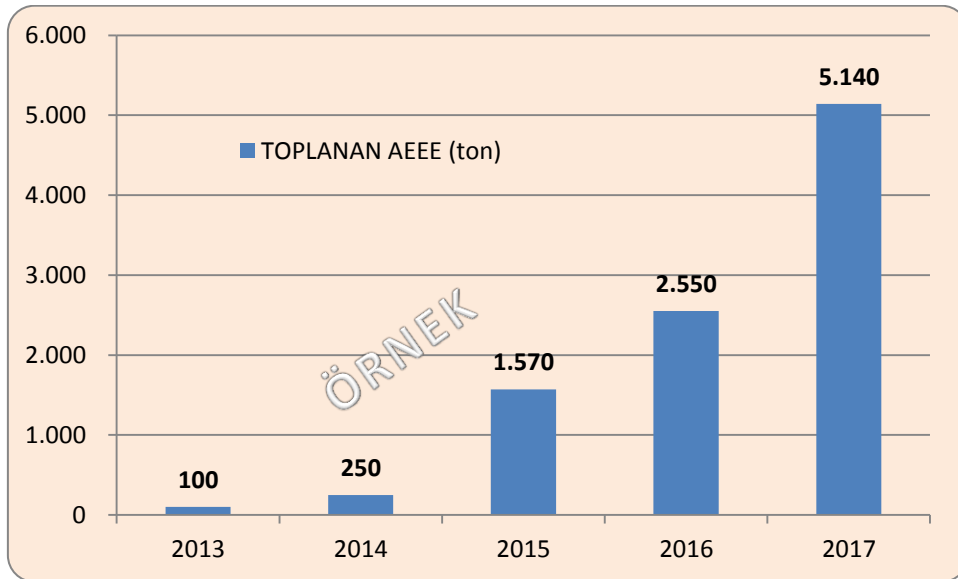
(Kaynak, yıl)

	2013	2014	2015	2016	2017
Geri Kazanım Tesisi		2	2.022	11.153	
Çimento Fabrikası		-	896	-	

NOT: Güncel veriye ulaşılamamıştır.**C.9. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)**

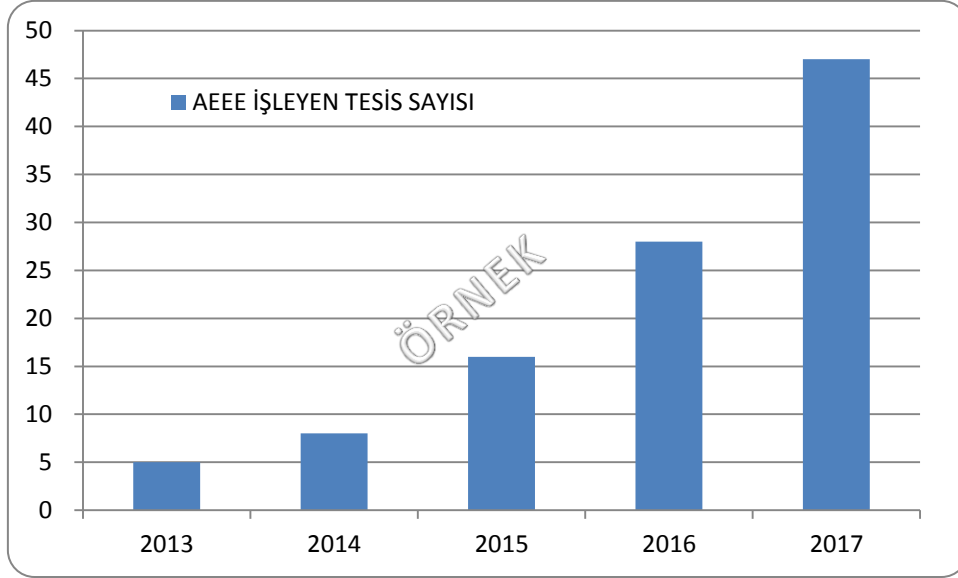
Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (emplantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

Şekil C.18 - (....) ilinde 2017 yılı atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)

(Kaynak, yıl)

Not: Bu Konuda Veriye Ulaşılamamıştır.

Şekil C.19 - (.....) ilinde 2017 yılı AEEE işleme tesis sayısı
(Kaynak, yıl)

Not: Bu Konuda Veriye Ulaşılamamıştır.

Çizelge C.32 – (.....) ilinde 2017 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Kaynak, yıl)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE Getirme Merkezleri		AEEE'lerin Toplanması Amacıyla Oluşturulan Aktarma Merkezleri		Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi		İşlenen AEEE Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)	Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	

Not: Bu Konuda Veriye Ulaşılamamıştır.

C.10. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

Çizelge C.33 - (.....) ilinde 2017 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı
(Kaynak, yıl)

Oluşturulan ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)

Not: Bu Konuda Veriye Ulaşılamamıştır.

C.11. Tehlikesiz Atıklar

Çizelge C.34 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma, taşınma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri

(Atık Yönetimi Uygulaması, 18/04/2018)

Atık Kodu**	YIL						
	Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %'si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %'si	Bertaraf Yöntemi
030105	74,790	74,790	100				R3
040221	1455,718	18,840	1,3				R1
040222	129,510	129,510	100				R1
101208	317,500	0	0				
150105	2353,518	2353,518	100				R3
150106	2196,700	2196,700	100				R12
170201	6,140	0	0				
170202	264,595	264,595	100				R5,R12
170203	554,901	0	0				
170401	2247,001	17,230	0,8				R4
170402	856,064	710,865	83				R4
170405	17417,699	0	0				
170407	2116,980	0	0				
170411	2,000	0	0				
191201	12633,229	12506,539	99				R12
191203	7594,281	0	0				
200101	185221,127	184932,396	99				R12

C.11.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

Çizelge C.35 – (.....) ilinde 2017 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri üretim kapasiteleri, cüruf ve bertaraf yöntemi

(Kaynak, yıl)

Tesis Adı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
TOPLAM			

Not: Bu Konuda Veriye Ulaşılamamıştır.

C.11.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

Afşin-Elbistan A Termik Santralında oluşan cüruf ve küller santraldan bantlar vasıtasıyla Kışlaköy'de bulunan Afşin Elbistan Linyit İşletmelerine ait kömür çıkarılan alanlarda depolanmaktadır.

Afşin-Elbistan B Termik Santralında faaliyeti neticesinde oluşan kül-cüruf atıkları bekletilmeden bantlar ile santral dışına Çöllolar depolama sahasına taşınmaktadır.

Şekil C.20 – Kahramanmaraş ilinde Bulunan Termik Santrallerinin Yeri (Google earth, 2018)

Çizelge C.36 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı (Afşin-Elbistan A ve B Termik Santrali, 2017)

Termik Santralin Adı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf-Uçucu Kül-Alçıtaşı Miktarı (ton/yıl)
A Termik Santrali	704,906	52,057.88
B Termik Santrali	9,037,526	2,164,337.50
TOPLAM	9,742,162	2,216,395.38

Şekil C.21 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı kül atıklarının yönetimi (EÜAŞ, 2018)

Şekil C.22 – Afşin-Elbistan Termik Santrali (ÇŞİM, 2018)

C.11.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

İlde sanayi kuruluşlarının atıksu arıtma tesislerinden arıtma çamuru oluşmamaktadır. Yerleşim yerlerinin atıksu arıtma tesislerinin inşası devam etmekte olup biten ve faaliyete geçenlerin AAT'de arıtma çamuru oluşmaktadır.

Kahramanmaraş ilimizde şu an aktif olarak çalışan 3 tane atıksu arıtma tesisimiz olup, bunlar Pazarcık (Narlı) AAT, Türkoğlu (Kılılı) AAT, Afşin AAT 'dir. Pazarcık AAT'den 0.7 ton / gün , Türkoğlu AAT'den 0.15 ton / gün, Afşin AAT 'den 0.5 ton / gün çamur keki (%25 kuru %75 yaş) elde edilmektedir. Buralardan çıkan çamur katı atık sahalarında depolanmaktadır.

Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi ve endüstriden kaynaklanan arıtma çamurlarının yönetimi ile ilgili bilgiler bölüm B.6.2'de daha ayrıntılı olarak işlenmektedir.

C.12. Tıbbi Atıklar

İlde "Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmelik" kapsamında tıbbi atık üreticilerine kaynağında ayrı toplanması, geçici tıbbi atık depolama alanı kurulması ve denetimi ile tıbbi atık toplama aracıyla taşınması hususunda gerekli eğitim ve denetimler yapılmaktadır. Ayrıca tıbbi atık sterilizasyon tesisinde gerekli denetimler rutin olarak yapılmaktadır. Her yıl tıbbi atık taşıma ve sterilizasyon ücreti belirlenerek Mahalli Çevre Kurulunda karara bağlanmaktadır.

Çizelge C.37 – 2017 yılında Kahramanmaraş ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(K.Maraş B.Şehir Bel., 2018)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesis Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
Kahramanmaraş Büyükşehir Bel.	X	-	X	-	924	-	X	X	-	Kahraman maraş

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı "adet" olarak belirtilecektir.

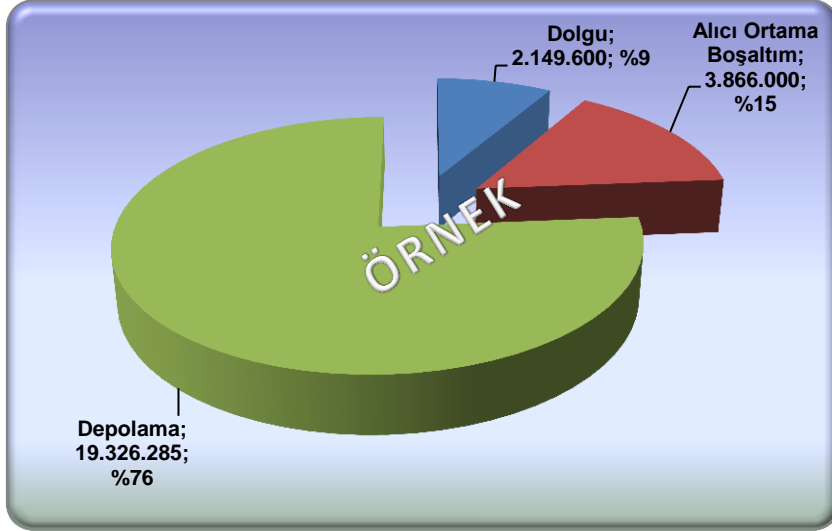
Çizelge C.38 - Kahramanmaraş ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı

(K.Maraş B.Şehir Bel., 2018)

	2013	2014	2015	2016	2017
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	569	688	834	884	924

C.13. Maden Atıkları

İlde ortaya çıkan maden atıklarına değinilerek Şekil C.23 ve Çizelge C.38 oluşturulmalıdır.

Şekil C.23 – (.....) ilinde 2017 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı
(Kaynak, yıl)

NOT: Veriye ulaşılamamıştır.

Çizelge C.39 – (.....) ilinde 2017 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı
(Kaynak, yıl)

Tesis Adı	İşlenen Cevherin Adı	Atık Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi	Depolama sınıfı

NOT: Veriye ulaşılamamıştır.

C.14. Sonuç ve Değerlendirme

Çizelge C.40 – Kahramanmaraş ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı
(ÇŞİM, 2018)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	1
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	7
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0

Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Atık PİL ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	7
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	0

2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince, her türlü atık ve artığın çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama verilmesi, depolanması, taşınması, uzaklaştırılması ve benzeri faaliyetlerde bulunulması yasaktır.

İlimizde üretilen başlıca tehlikeli atıklar, kimyasal içerikli sanayi atıkları, boya atıkları, yağlı metal çamuru, yağlı metal talaşları, atık yağ, atık tiner, akü ve pil, kontamine variller, bez, üstübu vb. olarak sıralanabilir.

İlimiz genelinde faaliyetleri sonucu tehlikeli atık ürettiği belirlenen sanayi kuruluşlarına Bakanlığımızın internet sitesinde açılan ve yılda bir kez bir önceki yıla ait tehlikeli atık beyanı bilgilerinin yer aldığı Tehlikeli Atık Beyan Sistemi'ne girişler için gerekli olan kullanıcı adı ve şifrelerin dağıtımı yapılmıştır. Her yıl sitenin açılması ile birlikte ilgili tesislere bilgi girişi yaptırılmaktadır.

Ayrıca, Yönetmelik gereğince faaliyetleri sonucu oluşan tehlikeli atıklarını lisanslı bertaraf tesislerine veren tesislere "Ulusal Atık Taşıma Formu" verilmektedir.

Sanayi kuruluşlarında oluşan tehlikeli atıkların geçici depolanması için gerekli olan atık depo alanlarının teşkili için, kuruluşlar gerek denetimler esnasında gerekse yazılı olarak bilgilendirilmiştir.

Kaynaklar

- ÇŞİM, 2018
- Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2018
- EÜAŞ Afşin-Elbistan A ve B İşletme Müdürlükleri, 2018

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

Meydana gelen felaketler ve ülkemizde de yaşanan benzer kazalar sonucunda, ülkemizde de "Tehlikeli Maddeleri İçeren Büyük Kaza Risklerinin Kontrolüne İlişkin AB Konsey Direktifi/Seveso II Direktifi"ni Türkiye mevzuatına uyumlaştıran "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" 30 Aralık 2013 tarihli ve 28867 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik, tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gereken önlemler ile ilgili usul ve esasları belirlemeyi amaçlamaktadır. "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" hükümleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile müştereken yürütülmektedir. Bildirim maddesi, Yönetmeliğin yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olup, diğer hükümleri 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girecektir. Tehlikeli madde içeren kuruluşlar, öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Bilgi Sistemi altında kurulmuş olan Seveso (BEKRA) Bildirim Sistemi'ne bildirim yapmakla yükümlüdür. Bu bildirimler neticesinde kapsamdaki kuruluşlar ve bunların, alt seviyeli ve üst seviyeli olmak üzere kategorileri belirlenmektedir.

Çizelge Ç.41 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında SEVESO kuruluşlarının sayısı
(ÇŞİM, 2018)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	6
Üst Seviye	4
TOPLAM	10

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

SEVESO Bildirim Sistemine (BEKRA) alt seviye gurubundan 6 adet, üst seviye gurubundan 4 adet tesis giriş yapmış ve Acil Durum Planlarını Valiliğimize sunulmuştur.

Kaynaklar

- BEKRA Bildirim Sistemi, 2018

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

TÜR	TÜRKÇE İSİM	FTC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE SINIR
Ranunculus milefolius Banks et Sol. Ssp millefolius	Düğünçiçeği		Kayalık Yamaç Açıklık, Tarla Yol Kenarı		
Ranunculus sphaerospermus Boiss. Et Baiane he	Düğünçiçeği		Sulak Yer		
Cefatocephalus falcatus (L) Pere.	-		Step		
Ceratocephalus testice latus (Crantz Roth	-		Stop		
Thaictum lucidum L	Çayır sedefi		Hendek		
PAPAVERACEAE					
Glaucium grandiflorum Boiss. et Huel var. granciflorum	Göğündürne	İran-Turan	Tarla. Kaya Yamaç		
Roemeria hybrida (L.) Do Ssp. hybrida	Cin Haşhaşı		Bozuk Alan. Tarla		
Papaver persicum Lindl. Ssp. pereicum	Gelincik		Yamaç		
Papaver persicum Lindl. Ssp. fulvum Kit Tan et Sorger	Geilncik	İran-Turan	Step		
Papaver syriacum Boiss. ot Blanche	Gelincik		Tarla		
Papaver clavatum Boiss. et Hausskn. ex Boiss	Gelincik		Yamaç, Tarla	Y	nt
Corydalis soida (L) Swartz ssp. solida	Kazgagası		Yamaç		
Fumaria kraükî Jordan	Şahtereotu	Akdeniz	Kayalık Yamaç, Tarla		
Fumaria asepala Boiss.	Şahtereotu	İran-turan	Yamaç		
BRASSICACEAE					
Brassica deflexa Boiss.		İran-Turan	Yamaç, Ekili Alan		
Calepino regulâs (Asso) Thellung			Yol Kenan, Ekin Tarlasi. Çalılık. Yamaç, Su Kenan		
Crambe tataria Sebeök var. tafana			Step, Taşık Yamaç, Nadas Tarla		
Cr ambe orientale L var. orientate		İran-Turan	Ekin Alan. Nadas Tarla. Kurak Yamaç		
Conringja planisâ'iqua Fisch, et Mey..	Burun Otu	İran-Turan	Kayakk Yamoç		
Conringia perfoltala (CA.Mey.Er) Busch	Burun Otu		Ekili Alan, Yol Kenan, Kayalık Yamaç		
Leptcium pertoliatum L			Ekili Akan, Yamaç. Step		
Lepkium latifolium L	Kerdeme		Bataklık, Eki Alan Kenan		
Cordana araba (L) Desv. Ssp. draba	Kediotu		Ekili Alan		
Cardona draba (L) Desv. Ssp. chalepensis (L) O.E. Schulz	Kedtotu		Ekili Alan		
Isatis cappadocica Desv. Ssp. subradîata (Rupr.) Davis var. gudrunensis (Boiss.) Davis		İran-Turan	Kayalık		
Isatis aucheri Boiss.	Çivit Otu	İran-Turan	Yamaç	Y	nt
Isatis buschiana Schischkin		İran-Turan			
Ibens attica Jord.		D. Akdeniz	Yamaç		
Ibens acutioba Bertol.			Yamaç. Tarla Kenan		
Aethionema heterocarpum J. Gay			kireçtaşı Tepe, Taşlık yamaç, Tarla		
Aethionema arabicum (L) Andre, ex De.			Tarla, Taşlık Yamaç		

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TÜR	TÜRKÇE İSİM	RC BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE SINIFI
<i>Thlaspi densiflorum</i> Boiss. et Kotschy	-		Yamaç	B	R
<i>Bofeava orientale</i> Jaub. et Spach			Tarla, Yol Kenan		
<i>Nesia apiculata</i> Fisch., Mey. et Ave-LaiL			Tarla, Yol Kenan		
<i>Peltana angustifolia</i> Dc.	-		Yamaç. Ekili Alan		
<i>Fibigia clypeata</i> (L.) Medik.			Yamaç		
<i>Fibigia enocarpa</i> (Dc.) Boiss.			Yamaç. Orman		
<i>Alyssum juniojum</i> Steph. ex Wild, var <i>linitolkjii</i>			Step		
<i>Alyssum stylere</i> (Boiss et Bal.) Boiss.	Kevke	İran-Turan	Boş Tarla, Step		
<i>Alyssum desertorum</i> Stapt. var <i>deserlorum</i>			Ekili Alan, Step		
<i>Alyssum strictum</i> Wild.	Kevke	İran-Turan	Ekili Alan, Yamaç		
<i>Alyssum szowitsianum</i> Fisch.	Kevke		Ekili Alan		
<i>Alyssum strigosum</i> Banks et Sol. ssp. <i>strigosum</i>			Bozuk Alan		
<i>Alyssum xanthocarpum</i> Boiss.	Kevke		Yamaç. Orman		
<i>Alyssum constellatum</i> Boiss.	-		Step, Boş Tarla		
<i>Alyssum condensatum</i> Boiss. et Hausskn. ssp. <i>condensatum</i>	Kumar		Step		
<i>Alyssum condensatum</i> Boiss. et Hausskn. ssp. <i>hexibile</i> (Nyar.) Dudley	*		Yamaç, Orman		
<i>Draba brunifolia</i> Stev. ssp. <i>brunifolia</i>	-		Yamaç		
<i>Erophila minima</i> CA. Mey.	-		Step, Tarla		
<i>Arabis sagittata</i> (Bertoi.) Dc. trahis nova Vili	-		Kireçtaşı Kayalık		
<i>Arabis feaucheri</i> Boiss.	-		Taşlık Atan		
<i>Barbarea vulgaris</i> R. Br.	-		Tarla, Ekili Alan		
<i>Barbarea pentagyna</i> Dc.	-		Su Kenan		
<i>Hesperis stenocarpa</i> Dc.	-		Su Kenarı, Çayırılık		
<i>Hesperis pendula</i> Dc.	Gece Menekşesi		Yamaç		
<i>Mataoymta africana</i> (L) R. Br.			Tarla. Kireçtaşı		
<i>Makx. crenulata</i> (Dc.) Boiss.		İran-Turan	Yol Kenan, Boş Alan		
<i>Erysimum repandum</i> L			Nadas Tarla.		
<i>Sisymbrium altissimum</i> L			Ekili Tarla		
<i>Sisymbrium septulatum</i> Dc.	-		Yamaç. Tarla, Step		
<i>Sisymbrium loeselii</i> L.			Ekili Alan. Step		
<i>Cameina rumerca</i> Vel.			Nadas Tarla. Ekili Alan		
			Yamaç. Yol Kenarı, Ekili Alan Yakını		
			Yamaç, Tarla Kenan		
RESHACEAE					
<i>Reseda lutea</i> L var. <i>lutea</i>	Kuzuotu				
<i>Reseda lutea</i> L var. <i>mutans</i> Boiss.	Kuzuotu		Yol Kenan, Tarla, Çukur		
			Yol Kenan. Tarla. Çukur, Yamaç		
CISTACEAE					
<i>Cistus aeticus</i> L	Karahan	Akdeniz	Orman Açıklığı, fangın Gören Mantarda		
<i>Hefianthemum tedifolium</i> (L) Mier var. <i>ledifolium</i>			Kurak Kalkei Alan, yamaç. Çalılık		

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TÜR	TÜRKÇE İSİM	RC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEH LİKE SINIR
Hefianthemum ledifolium (L) Mler var. tasiocarpum (Wik.) Bornm.			Kurak Kalkerli Alan Kayalık Yamaç		
Fumana arabica (L) Spach var. arabica	-	-	Çam Ormanı	-	-
Pumana ocipbytla Boiss.			Step	-	-
VIOLACEAE					
Vieta modesta Fenzl.	Menekşe	-	Yamaç	-	-
POLYGALACEAE					
Polygala pruinosa Boiss. ssp. pruinosa	Sütotu			-	
Polygala anatolica Boiss. et Heidr.	Yılan yoncası		Yamaç	-	
CARYOPHYLLACEAE					
Minuartia montana L ssp. wiesneri (Stapf) Mcneil		İran-Turan	Yamaçlar		-
Minuartia anatolica (Boiss) Woton. var. polymorpha Mcneil			Taşlı Yerler		
Minuartia corymbulosa (Boiss et Bal.) Mcneil va. corymbulosa		İran-Turan	Step	B	nt
Minuartia mesogitana (Boiss)		D. Akdeniz	Taşlı ve Kumlu	-	-
Hand.-Mazz. ssp. mesogitana			Yerler		
Minuartia hybrida (VU.) Schischk. ssp. turcica Mcneil	-		Tarla	-	-
Cerastium pert datum L	-	-	Ekili Alanlar	-	
Sagina procumbens L	-	-	Çorak Yerler	-	-
Dianthus floribundus Boiss.	Yabanikaranfil	İran-Turan	Yamaçta, Step		
Dianthus orientate Adams			Yamaçlar		-
Dianthus calocephalus Boiss.			Volkanik Ve Kireçtaşı Yamaçlar Step. Tarlalar Açık Orm arazi Kayalar		
Saponaria tridentata Boiss.	-	İran-Turan	Yamaçla. Nadas T ortalama	-	-
Phryna ortegioides (Rsch. Et Mey..) Pax et Hoffm	-	İran-Turan	Taşlı Yamaçlar	B	
Gypsophiia sphaerocephala Fenzl ex ichihat. var. cappadocica Boiss.	Çöven	İran-Turan	Kuru Yamaçlar, Kireçtaşı Kayalıklar	Y	nt
Gypsophiia libanotica Boiss.	Çöven	D. Akdeniz	Kayalık Yamaçla		
Gypsophiia pallida Stapf	Çöven	İran-Turan	Step,Kayalık Yamaçlar		
Vocearia pyramidata Medik. var. grandiflora (Fisch. Ex De.) Cullen			Tarlalar. Step		
Silene italica (L) Pers.	Salkım çiçeği	-	Orman Açıkfeği		
Silene armena Boiss. var. armena	Salkım çiçeği	-	Step, Yamaçlar	-	-
Silene chlorifolia Sm.	Salkım çiçeği	İran-Turan	Yamaçla, Tepe Kenarları		
Silene otites (L.) Wibel	Salkım çiçeği		Step, Tarlala		
Silene spargulitola (Dest.) Bieb.	Salkım çiçeği	İran-Turan	Çayırlar. Yamaçlar Step	-	-
Silene compacta Fischer	Salkım çiçeği		Yamaçla, Orman Açıklığı		
Silene oegyptiaca (L.) L ft. ssp aegyptiaca	Salkım çiçeği		Yamaçlar Tarlalar Yol Kenarları		
Silene aegyptiaca (L) L Fi.	Salkım çiçeği		Yamaçlar		
ssp. ruderalis: Coode et Cullen					
Silene dichotoma Ehrh. ssp. dichotoma	Salkım çiçeği		Yamaçlar. Step		
Agrostemma gracilis Boiss.		D. Akdeniz	Tarlalar, Yamaçlar		
ILLECEBRACEAE					
Scleranthus annuus L ssp. annuus			Orman ve Kültür Arazileri		
Habrosia spinuliflora (Ser.) Fenzl)		İran-Turan	Çalılığı Step, Ekili Tarlalar		

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TÜR	TÜRKÇE İSİM	RC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEH LİKE SINIR
POLYGONACEAE					
Rumex acetosella L.	Kuzukulağı	Kozmopolit	Tarlalar, Çorak Yerler		
Rumex scLitatus L	Ekşikulak		Yamaçla. Tarlalar		
Rumex tuber os us L ssp. horizontalis (Koch) Recti.	Kuzukulağı		Yamaçla, Tarlala		
Rumex patientia L	Kuzukulağı		Çalılıkta		
Rumex dentatus L. ssp. halocsyi (Rech. Pat.) Rech. Fil.			Yamaçlar Tarlalar, Yol Kenarı		
Rumex dentatus L. ssp. halocsyi (Rech. Pat.) Rech. Fil.			Kültür Arazileri		
CHENOPODIACEAE					
A triplex laskntha Boiss.			Step. Tarla		
TAMARICAEAE					
Tamarix smymensis Bunqe	İlgın		Dere Kenan		
GUTTIFERAE					
Hypericum spectabile Jaub. et Spach	Binbirdelikotu	İran-Turan	Nadas Talaları	B	n
Hypericum etongatum Ledeb. ssp. etongatum	Kantaron	İran-Turan	Tarlaları Kenarlan		t
Hypericum ebngatum Ledeb. ssp. apiculatum	Kantaron	İran-Turan	Yamaçla		
Hypericum ebngatum Ledeb. ssp. apiculatum	Kantaron	İran-Turan	Kayalık		
Hypericum ebngatum Ledeb. ssp. apiculatum			Yamaçlar. Orman açıklıkları		
Hypericum tyarum Boiss.	Kantaron		Yamaçla, Pnus Korulukla		
Hypericum refusum Aucher	Kantaron	İran-Turan	Step Ve Tepe Kenarlan, Tarla Kenarlan		
Hypericum oSvieri (Spach) Boiss	Binbirdelikotu	İran-Turan	Kalkerli		
Hypericum thymbfioium Boiss. et Noe	Binbrdelikotu	iron-luran	Yamaçla		
Hypericum copitatum Choisy var. uteum Robson	Kantaron	Iran-Turan	Kalkerli Step	B	R
Hypericum scabrum L	Binbirdelikot u	ran-Turan	Yamaçla. Step		
Hypericum confertum Choisy ssp. stenobotrys (Boiss.) Holmboe	Kantaron		Yamaçla. Step		
Hypericum olympicum I.	Kantaron	D. Akdeniz	Çam ve Meşe Ormanı		
Hypericum perforatum L	Kantaron		Kaya Aralan		
Hypericum perforatum L	Binbirdelikot u		Step		
MALVACEAE					
Marveia sheradiana (L) Jaub. et Spach					
Alceo hohenackeri (Boiss el Huel) Boiss	Hıra Çiçeği		Yamaçlar, Nadas tarlalar, Step. orman		
Alceo pâlida Waldsl. et Kit.	Hatmi		Tarla kenalan, Step		
Atlhaea officinafc L	Tıbbi hatmi		Tarlakenarlan		
UNACEAE					
Unum muaonatum Bert ol. ssp. muaonatum		Iran-Turan	Yamaçlar, Nadas Tarlalar, Step		
Unummodiftofum L.	Ketenotu	Akdeniz	Nadas Tarlala		
Unum hrsutum L ssp. pseudoaoatoicum Davis		Iran-Turan	Step, Tarlalar, Açık Meşe Çalkan	Y	nt
Unum pubescens Banks et Sol. ssp. pubescens		D. Akdeniz	Tepe Kenartan Ve Nadas Tarlalar		
GERANIACEAE					
Geranium lucidum L			Kireçtaşı Kayalıkla		
Geranium pyrenaicum Burm. H.			Korulukla, Yamaçlar, Dereler		
Er odium acaule (L) Becherer et Thell.	Tara kotu	Akdenc	Açık Çalılar		

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TÜR	TÜRKÇE İSİM	FC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE SINIR
ZYGOPHYLLACEAE					
<i>Peganum harmala</i> L	Üzerlik		Step		
RHAMNACEAE					
<i>Rhamnus oleotaes</i> L ssp. <i>graecus</i> (Boiss. et Reut.) Holmboe	Kör diken	D. Akdeniz	Yamaçla		
ANACARDIACEAE					
<i>Cotinus coggyria</i> Scop.	Pamuklu sumak		Ormanlar		
FABACEAE					
<i>Genista albida</i> Wid.			Pinus brutia Orman		
<i>Lupinus varius</i> L	Acı bakla	Akdeniz	Tarlala		
<i>Astragalus hamosus</i> L	Geven		Yol Kenartan		
<i>Astragalus densiflorus</i> Lam.	Geven	İran-Turan	Ormanlık Yerler, Bozkır, Kireçtaşı Yamaçları	Y	nt
<i>Astragalus caraganae</i> I. Sch. et Mey.	Geven	İran-Turan	Step		
<i>Astragalus christianus</i> L	Geven		Bozkır, Yolkenarları		
<i>Astragalus gummifer</i> Lab.	Ak geven	İran-Turan	Ormanlar, Bozkır, Tepe Yamaçları		
<i>Astragalus elbistanicus</i> Huber-Morath et Chamberlain	Geven	İran-Turan	Step	B	R
<i>Astragalus cephalotes</i> Banks et Sol. var. <i>cephalotes</i>	Geven		Ekilmiş Tarlalar		
<i>Astragalus maaoupeoides</i> Willd. ssp. <i>finitimus</i> (Bunge) Chamberlain	Geven	İran-Turan	Meşe Altında, Step		
<i>Astragalus schizopterus</i> Boiss.	Geven	D. Akdeniz	Pinus Ve Quercus Artı, Bozulmuş Zeminler	Y	nt
<i>Astragalus elongatus</i> Wild.	Geven	İran-Turan	Meşe Çoğu	Y	ni
<i>Astragalus elongatus</i> Willd. ssp. <i>nudeiferus</i> (Boiss.) Chamberlain			Bozkır		
<i>Astragalus elongatus</i> Willd. ssp. <i>nudeiferus</i> (Boiss.) Chamberlain	Geven	İran-Turan	Meşe		
<i>Astragalus elongatus</i> Willd. ssp. <i>nudeiferus</i> (Boiss.) Chamberlain			Bozkır		
<i>Glycyrrhiza aspera</i> Pall.	Meyan		Tahıl Tarlalarının Kenarları		
<i>Vicia grandiflora</i> Scop. var. <i>granatensis</i>	Burçak	Çoklu	Orman, Tarlalar, Yol kenarları		
<i>Vicia sativa</i> L ssp. <i>incisa</i> (Bieb.) Arc. var. <i>cordata</i> (Wulfen ex Hoppe) Arc.	Arpa firiği		Meşe Çoğu Kayalık Yamaçlar ve Nadas, Tarlalar		
<i>Lens orientalis</i> (Boiss) Hand. -Mazz			Meşe Çediği. Çam Ormanı, Tahrip Edilmiş Bozkır. Nadas Tarlaları		
<i>Lathyrus variabilis</i> (Boiss et Ky.) Mary		D. Akdeniz	Ormanla, Meşe Çailo		
<i>Lathyrus spathulatus</i> Cet.		D. Akdeniz	Pinus brutia Orman		
<i>Lathyrus cassius</i> Boiss.		D. Akdeniz	Pinus Brutia Ormanı		
<i>Lathyrus chichantherus</i> Boiss.		İran-Turan	Dere Yakınındaki Çalılıklar, Tarlalar		
<i>Lathyrus aphaca</i> L var. <i>bittatus</i> Post	Mud ümük		Tarlalar Batak Arazisi, Tahrip Edilmiş Bozkır, Yol kenarları		
<i>Lathyrus aphaca</i> L var. <i>modestus</i> P. H. Davis		D. Akdeniz	Kireçtaşı Yamaçları, Nadas Tarlaları		

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TÜR	TÜRKÇESİ	FTC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE SINIHI
Ononis spinosa L ssp. leiosperma (Boiss.) Sri.			Eğik Yamaçla, Ekilmiş Arazi		
Trifolium specksum Wild.	Uçgül		Ormanlar		
Trifolium physodes Stev. ex Bieb. var. psiocalyx Boiss.	Uçgül	D. Akdeniz	Meşe Çalılığı		
Trifolium hirtum AIL	Uçgül	Akdeniz	Yamaçla. Yotkenarian		
Trifolium pratense L. var. arvense»	Uçgül		Step		
Trifolium purpureum Lois. var. purpureum	Uçgül		Tarlalar Yolkenarlan		
Trifolium leucanthum Bieb.	Uçgül		Yamaçlar Orman Açıklan		
Trifolium scutatum Boiss.	üçgül	D. Akdeniz	Tarlalar Çalılıklar Arasında		
Melilotus alba Desr.			Tahrip Edilmiş Yerler. Tarta Kenarı		
Trigonella picata (Boiss et Bai.) Boiss.	Çayırftılı	D. Akdeniz	Taşlı Yerler. Prus Brutia Ormanı. Meşe Çalılık	B	nt
Trigonella tenuis Fisch.	Çayırftılı	İran-Turan	Yamaçla. Step		
Trigonella monantha C. A. Meyer ssp. Noeana (Boiss.) Hub.-Ma.	Çayırftılı	İran-Turan	Ekilmiş Tarlala		
Vicia cracca L	Cevrince	İran-Turan	Step		
Medicago lupulina L	Çevrince	-	Tarlalar		
Medicago falcata L.	Medik	-	Orman Açıklığı		
Medicago rigidula (L) All. va. agrestis Burniat	Çevrince	-	Yolkenarlan. Step		
Dorycnium pentaphyllum Scop. ssp. haussknehti (Boiss.) Garns	.	İran-Turan	Pinus brutia altında	Y	nt
Caonilla parviflora Wild.		D. Akdeniz	Kireçtaşı Üzerinde. Sabit Kumulla Ve Ekilmiş Yerler		
Coronilla grandiflora Boiss.	-	D. Akdeniz	Yamaçlar	Y.	nt
Hippocrepis unisquosa L. ssp. unisquosa			Tarlalardaki Açık Zeminler		
Hedysarum Kotschy Boiss.		İran-Turan	1 rectas Bozla		
Hedysarum candidissimum Freyn		İran-Turan	Kıvrık Bario Nadas Tarlalar	B	R
Onobrychis aequidentata (Sibth. et Sm.) D'urv.		Akdeniz	Yamaçlar, Meşe Çalılığı		
Onobrychis gracilis Besser			Nadas tarlalar, Step		
Onobrychis armena Boiss. et Huet	Korunga		Yamaçlar, Yolkenarlan		
Onobrychis argyrea Boiss. ssp. argyrea	Korunga	İran-Turan	Bozkr, Yamaçlar	Y	nt
ROSACEAE					
Cerasus miaocarpa (C. A. Meyer) Boiss ssp. tortuosa (Boiss. et Hausskn.) Brovicz	Kiraz!	İran-Turan	Meşe Ormanları		
Amygdalus arabica Oliv.	Badem	İran-Turan	Seyrek Meşe Ormanları		
Rubus sanctus Schreber	Böğürtlen		Seyrek Çatık, Dere Kıyılan, Yol Kenarı		
Rubus canescens De. var. glabratus (Godron) Davis et Merkte	Böğürtlen	Avrupa-Sibirya	Seyrek Ormanlar, Çaldıklar, t ip Etekleri, Dere Kıyısı		
Geum rivale L	.Su karanfili		Dere Kenarlan		
Agrimonia repens L			Dereler		
Rosa phoenida Boiss.	Kuşburnu	D. Akdeniz	Yol Kenarı		
Rosa canina L.	Kuşburnu		Yamaçlar. Ormanlar ve Açıklıktan		
Crataegus orientalis PaHas ex Bieb. var. orientata	Abç		Ormanlar!		

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TÜR	TÜRKÇESİ	FTC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE SINIHI
LYTHRACEAE					
<i>Lythrum junceum</i> Banks Ve Sol.	-	Akdeniz	Dere Kenarları		
<i>Ammannia verticellata</i> (Ard.) Lam.	-		Dere Kenarları		
ONAGRACEAE					
<i>Epifobium anatolicum</i> Hausskn. ssp. anatolicum	Yakıotu		Dereler		
CUOJRBFTACEAE					
<i>Ecbaium elaterium</i> (L) A. Rich.	Eşek hıyarı	Akdeniz	Yol Kenarları, Dere Kıyıları		
DATISCACEAE					
<i>Datisca cannabina</i> L	Renkotu		Açık Ormanlar, Dere Kıyıları		
CRASSI LACEAE					
<i>Sedum caespitosum</i> (Cav.) De.	-	Akdeniz	Açıklık Yerler		
AHA, E Ah					
<i>Anthriscus nemorosa</i> (Bieb.) Sprengel			Konifer Ormanları, Kayalık Yamaçlar		
<i>Scandix stellata</i> Banks et Sol.	Kişkiş		Yol kenarları, Tahıl Tarlaları		
<i>Scandix iberica</i> Bieb.	Kişkiş		Yamaçlar, Step, Ek Alanlar		
<i>Scandix australe</i> L ssp. <i>grandiflora</i> (L.) Thell.	Kişkiş	-	Yamaçlar, Step, Tartak, Yol kenarları		-
<i>Coriandrum sativum</i> L	Kişniş	-	Tarlalar		
<i>Bifora testiculata</i> (L.) Sprengel e> Cshuttes		-	Meşe Çalılığı, Tartak Kenarları	1	
<i>Pimpinella corymbosa</i> Boiss.	-	Iran-Turan	Yamaçlar, Step	-	
<i>Sium</i> ssp. <i>lancifolium</i>	Su kazayağı		Yaş Yerler, Dereler		m
<i>Prangos ferulacea</i> (L) Lindl.	-	-	Kayalıkta aasında	-	
<i>Bupleurum croceum</i> Penzl	-	Iran-Turan	Yamaçlar	-	
<i>Bupleurum lophocarpum</i> Boiss. et Bal.	-	D. Akdeniz	Çam Ormanları	Y	nt
<i>Bupleurum odontites</i> L		-	Dere Kenarları	m	
<i>Bupleurum kurdicum</i> Boiss.	-	Iran-Turan	Ormanlar, Tarlalar, Yamaçlar	-	•
<i>Falcaria vulgaris</i> Bernh.	Kazayağı	-	Dere Kıyıları, Nadas, Tortalar	* *	
<i>Cnidium officinale</i> (Jacq.) Stenonkai ssp. <i>orientale</i> (Boiss.) Turin	-	-	Kuru Dere Yataktan	-	-
<i>Ferulago pauciradiata</i> Boiss. et Helar.	Kuzu Kişnişi	Iran-Turan		Y	nt
<i>Malva sicca</i> Banks et Sol.	Koyunemeği	-	Meşe Altın		
<i>Zosima absinthifolia</i> (Vent.) Link	Peynir Otu		Step	-	
<i>Taraxacum avensis</i> (Huds.) Link ssp. <i>avensis</i>	-	-	Yamaçlar, Step		
<i>Taraxacum leptophyllum</i> (L) Reichb.	-	-	Yamaçlar, Tolda		
<i>Astrodaucus orientalis</i> (L) Drude	-	Iran-Turan	Tarlalar, Yamaçlar, Bozkı, Yol Kenarları	-	-
<i>Exocoanthe heterophylla</i> Lab.	-	D. Akdeniz	Yol Kenarları, Meralar	-	-
VALERIANACEAE					
<i>Valeriana orientalis</i> (Schlecht.) Boiss. et Bal.	-	D. Akdeniz	Orman	-	-
<i>Valeriana discoidea</i> (L.) Lois.	-	Akdeniz	Tartak Kenarları	-	-
<i>Valeriana dentata</i> (L) Pol.	-	-	Ekili Alanlar	-	

D.2. Fauna

TÜR	TÜRKÇE İSMİ	HABİTAT	AV.KOM. KARARI	be ris* sözl.	re d data	stati
AMPHIBIA=AMFIBI						
BLTONIDAE						
Bufo viridis	Gece Kurbağası	Bahçe ve açık arazilerdeki taş altları		II		
REP TILLAOS ÜRÜNGENLER						
TESTUDINIDAE						
Te suido graeca	Tospağa	Taşlık, kuru ve kumlu yerler		II		
GEKKONIDAE						
Cyrtopodion he tero cernis	Mardıu kelen	Taş binalar ve taşlık kısımlar		m		
Cyrtopodion ko s tchyi	Inceparmak lı keler	Taş binalar ve taşlık kısımlar		II		
S teno clac ty lus grandiceps	Tombul keler	Az bitkili kayalık ve taşlıklar		m		
AGAMIDAE						
Agama stellio	Dikenli keler	Kayalık ve taşlıklar		m		
Agama rudrata	Bozkır kelen	Çöl veya yarı çölümsü taşlı kısımlar		m		
LACERTIDAE						
Lacerta cappadocica	Kayseri kertenkelesi	Seyrek bitkili taşlık ve kayalıklar		m		
Lacerta trilineata	Büyük yeşil kertenkele	Sık çalılıklar ve dere kenarları		m		
Oplusops elegans	Tarla kertenkelesi	Az bitkili açık ve taşlık step arazi		m		
Colubridae						
Coluber ravergien	Kocabaş yılan	Az bitkili taşlık kısımlar		m		
Coluber sclunidti	Kırmızı yılan	Dere kenarları, taşlık yamaçlar		m		
Eirems mode im s	Uysal yılan	Az bitkili taşlık kısımlar		m		
t e le sc opus fallax	Kedıgözlü yıla n	Güneşli taşlık yamaçlar		m		
aves = kuşlar						
Ciconiidae						
Ciconia nigra	Kara leylek	Sulak orman lar, göç sıra sında kuru ortamlarda	2	II	a.2	G,t
Ciconi a ciconia	Leylek	Açık alanlar, yuva genel likle yapılar üzerinde ve ya yakınında	2	II	a.2	Y,G J

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TÜRLER	TÜRKÇE İSMİ	HABİTATI	AV.KOM. KARARI	BERN SÖZL.	RED DATA	STATU
ACCIPITRIDAE						
Keop;ron perctiop teros	Küçük	Yerleşim yerleri				
	akbaba	yakınındaki açık arazi	2	II	A.3	G
COLUMBIDAE						
Columba li via	Kaya	Tarımsal alanlar,				
	güv ercim	yerleşim yerleri, kayalıklar	1	m		Y
Strep top e lia decaocto	Kumru	Tüm insan				
		yerleşimleri,	2	m		Y
		kayalık ve ağaçlık				
		tarım alanları				
STRIGIDAE						
Otus scops	Ishakkuşu	Tarımsal alanlar,				
		meyva bahçeleri	2	II	A.3	Y
APODIDAE						
Apus apus	Ebabil,	İnsan yerleşimleri				
	Kara çağa il			III	A4	G. T
MEROPIDAE						
Merops apiaster	Arıkıuşu	Tarım alanları, Kum Ocakları	2	II	A4	G
UPUPLDAE						
Upupa epops	İbibik	Açık ağaçlıklar,				
		tarım alanları,	2	II	A.2	G
		otlaklar, meyva bahçeleri, yaş çayırlar.				
ALAUDIDAE						
Melanocorypha calandra	Boğmaklı	Tarım alanları				
	toygur		2	II		Y
Melanocorypha bimacutata	Küçük boğmaklı toygur	Bozkr. gevşek kullanılan tonm alanlon	2	III		Y, G
		arazi, bozkr, kumullar, tonm alanlon			3	
Calandrella rufescens	Çorak toygur	Kuru, taşlı arazi, bozkr gölleri ve bataklık çevre sindeki çorak tuzlu alanlar	2	II	A.3	Y, G
Galerida cristata	Tepeli toygur	Bozulmuş alanlar, kumullar, kuru dere yataktan, inşaat alanları, yerleşimlerin içi ve çevresi	2	III		
HIRUNDINIDAE						
Riparia riparia	Kum kırlangıcı	İrmak Kenar larında, çakıl ve kum ocaklar	2	II		G
H rundo rustica	Kır kırlangıcı	İnsan yerleşimleri	2	II		G
Delichon urbica	Ev kırlangıcı	İnsan yerleşimleri	2	II	A.4	G

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TÜRLER	TÜRKÇE İSMİ	HABİTATI	AV.KOM. KARARI	BERN SÖZL.	RED DAT A	ST AT U
MOTACILUDAE						
Anthus richardi	Mahmuzlu incirkuşu	Açık arazi		II	A.3	G
Motacilla flava	Sarı kuyruksallayan	Tatlı sulu ve hafif tuzlu bataklıklar	2	n		G
Motacilla alba	Ak kuyruksallayan	Çoğunlukta suya yakın açık arazi	2	II	A.4	Y
TURDIDAE						
Phoenicurus phoenicurus	Kızılkuyruk	Yaprak döken ve karışık	2	II		Y
		ormanlar, parklar				
Oenanthe isabellina	Boz kuyrukkakan	Bozkır	2	II		Y
Oenanthe oenanthe	Kuyrukkakan	Gevşek kullanılan tarım alanları, taşlı yamaç, kum, çakıl ocakları	2	II	A.3	G
SYLVIDAE						
Sylvia communis	Akgerdanlı ötlege	Dikenli çit, tarta ve orman kenarı	2	II		G
CORVIDAE						
Corvus glandarius	Alakarga	Her türlü ormanlar, büyük oahçeler	3			Y
Pica pica	Saksağan	Her türlü ağaç ve çalılar Dlan açık arazi, meyva bahçeleri	3			Y
Corvus monedula	Kıyık teare	Seyrek ormanlar, Meyva bahçeleri, yıkıntılar	3			Y
STURNIDAE						
Sturnus vulgaris	Sığırcık	Her türü ağaçlıklar, parklar, ahçeler, tarım alanları	2			Y
PASSERIDAE						
Passer domesticus	Serçe	insan yerleşimleri	2			Y
FRINGILUDAE						
Carduelis carduelis	Saka	Meyva bahçeleri, park, inşaat alanı, bozulmuş arazi	2	II	A.4	Y
EMBERIZIDAE						
Miliaria calandra	Tarta kirazkuşu	Tarımsal arazi, çayır, bozkır, çalılık alan	2	III		Y
MAMMALIA=MEMELİLER						
ERINACEIDAE						
Hemionus auritus	Uzunkulaklı kipi	Step alanları	2			

TÜRLER	TÜRKÇE İSMİ	HABİTATI	AV.KOM. KARARI	BERN SÖZL.	RED DAT A	ST AT U
SORICIDAE						
Crocidura leucodon	Sivriburunlu tarta faresi	Açık arazi, Çalılık alanlar		III		
Crocidura leucodon ssp. persica	Tarla faresi	Açık arazi, Çalılık alanlar		III		
LEPORIDAE						
Lepus europaeus	Kır tavşanı, yaban tavşan	Her türlü habitat		III		
CRICETIDAE						
Cricetulus migratorius	Cüce avurtlak	Yaylalar, kültür arazisi				
Mesocricetus auratus	Kocaavurliak	Step, çayır				
Mesocricetus crandti	Avurtlak	Step, çayır, tarta sınılan				
Microtus guentheri ssp.guentheri		Her türü kültür arazisi ve step, meyva bahçeleri				

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar

İlimiz ormanlık alan olarak Türkiye'de 12. Sırada olup %36,4 'ü ormanlarla kaplıdır. Topoğrafik yapı değişken ve kırıktır. Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Akdeniz Coğrafi Bölgelerinin birleşme noktası üzerinde bulunmaktadır. Bu nedenle ilimizde bitki türü zenginliği görülmektedir. Kahramanmaraş, Andırın işletmelerimiz deniz ikliminin etkisinde olup; reliik olarak bulunan kayın dahil çok çeşitli bitki topluluklarının bulunduğu ormanlara sahiptir. Göksun Orman İşletme Müdürlüğümüz ile Kahramanmaraş ve Andırın İşletme Müdürlüklerimizden kuzeyi, karaçam - sedir zonunda yer almaktadır.

İlin Orman Envanteri

İlimizde hakim ağaç türü kızılçam olup, 88.735 ha. alanda yayılış göstermektedir. Bunu karaçam, sedir, göknar ve diğer türler takip etmektedir. İlimiz sınırları içerisindeki tüm ormanlar devlet ormanıdır.

Kahramanmaraş İlindeki 521.413 ha ormanlık alanın 205.620 ha.'ı Normal Kapalı , 315.793 ha'ı Boşluklu Kapalıdır.

Orman Varlığının Yararları

- Ormanlar yaşantımızın her safhasında ihtiyaç duyduğumuz yapacak ve yakacak hammadde kaynağıdır. Bunun yanı sıra bitkisel nitelikli tohum, çiçek, kozalak vb. ile mineral nitelikli çakıl, kum vb.hammadde kaynaklarının bir kısmı da ormanlardan elde edilmektedir.
- Ormanlar, bitkiler ve hayvanlar için doğal bir su kaynağıdır. Kar ve yağmur biçimindeki yağışı yapraklı, dalları, gövdesi ve kökleri ve tutarak sellerin ve taşkınların oluşmasını önler. Ayrıca yeraltı sularının oluşmasına yardım eder.
- Ormanlar erozyonu önler. Ormanlar rüzgarın hızını azaltır, toprağı kökleri ile tutarak yağışların ve akarsuların toprağı taşınmasını önler.
- Ormanlar, yaban hayatı ve av kaynaklarını korur. Nesli tükenmekte olan hayvanların üretimi, korunması ve barınmasında koruma alanları oluşturur. Bu sahalar milyonlarca canlının yuvasıdır.

- Ormanlar bitki örtüsü ve toprak içerisinde büyük miktarda karbon depoladıklarından, iklim üzerinde olumlu etkiler yapar. Aşırı sıcaklıkları düzenler, bir ısı tamponu gibi görev yapar. Sıcaklığı soğuk dengeler, yaz sıcaklığını azaltırken, kış sıcaklığını artırır, radyasyonu önler.
- Su buharını yoğunlaştırarak yağmur haline gelmesini sağlar. Rüzgar hızını azaltarak toprak ve kar savurmalarını ve rüzgarın kurutucu etkisini yok eder. Bu nedenle açık alanlara oranla ormanlarda gündüzler serin geceler ise sıcaktır.
- Ormanlar, eğlenme, dinlenme ve boş zamanları değerlendirme imkanı sağlar. Havası, suyu, doğal görünüşleri ve sakin ortamı ile özellikle şehirlerde yaşayan insanları kendisine çeker. Bu yönüyle insanların beden ve ruh sağlığı üzerinde olumlu rol oynar.
- Yerleşim alanları çevresindeki hava kirliliğini ve gürültüyü önlemesi ile insan sağlığı bakımından büyük önem taşır. Ormanların insan sağlığı üzerindeki bütün bu olumlu yararları nedeniyle büyük kentlerin çevresinde ormanlar yetiştirilmekte, dinlenme yerleri kurulmaktadır.
- Ormanlar, orman içinde ve dışında yaşayan insanlara çeşitli iş alanları sağlar, işsizliği önlemede etkin rol oynar, böylece köyden kente göçü azaltır.
- Ormanlar, ulusal savunma ve güvenlik bakımından da çok önemlidir. Askeri birliklerin savaş tesisleri ile araç ve gereçlerinin gizlenmesinde, savaş ekonomisi bakımından değer taşıyan reçine, katran ve tanenli maddelerin elde edilmesini sağlar,
- Ayrıca ormanlar barajların ekonomik ömrünü uzatır, doğal afetleri önler, ülke turizmine katkıda bulunur,
- Ormanlar, doğal güzellikleri ve sayılmayacak kadar çok faydalarıyla iyi baktığımız takdirde tükenmez bir doğal kaynaktır.

İlimizde rekreasyon ve peyzaj değeri yüksek olan yerlerin halkın kullanımına açılması için Kahramanmaraş Kent Ormanı ve çeşitli yerlerde piknik ve mesire yerleri oluşturulmuştur. Yaban hayatının korunması amacıyla özellikle Başkonuş'da geyik üretim alanları oluşturulmuştur.

DOĞAL KAYNAK DEĞERLERİ: Jeolojik özellikleri;1/500 000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası'na göre, Çimen Dağı, jeolojik oluşum bakımından yeni çağın (neozoik) 3. zamanın tersiyer devrinin Miosenepok'una aittir. Anakaya miosen deniz fasiyesine ait kum tabakası, konglomera ve kalkerden oluşmuştur.

Jeomorfolojik Özellikler Çimen dağının zirvesi olan Ulu ziyaret tepesi 2259 m yükseltiye sahiptir. Dağ sahip olduğu bu yükselti ile jeomorfolojik arazi oluşum şekillerinden "yüksek dağlık arazi" sınıfına girmektedir. Alanın denize olan yatay uzaklığı ise 70 km civarındadır.

Klimatolojik Özellikler Çimen Dağı, Türkiye'deki makro iklim tiplerinden "Akdeniz iklimi"nin "Asıl Akdeniz iklimi" tali tipinde bulunmaktadır. Bu tali tip; oldukça yüksek yıllık yağış miktarlarına rağmen, karakteristik ve tipik şiddetli yaz kuraklığı ile tanımlanan Akdeniz iklimi içerisinde, kar yağışı ve donun nadir olarak meydana gelmesi, çok yüksek yaz sıcaklığı, çok şiddetli buharlaşma ve düşük bulutluluk oranı ile diğer tali tip olan "Marmara iklimi"nden ayrılmaktadır.

Hidrolojik ve Hidrojeolojik özellikleri: Resmi veri mevcut yok. Ancak saha içerisinde doğal su kaynakları var.

Toprak özellikleri: Toprak su Genel Müdürlüğü'nce Kahramanmaraş ili için hazırlanan 1/100 000 ölçekli toprak özelliklerini gösterir haritaya göre, Çimen Dağının %85-90'ı orman arazisi olup, "sarp meyilde, çok sığ, taşlı, şiddetli erozyonlu topraklar" olarak nitelendirilmektedir.

Flora Yavşan yaylasını içine alan bölge Akdeniz bölgesinde ve C6 karesi içerisinde yer almaktadır. Bölgenin %80'ini orman vejetasyonu, geriye kalan kısmını da step ve yüksek dağ stebi teşkil etmektedir. Ömer VAROL tarafından yapılan doktora çalışmasında bölgede 67 familyaya ve 287 cinse dağılmış 529 tür ve tür altı seviyede takson tespit edilmiştir. Tespit edilen bu 529 taksonun 65 tanesi endemiktir. Ayrıca 54 taksonda C6 karesi için yenidir. Ajuga relictada adlı bitki dünya üzerinde sadece pekmez pınarı denilen mevkide bulunmaktadır. Yörede tespit edilen üç adet Allium türünün bilim dünyası için yeni olduğu tahmin edilmektedir. Yavşan yaylası ülkemizde doğal olarak yetişen ağaç türlerimizden Toros Göknarı Abies Cilicia'nın kuzey yarım küredeki yayılış alanının en doğusunu oluşturur. Ayrıca dünya üzerindeki yayılışı çok daralan Cedrus Libani'nin saf ve karışık en güzel meşcerelerinin bulunması nedeniyle ülkemizin en çarpıcı yerlerinden birisidir.

Fauna Bir çalışma mevcut değil. Ancak sahada av yaban hayatı için uygun olup yabani hayvanların (keklik, tavşan, vb.) olduğu görülmektedir.

Sosyolojik özellikler Saha yayla özelliğine sahip olup bazı bölümlerde mevsimsel olarak Yaylacılık yapılmaktadır. Ayrıca sahanın sahip olduğu doğal yapıdan dolayı bölge halkının sahayı sağlık amaçlı kullandıkları görülmektedir.

D.4. Çayır ve Mera

Kahramanmaraş İl sınırları dahilinde bulunan meraların ıslah edilerek belirlenen yönetim planlarına göre otlatılması ve çevrede yem bitkileri yetiştiriciliğinin geliştirilmesi, üreticilere hayvancılıkla ilgili yeni bilgi ve tekniklerin verilerek hayvancılığın karlı bir şekilde yapılmasının sağlanması hedeflenmektedir. Bu bağlamda; İl Müdürlüğümüzce mera ıslah ve amenajman projeleri hazırlanarak uygulanmaktadır. Meralardaki otlatma baskısının azaltılması için proje kapsamında hayvan yetiştiricilerine yem bitkisi tohumu dağıtılmaktadır. Gittikçe önemi artan su kaynaklarımızın daha etkin ve hijyenik şartlarda kullanılması için metal sıvat(suluk) yapılarak hayvan yetiştiricilerimizin hizmetine sunulmaktadır. Bu konuda yine, doğal göletler rehabilite edilerek su kullanım süresi artırılmaktadır.

İLÇE ADI	TOPLAM YERLEŞİM BİRİMİ SAYISI	TESPİTİ BİTİRİLEN YERLEŞİM BİRİMİ SAYISI	MERASI OLAN YERLEŞİM BİRİMİ SAYISI	TAHDİDİ TAMAMLANAN YERLEŞİM BİRİMİ SAYISI	TAHSİSİ TAMAMLANAN YERLEŞİM BİRİMİ SAYISI	TESPİT EDİLEN MERA ALANI (DA)	TAHDİDİ YAPILAN TOPLAM MERA ALANI (DA)	TAHSİSİ YAPILAN TOPLAM MERA ALANI (DA)
AFŞİN	57	57	49	39	25	280,772.780	195,559.820	118,769.227
ANDIRIN	55	55	16	14	14	1,989.348	1,013.263	1,013.263
ÇAĞLAYANCERİT	12	12	7	6	5	87,358.236	111,338.313	111,338.313
DULKADİROĞLU	59	59	41	40	36	115,644.205	84,708.295	76,222.322
EKİNOZÜ	18	18	15	11	0	61,033.333	37,370.449	0.000
ELBİSTAN	79	79	79	79	65	1,046,367.149	1,065,395.794	767,040.582
GÖKSUN	60	60	35	35	35	36,844.820	33,227.863	33,200.149
NURHAK	8	8	4	3	0	38,835.813	35,274.058	0.000
ONİKİŞUBAT	86	86	43	41	40	86,895.019	82,965.113	81,496.977
PAZARCIK	70	70	28	28	25	21,074.404	22,166.236	21,198.677
TÜRKOĞLU	40	40	25	25	23	30,041.243	25,457.336	13,769.507
TOPLAM	544	544	342	322	268	1,806,869.396	1,694,476.540	1,224,049.17

D.5. Sulak Alanlar

İlimizde sulak alan olarak tescilli ve Ramsar Sözleşmesi ile koruma altına alınmış alan bulunmamaktadır.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

İlimiz sınırları içerisinde Milli Park ve Tabiat Anıtı bulunmamaktadır. İlimiz sınırları içerisinde 1 adet Tabiatı Koruma Alanı, 2 adet Tabiat Parkı bulunmaktadır.

Kapıçam Tabiat Parkı:

ALANIN ADI : Kapıçam

ALAN BÜYÜKLÜĞÜ : 180 Ha.

COĞRAFİ KONUMU : Kapıçam Bölüktaş serisi (500-850M yükseklikte), Akdeniz Bölgesi, İli Kahramanmaraş, İlçesi Merkez, Ulaşım 13 km (asfalt)
MÜLKİYETİ : Orman Genel Müdürlüğü

İDARİ DURUM : Orman Bölge Müdürlüğü İl Müdürlüğü, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü, Kahramanmaraş İşletme Müdürlüğü, İşletme Şefliği, DKMP Mühendisliği, Elmalar İşletme Şefliği, Kahramanmaraş Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü

BÖLMELER : 734, 735 nolu bölmeler

EKOSİSTEM ÖZELLİKLERİ: Saha Akdeniz ve İran-Turan ftocoğrafik bölgelerin geçiş kuşağında orman ekositem tiplerine sahiptir.

DOĞAL KAYNAK DEĞERLERİ: Kapıçam ormanı 500-850m yükseltiyeye sahip fazla dik olmayan az meyilli tepelerden oluşan dalgalı bir alan görünümündedir. Kapıçam ormanının bulunduğu tepelik alanın hemen güneyinden Doğu Anadolu fay hattı geçmekte olup 1. derece depremin riski altındadır.

Klimatolojik Özellikler :

Kahramanmaraş İli Akdeniz Bölgesi iklim özelliğine sahip olduğundan yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Bu tali tip; oldukça yüksek yıllık yağış miktarlarına rağmen, karakteristik ve tipik şiddetli yaz kuraklığı ile tanımlanan Akdeniz iklimi içerisinde, kar yağışı ve donun nadir olarak meydana gelmesi, çok yüksek yaz sıcaklığı, çok şiddetli buharlaşma ve düşük bulutluluk oranı ile diğer tali tip olan "Marmara iklimi'nden ayrılmaktadır. Rakımı 700m'nin altında olup yıllık sıcaklık ortalaması 16 derecenin üzerindedir.

Hidrolojik ve Hidrojeolojik özellikleri :

Saha içerisinde yaz-kış akan dere ve tabii su kaynağı olmayıp mesire yerinin ve keklik üretim istasyonunun su ihtiyacını karşılamak amacıyla 40 metre derinlikte su kuyusu mevcuttur. Ayrıca mesire alanın içerisinden DSI Bölge Müdürlüğüne ait sulama kanalı geçmektedir. Sulamanın

yapıldığı aylarda kanallarda bulunan sudan; Botanik Bahçesindeki göletleri doldurmak ve mevcut ağaçların sulanmasını yapmak için kullanılmaktadır. Ancak suyun yetersiz kaldığı dönemlerde kullanmak üzere 2007 yılında Botanik bahçesinde su kuyusu açılmıştır.

Toprak özellikleri :

Toprak derinliği ortalama 30-60 cm olup az taşlı bir görüntüdedir. Sahada esmer orman toprağı hakim olup dik meyilli yerlerde orta ve alt yamaçlarda kolüvital tip hakimdir. Mevzii olarak kalker ana kayalar üzerinde rendzinalara rastlamak mümkündür. Moloz birikintisi, tuzluluk, bataklıklaşma gibi menfi etkemlerin meydana getirebileceğı orman sınırlaması mevzu bahis değildir.

Saha genelinde balçık ve kumlu balçık tekstür sahiptir. Ormanla kaplı sahalarda Ah horizonlu profillerde %1-2 miktarda organik madde bulunmaktadır. B horizonu organik madde bakımından fakirdir. Toprak Ph faktörü 5,6-6,4 olarak tespit edilmiş olup asitik karakter taşımaktadır.

Flora

Kahramanmaraş Üi Akdeniz iklim alanı içerisinde kaldığından bölgede Lauretum (500-975 M) Pinus brutia,Olea oleastır orman zonu yer almaktadır. Kapıçam ormanları yukarıda belirtildiğı gibi lauretum zonu içerisinde kalmakta olup asli ağaç türü kızılçamdır. Sahada 90-120 yaşlarında kızılçam vardır. Alanın 50-60 hektarlık kısmı mesire yeri olarak kullanıldığından kapalılık bozulmuş ve ağaçlar arasında 15 -20 m mesafeler oluşmuştur. Sahada kızılçamdan başka doğal olarak yetişen tesbih, alıç. ardıç sevdirmesi hedeflenmiştir.

Botanik Bahçesi toplam 200 adet otsu ve odunsu bitkiyi bünyesinde barındırmakta ve bu sayı yapılan çalışmalarla her geçen gün artmaktadır. Ayrıca saha farklı yükseltileriyle doğal seyir teraslarına sahiptir.

REKREASYONEL POTANSİYEL

Alanımızı ilkbahar aylarında 10,000 kişinin ziyaret ettiği tutanaklarla bakidir. İlimizde her geçen gün gelişen ve artan nüfus göz önüne alındığında Kapıçam Atatürk Mesire yerinin önemi artmaktadır.

SOSYO-EKONOMİK YAPI

Sahanın il merkezine olan yakınlığı (13km) göz önüne alındığında ve içerisinde hazır bulunan bir botanik bahçesinin de olması sahaya olan talebin artışını sağlayacaktır. Dünyamızda kimyasal ve biyolojik kirlenmenin son sürat devam ettiği; ozon tabakasındaki delik ile iklimde olan bozulmaların ve bilinçsizce yok edilen ormanlarımızla erozyona uğrayan topraklarımız artık geri gelmediğı bir gerçektir. Bu nedenle Dünyada yeşile, doğaya ve doğal olan her şeye verilen önem her geçen gün artmakta iken, ülkemizde hala mevcut olan el değmemiş bölgelerimizi korumak var olanı geliştirmek varken bunları yok etmeye çalışmak nedendir bilinmez. Hepimiz bir ağacın kaç yılda ne zorluklarla meydana geldiğini biliriz ve bunun için kampanyalar etkinlikler düzenleyerek çocuklarımıza ağaç sevgisini kazandırmak isteriz. Alanımızı ilkbahar aylarında 10,000 kişinin ziyaret etmektedir. Alanımızı Büyütüp geliştirilerek insanımıza çok çeşitli faaliyetlerini (Oyun

parkı, spor tesisleri, yürüyüş yolları, rekreasyon ihtiyaçlarını) yapabilecekleri bir alan haline dönüştürerek hizmet etmek için bu tür sahalar hazırlanırken daima ileriye dönük projeler düşünülerek hareket edilmelidir

MEVCUT ARAZİ KULLANIMI

- 180 hektar Ormanlık alan
- 68 hektarı mesire yeri
- 5,7 hektar alan Kınalı Keklik Üretim İstasyonu
- 11,10 hektarlık alanda Botanik Bahçesi mevcuttur.
- 98,19 hektarlık alanda Rezerv alan olarak ayrılmıştır
- Rezerv alan olarak ayrılmış olan içerisinde 3,2 ha sedir ve 2,8 ha fıstık çamı tohum bahçesi vardır.

BÖLGEDE SAHAYA ETKİ EDEN FAALİYETLER SOSYAL, FİZİKİ BASKILAR VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Bölgede sahaya etki eden sosyal ve fiziki bir baskı mevcut değildir. Saha günü birlik piknik mesire yeri olarak kullanılmaktadır.

Ancak;

- Giriş ünitesi,
- Tanıtım evi,
- Botanik bahçesinde bulunan üç adet su göletlerinin sızdırmazlık çalışmaları,
- Yeni bitki türlerinin dikimi alımı,
- Genişletilen alanın gelişim planının yapımı
- Sahada damla sulama sisteminin kurulması
- Bilgilendirme levhaları, yaya ve yürüyüş yolları, köprülü geçişler oturma grupları vb. inşaat işlerinin tamamlanması ve planlanması gerekmektedir ve bunun yanında;
- Çocuklara doğa ve hayvan sevgisini aşılama amacıyla evcil ve kanatlı hayvanları bandıran hayvan barınaklarını yapılabilir.

Yavşan Tabiat Parkı

ALANIN ADI :Yavşan Yaylası-Çimen Dağı

COĞRAFİ KONUMU Yavşan Yaylası-Çimendağı (1964 m yüksekliğinde Bölge Akdeniz Bölgesi Kahramanmaraş İli Merkez ilçe sınırları içerisinde olup il merkezine 36 km asfalt+orman yolu

MÜLKİYET : Orman Genel Müdürlüğü

İDARİ DURUM : Orman Bölge Müdürlüğü İl Müdürlüğü, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü, Kahramanmaraş İşletme Müdürlüğü, İşletme Şefliği, DKMP Mühendisliği, Elmalar İşletme Şefliği, Kahramanmaraş Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü

Bölmeler: 156-157-158162-163 nolu bölmeler

EKOSİSTEM ÖZELLİKLERİ: Saha Akdeniz ve İran-Turan ftocoğrafik bölgelerin geçiş kuşağında orman ekositem tiplemesine sahiptir.

DOĞAL KAYNAK DEĞERLERİ: Leolojik özellikleri;1/500 000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası'na göre, Çimen Dağı, jeolojik oluşum bakımından yeni çağın (neozoik) 3. zamanın tersiyer devrinin Miosenepok'una aittir. Anakaya miosen deniz fasiyesine ait kum tabakası, konglomera ve kalkerden oluşmuştur.

Jeomorfolojik Özellikler Çimen dağının zirvesi olan Ulu ziyaret tepesi 2259m yükseltiye sahiptir. Dağ sahip olduğu bu yükselti ile jeomorfolojik arazi oluşum şekillerinden "yüksek dağlık arazi" sınıfına girmektedir. Alanın denize olan yatay uzaklığı ise 70 km civarındadır.

Klimatolojik Özellikler Çimen Dağı, Türkiye'deki makro iklim tiplerinden "Akdeniz iklimi"nin "Asıl Akdeniz iklimi" tali tipinde bulunmaktadır. Bu tali tip; oldukça yüksek yıllık yağış miktarlarına rağmen, karakteristik ve tipik şiddetli yaz kuraklığı ile tanımlanan Akdeniz iklimi içerisinde, kar yağışı ve donun nadir olarak meydana gelmesi, çok yüksek yaz sıcaklığı, çok şiddetli buharlaşma ve düşük bulutluluk oranı ile diğer tali tip olan "Marmara iklimi"nden ayrılmaktadır.

Hidrolojik ve Hidrojeolojik özellikleri: Resmi veri mevcut yok. Ancak saha içerisinde doğal su kaynakları var.

Toprak özellikleri: Toprak su Genel Müdürlüğü'nce Kahramanmaraş ili için hazırlanan 1/100 000 ölçekli toprak özelliklerini gösterir haritaya göre, Çimen Dağının %85-90'ı orman arazisi olup, "sarp meyilde, çok sığ, taşlı, şiddetli erozyonlu topraklar" olarak nitelendirilmektedir.

FloraYavşan yaylasını içine alan bölge Akdeniz bölgesinde ve C6 karesi içerisinde yer almaktadır. Bölgenin %80'ini orman vejetasyonu, geriye kalan kısmını da step ve yüksek dağ stebi teşkil etmektedir. Ömer VAROL tarafından yapılan doktora çalışmasında bölgede 67 familyaya ve 287 cinse dağılmış 529 tür ve tür altı seviyede takson tespit edilmiştir. Tespit edilen bu 529 taksonun 65 tanesi endemiktir.Ayrıca 54 taksonda C6 karesi için yenidir.Ajuga relictta adlı bitki dünya üzerinde sadece pekmez pınarı denilen mevkide bulunmaktadır.Yörede tespit edilen üç adet Allium türünün bilim dünyası için yeni olduğu tahmin edilmektedir.Yavşan yaylası ülkemizde doğal olarak yetişen ağaç türlerimizden Toros Göknarı Abies Cilicia'nın kuzey yarım küredeki yayılış alanının en doğusunu oluşturur.Ayrıca dünya üzerindeki yayılışı çok daralan Cedrus Libani'nin saf ve karışık en güzel meşçerelerinin bulunması nedeniyle ülkemizin en çarpıcı yerlerinden birisidir

Fauna Bir çalışma mevcut değil. Ancak sahada av yaban hayatı için uygun olup yabani hayvanların (keklik, tavşan, vb.) olduğu görülmektedir.

Sosyolojik özellikler Saha yayla özelliğine sahip olup bazı bölümlerde mevsimsel olarak Yaylacılık yapılmaktadır. Ayrıca sahanın sahip olduğu doğal yapıdan dolayı bölge halkının sahayı sağlık amaçlı kullandıkları görülmektedir.

ESTETİK KAYNAK DEĞERLERİ

Peyzaj özellikleri Yavşan yaylası ülkemizde doğal olarak yetişen ağaç türlerimizden Toros Göknarı Abies Cilicia'nın kuzey yarım küredeki yayılış alanının en doğusunu oluşturur. Ayrıca dünya

üzerindeki yayılışı çok daralan *Cedrus Libani*'nin saf ve karışık en güzel meşcerelerinin bulunması nedeniyle ülkemizin en çarpıcı yerlerinden birisidir Yavşan yaylasında orman, maki ve step vejetasyonuna dahil birçok takson bulunmaktadır. Ana ağaç türleri olarak; Lübnan (Toros) sediri (*Cedrus libani* A. Rich.), Toros göknarı (*Abies cilicica* (Ant.&Kotschy) Carr. subsp. *cilicica*) ve Anadolu karaçamı (*Pinus nigra* Arn. subsp. *pallasiana* (Lamb.) Holmboe),Titrek kavak(*Populus tremula*) Doğu kayını (*Fagus orientalis*) bulunmakta olup, en geniş alan kaplayan ağaç türü Toros sediridir

Ana ağaç türlerine göre daha az rastlanan, yer yer ağaç tabakasına ulaşarak serpili halde karışıma katılan veya çalı tabakasında yer alan ağaç türleri ise; andız (*Arceuthos drupacea* (Lab.) Ant.&Kotschy), saçlı meşe (*Quercus cerris* L. var. *cerris*), kokulu ardıç (*Juniperus foetidissima* Willd.), küçük kozalaklı katran ardıcı (*Juniperus oxycedrus* L. subsp. *oxycedrus*), gürgen yapraklı kayacık (*Ostrya carpinifolia* Scop.), kermes meşesi (*Quercus coccifera* L.), Fransız akçaağacı (*Acer monspessulanum* L.), çiçekli dişbudak (*Fraxinus ornus* L. subsp. *cilicica* (Lingelsh.) Yalt.), adi porsuk (*Taxus baccata* L.), boylu ardıç (*Juniperus excelsa* Bieb.), Lübnan meşesi (*Quercus libani* Oliv.) ve doğu gürgeni (*Carpinus orientalis* Miller)'dir. Ayrıca, dere kenarlarında doğu çınarı (*Platanus orientalis* L.) ile Toros kızılağacı (*Alnus glutinosa* subsp. *antitaurica* Yalt.)'na da rastlanmaktadır

Bu türler dışında; tesbih (*Styrax officinalis* L.), *Cotoneaster nummularia* Fisch.&Mey., kuşburnu (*Rosa canina* L.), derici sumacı (*Rhus coriaria* L.), kızılçık (*Cornus* sp.) ve adi orman sarmaşığı (*Hedera helix* L.) gibi çeşitli çalı türleri de yayılış göstermektedir. Ayrıca, çok sayıda otsu tür de bulunmaktadır.

Yörede, anıt ağaç niteliğine sahip olabilecek çok yaşlı ağaçlara özellikle sedirlere rastlanmaktadır.

REKREASYONEL POTANSİYEL Saha içerisinde kontrollü kullanım alanı içerisinde kalması düşünülen mesire yeri olarak kullanılan alanlar mevcuttur.

SOSYO-EKONOMİK YAPI: Sahanın çevresinde bulunan mevcut köylerde (Sahanın alt kısımlarında) halk hayvancılık yaparak geçimini sağlamaktadır

MEVCUT ARAZİ KULLANIMI: Devlet ormanı

ALAN BÜYÜKLÜĞÜ: 359 hektarlık Tabiat Parkı Alanının sınırları içerisinde kalan 249 hektarlık alan, içerisinde bulundurduğu endemik bitkiler yönünden mutlak koruma alanı olarak; 77 hektarlık sınırlı kullanım alanı olarak ayrılan saha ise okulların teknik gezileri ve günübirlik (ateşsiz piknik) kullanım için ve 33 Hektarlık alan ise çadırli kamp ve günübirlik piknik yapmak için ayrılmıştır

Tabiat Koruma Alanı :

1-ALANIN ADI : Körçoban

2-ALANIN YER ALDIĞI :

a)Coğrafi Bölge : Akdeniz

b)İl : K.Maraş

c)İlçe : Andırın

d)Köy : Kargaçayırı

e)Seri : Andırın

f)Mevki'i : Körçoban

g)Bölme No : 11.12.14.15.16.17.35.36

3-ALANIN YER ALDIĞI PAFTA NO : Gaziantep M 37-d1

4-ALANIN GENİŞLİĞİ : 580 ha

5-MÜLKİYETİ : Devlet ormanı

6-ALANIN İKLİM ÖZELLİKLERİ : Akdeniz iklim kuşağında yer alır. Ancak, asıl Akdeniz ikliminden yağış ve sıcaklık değerlerinin farklı olmasıyla ayrılır.

7-GENEL JEOLJİK YAPI : Paleozoik şist

8-GENEL JEOMORFOLOJİK YAPI : Güneyde yamaç meyilli, kuzeyde yamaç oldukça meyilli

9-GENEL TOPRAK YAPISI : Esmer orman toprağı

10-BELLİ BAŞLI SU KAYNAKLARI : Körçoban Deresi

11-TABİATI KORUMA ALANI OLARAK AYRILMA SEBEPLERİ: Alan da bulunan Toros göknarı(*Abies cilicica*),Lübnan sediri(*Cedrus Libani*),ve Toros karaçamı (*Pinus nigra ssp.pollasiana*) türlerinin yer yer saf yer yer karışık meşcereler oluşturması,aralarında anıt ağaç niteliği gösteren yaşlı ve boylu fertlerin bulunmasıyla nadir orman ekosistemi özelliği göstermesi.

12-ÖNEM SIRASINA GÖRE BİTKİ TÜRLERİNİN LİSTESİ: Toros Göknarı (*abies cilicica*),Lübnan Sediri (*Cedrus Libani*), Toros Karaçamı (*Pinus nigra ssp.pollasiana*)

13-EN ÖNEMLİ MEŞCERE TİPLERİ: ÇkSc2,ÇkSG d1

14-ÖNEM SIRASINA GÖRE YABANI HAYVAN TÜRLERİNİN LİSTESİ:

Yaban domuzu, çakal, kurt, tilki, gelincik, sincap, tavşan Kuşlar:

Ağaçkakan, üveyik, karga

Sürüngenler: Yılan, kertenkele

15-SAHA DÂHİLİNDE VEYA ÇEVRE ALANIN EKOLOJİK YAPISINA ETKİ EDEN FAALİYETLERİN ÖNEM SIRASINA GÖRE LİSTESİ: Otlatma, ormancılık

16-VARSA SAHA İLE İLGİLİ OLARAK YAPILMIŞ ARAŞTIRMA VE YAYINLANMIŞ KİTAPLAR: Bilinmiyor

17-İLGİ ÇEKEN DİĞER HUSUSLAR: Koruma alanının çevresinde yaylacılık yaygınlaşmaya başladığından koruma alanına olumsuz etkisi olacaktır.

18-YAPILMASI GEREKLİ BİNA VE TESİLERE İLİŞKİN TEKLİFLER: Sahanın tam korunmaya alınması için saha çevresinin dikenli telle ihatası ve koruma bekçi binalarının yapılması zorunludur.

ADANA-KAHRAMANMARAŞ HAÇER DERESİ YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASI

1-SAHANIN STATÜ TARİHİ

05 Ekim 2006 tarih ve 26310 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

3-SAHADA DİĞER KORUNAN ALAN STATÜSÜ VARLIĞI

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 4 üncü maddesi kapsamında; alanda bulunan Yaban Keçisi'nin korunması.

4-SAHANIN PLAN DURUMU

2008-2012 Yıllarını kapsayan Gelişme ve Yönetim Planı yapılmıştır.

5-SAHADA GERÇEKLEŞTİRİLECEK HEDEFLER

- Alandaki yaban keçisi popülasyonunun ve yaşam alanlarının korunması.
- Doğal ormanların korunması.
- Alandaki su kaynaklarının korunması.

6-ALANI ÖZEL KILAN NEDENLER

Alandaki Yaban hayatı ekosistemi; yerleşim yerinin az olması, insan faaliyetlerinin sınırlı olması nedeniyle doğal özelliğın korunmuş olması.

FAUNA

1-SAHADAKİ FAUNA VARLIĞI VE SAYILARI

MEMELİLER : Yaban Keçisi (*Capra aegagrus*), Vaşak(*Lynx lynx*), Kirpi(*Erinaceus concolor*), Kurt(*Canis lupus*), Sansar(*Martes martes*), Yabani tavşan(*Lepus europaeus*),

Yaban Domuzu(*Sus scrofa*), Çakal(*Canis aureus*), Vulpes vulpes(Tilki), Porsuk(*Meles meles*),

KUŞLAR : Altın Kartal(*Aguila chrysaetos*), Akbabab(*Neophron percnopterus*), Şahin(*Buteo buteo*), Doğan(*Falco sp*), Delice(*Circus cyaneus*), Kuzgun(*Coracias sp*), Akkuyruksallayan(*Motacilla alba*), Baştankara(*Parus sp*), Puhu(*Bubo bubo*), Ibibik(*Upupa epops*), Alakarga(*Garrulus glandarius*), Yalıçapkını(*Alcedo atthis*), Dere Kuşu(*Cinclus cinclus*).

Ayrıca Amfibi türleri, Kaplumbağa türleri, Kertenkeleler, Yılan Türleri ve Kırmızı Benekli Alabalık bulunmaktadır.

2-TÜRLERİN YOĞUN OLDUĞU KOORDİNATLAR

37 52' 30' - 38 07' 30' Kuzey enlemleri ile 36 07' 30' - 36 22' 30' 3-SAHADAKİ TÜRLERİN

IUCN, BERN VE CİTES SÖZLEŞMELERİNDEKİ YERİ

MEMELİLER : Yaban Keçisi (*Capra aegagrus-VU*), Vaşak(*Lynx lynx-NT*), Kirpi(*Erinaceus concolor-LR/lc*), Kurt(*Canis lupus-LC*), Sansar(*Martes martes-LR/lc*), Yabani tavşan(*Lepus europaeus-LR/lc*), Yaban Domuzu(*Sus scrofa-LR/lc*), Çakal(*Canis aureus-LC*), Vulpes vulpes(Tilki-LC), Porsuk(*Meles meles-LR/lc*),

KUŞLAR : Altın Kartal(*Aguila chrysaetos-LC*), Akbabab(*Neophron percnopterus-EN A2abcd+3bcd+4abcd*), Şahin(*Buteo buteo-LC*), Doğan(*Falco sp-LC*), Delice(*Circus cyaneus-LC*), Kuzgun(*Coracias sp-LC*), Akkuyruksallayan(*Motacilla alba-LC*), Baştankara(*Parus sp-LC*), Puhu(*Bubo bubo-LC*), Ibibik(*Upupa epops-LC*), Alakarga(*Garrulus glandarius-LC*), Yalıçapkını(*Alcedo atthis-LC*), Dere Kuşu(*Cinclus cinclus-LC*).

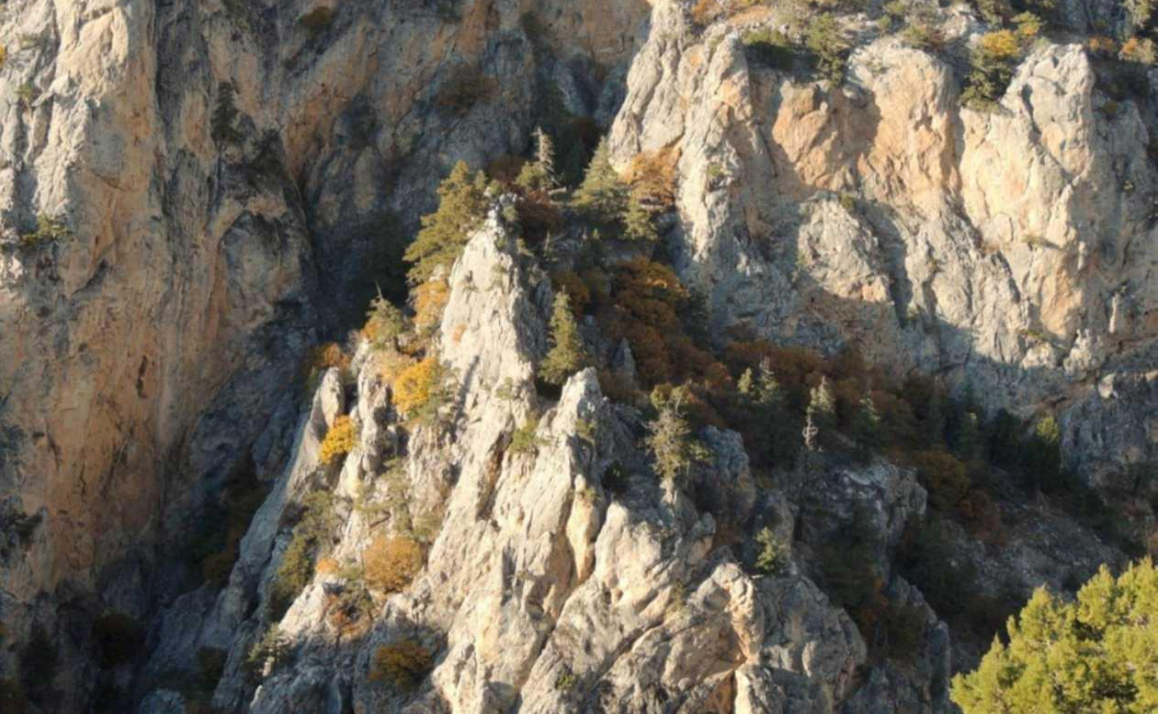
Ayrıca Amfibi türleri-LC, Kaplumbağa türleri-VUA1cd-LC, KertenkelelerLC, Yılan Türleri- LC ve Kırmızı Benekli Alabalık bulunmaktadır.

4-TÜRLERE AİT FOTOĞRAFLAR(Ç eke n adı ve çekildiği koordinatlar) FLORA

1-SAHADAKİ FLORA DURUMU

AĞAÇLAR : Ardsıç(Juniperus sp), Karaçam(Pinus nigra), Sedir(Sedrus libani), Meşe(Quercus sp), Çınar(Platanus sp), Ceviz(Juglans sp), Gök nar(Abies sp), Kuşburnu(Fructus rosa canina), Ahlat(Pirus elaeagrifolia), Kermes Meşesi(Quercus coccifera), Pırnal Meşesi(Ouercus ilex), Sandal(Pterocarpus santalinus), Karamuk(Agrostemma githago)

OTLAR VE SAZLAR : Isırgan(Urtica sp), Adaçayı(Salvia sp), Kekik(Tymus sp), Geven(Astragalus sp), Orman Sarmaşığı(hedera sp), Domuz Ayrığı(Dactylis glomerata L.), Yabani Arpa(Hordeum sp), Çiğdem(Crocus sp), Iris(Iris sp), Salep(Tuber salep), Mahlep(Prunus mahaleb L.Mill).

YOSUN, MANTAR VE LİKENLER : Kaya Yosunu(Fukoksantin), Kav Mantarı(Formes fomentarius), Kuzu Kulağı(Rumex sp), Sedir Mantarı(Tricholoma caligatum).

2-TIBBİ AÇIDAN ÖNEMLİ TÜRLER VE KULLANIM YERLERİ İKLİM Alana Ait Güncel İklim Verileri

Sıcaklık: Tufanbeyli Meteoroloji İstasyonu'nda 1986-2004 yılları arasında kaydedilen verilere göre, yıllık ortalama sıcaklık 9.9°C, en yüksek sıcaklık 37C, ve en düşük sıcaklık ise -27,8C' dir. Günlük sıcaklığın 25C'ye veya bu derecenin üstüne çıktığı yaz günü sayısı 97, 30C'yi geçtiği tropik gün sayısı ise 38'dir.

Yağış : Bölgede yağışlar genellikle yağmur veya dolu şeklinde olup, yağışlar sonbahar, kış ve ilkbahar mevsimlerinde görülmektedir. Tufanbeyli Meteoroloji İstasyonu'nda kaydedilen 18 yıllık yağış verileri, bölgede ortalama yıllık yağış miktarının 562,1 mm olduğunu göstermektedir. En çok yağış kış mevsiminde düşmektedir. Söz konusu dönemdeki aylık ortalama toplam yağış miktarları göz önüne alındığında, en çok yağış Kasım ayında(79,0) ve en az yağış ise Ağustos ayında(22,0mm) gözlenmiştir.

TARİH VE KÜLTÜR

1-SAHANIN TARİHİ VE KÜLTÜREL GEÇMİŞİ

YHGS' nin güneybatı kısmında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunca tescil edilmiş, Kale köyünün Aybastı mahallesi yakınlarında tescil edilmemiş bir kale kalıntısı mevcuttur.

2-SAHANIN YERLİ YABANCI ZİYARETÇİ SAYISI

YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASINDA YAŞAM

1-YHGS'DE YAŞAYAN HANE VE İNSAN SAYISI

Yerleşim Yerinin Adı	Yerleşim Biriminin Bağlı Olduğu İlçenin Adı	İdari Yönetim Biçimi	Kadın Nüfusu	Erkek Nüfusu	TOPLAM
Saimbeyli	Saimbeyli	Belediye	2034	2036	4070
Yeniköy	Saimbeyli	Muhtarlık	262	270	532
Eyüplü	Saimbeyli	Muhtarlık	217	246	463
Göksun	Göksun	Belediye	8648	8360	17008
Kaleboynu	Göksun	Muhtarlık	341	346	687

2-GEÇİM KAYNAKLARI :

Saha ile ilişkisi olan köylerin topografyasından dolayı ziraata uygun alanın az olması nedeniyle tarım faaliyetleri sadece kendi ihtiyaçlarını karşılayacak düzeydedir. Korunan alanın içinde ve çevresinde yaşayan yöre halkının başlıca geçim kaynakları hayvancılık ve orman işçiliğidir.

3-SAHAYA ÖZEL MARKALAŞMIŞ YADA MARKALAŞABİLECEK ÜRÜNLER:

Ekoturizm faaliyetleri kapsamında; bölgede yer alan köylülerin üretmiş oldukları yerel tarımsal ve hayvansal ürünlerini pazarlama imkanlarının oluşturulması.

Sahanın Av Turizmine açılması halinde; alan içerisindeki köylerde konaklama amaçlı pansiyonculuk ve kahvaltı ile yerel ürünlerin ziyaretçilere sunulması.

İL MÜDÜRLÜĞÜMÜZCE TESCİLİ YAPILMIŞ ANIT AĞAÇLARA İLİŞKİN
TEKNİK VERİLER

Sıra No	Türkçe Adı	Bilimsel Adı	Mahalli Adı	Fahmini Yaş (yıl)	Boy (m)	Gövde Çapı (d1.30, m)	Tepe Çapı (m)	Ağacın Anıtsal Durumu (ŞAD/AA Dtür)	Bulunduğu Yer		Adana TVK Komisyon Tescil Tarih ve Karar No'su
									İlçe	Mahalle	
1	Doğu Çınar	<i>Platanus orientalis</i> L.	Avcılar Ulu Çınarı	250	23	2,79	18,15	58>39	12 Şubat	Avcılar	17.06.2015 tarih ve 37 No'lu kararı
2	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kertmen Ulu Çınarı	345	29	2,68	22,75	63>39	12 Şubat	Kertmen	17.06.2015 tarih ve 38 No'lu kararı
3	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Dadağlı Ulu Çınarı	460	18	2,06	19,30	45>39	12 Şubat	Dadağlı	17.06.2015 tarih ve 39 No'lu kararı
4-A	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kızfatma Çınarı	260	29	1,35	15,15	51>39	Çağlaya n cerit	Helete	29.01.2015 tarih ve 5 No'lu karar
4-B	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kızfatma Çınarı	285	21,5	1,59	23,75	45>39	Çağlaya n cerit	Helete	29.01.2015 tarih ve 5 No'lu karar

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

4-C	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kızfatma Çınarı	285	28	1,49	20,07	45>39	Çağlayan cerit	Helete	29.01.2015 tarih ve 5 No'lu karar
5	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Oynak Çınar	505	23	1,92	23,36	57>39	12 Şubat	Döngel	29.01.2015 tarih ve 6 No'lu karar
6	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Suluyayla Ulu Çınarı	460	21	1,79	26,52	59>39	12 Şubat	Suluyayla	23.03.2016 tarih ve 5 No'lu karar
7	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Ulutaş Çınarı	320	27	302	22	69	Dulkadir oğlu	Ayaklıcaoluk	23.03.2016 tarih ve 4 No'lu karar

İlimizde Tescilli Yapılmış Olan Doğal Sit Alanı Listesi

Sıra No.	Tescilli Yapılan Yerin Adı	Bulunduğu Yer		Adana TVK Komisyon Tescil Tarih ve Karar No'su
		İlçe	Mahalle	
1	Döngel Mağarası ve Şelalesi	Onikişubat	Döngel	21.04.2011 tarih ve 70/47 Sayılı kararı
2	Gümüşkaya Mağarası	Göksun	Ericek	14.07.2017 tarih ve 8163 sayılı karar

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Turizm ve çevre ortak bir ilişkiyi simgeleyen kavramlardır. Çevre bir turizm kaynağı olma özelliğini taşıırken, turizmin var olması için çevrenin yaşaması gerektiği, doğanın ve çevrenin aleyhine gelişen bir turizmin kendi kaynağını tüketeceği açıktır. Başarılı bir turizm faaliyeti için temiz ve düzenli çevreye ihtiyaç vardır. Turistlerin doğa koruma ve çevre sorunlarına gittikçe daha duyarlı oldukları gözlemlenmektedir. Dolayısıyla, alternatif turizmde yerel örf ve adetlere saygı gösterilirken, çevre ve doğa korumasında da özen gösterilmelidir.

Tabi ki, çevrenin korunmasına dikkat edilirken turizmden elde edilecek karın da maksimize edilmesine çalışılmalıdır.

Eko turizm sayesinde çevresel değerler korunurken kırsal ve endüstrileşmiş bölgelerde ekonominin çeşitlilik kazanması, eko turistlerin kalış sürelerinin uzaması ile harcadıkları döviz miktarlarının artması ve ekonominin gelişmesi gerçekleşecektir. Yerel ekonomiyi canlandıracak mal ve hizmete sahip olan talep artarak, konaklama tesislerinin gelişmesine imkân verecektir.

"Kirlenen Öder" prensibi benimsenerek, yerel halk ve yatırımcı da ekoturizme entegre edilmelidir. Turizmden elde edilen gelir vergilendirme yoluyla özellikle altyapı, çevre koruması ve kamu hizmetlerinin temininde kullanılmaya yönlendirilmelidir.

Kaynaklar

- Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2018
- ÇŞİM, 2018
- Orman-Su İşleri Bakanlığı, XV. Bölge Müdürlüğü
Kahramanmaraş Şube Müdürlüğü, 2018

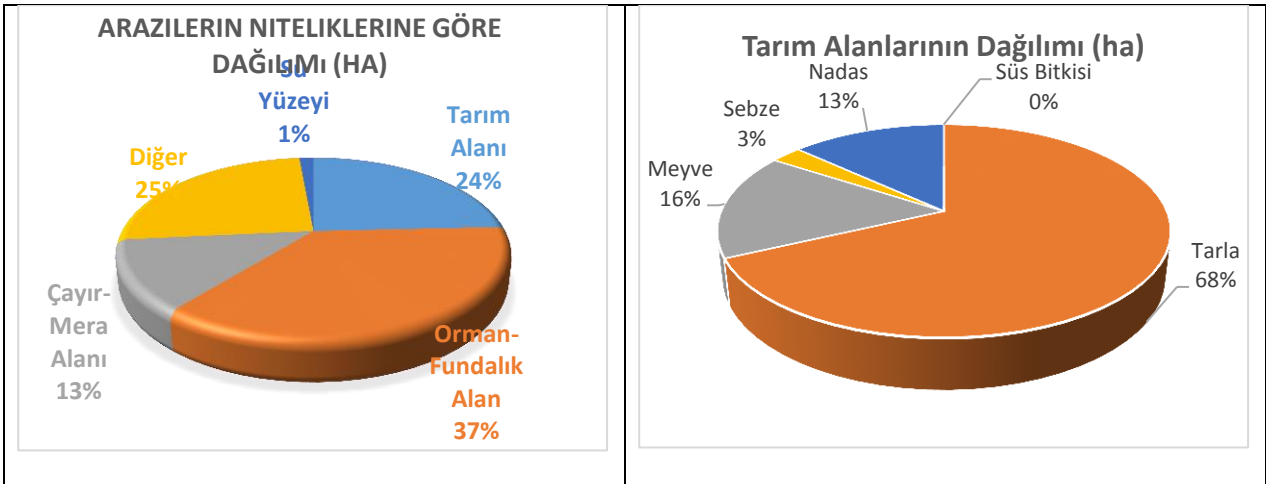
E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

KAHRAMANMARAŞ İLİ TARIM ARAZİLERİNİN DAĞILIMI

Arazilerin Niteliklerine Göre Dağılımı (ha)		Tarım Alanlarının Dağılımı (ha)	
Tarım Alanı	347.813	Tarla	236.674
Orman-Fundalık Alan	525.563	Meyve	56.117
Çayır-Mera Alanı	180.775	Sebze	9.184
Diğer	360.065	Nadas	45.836
Su Yüzeyi	20.384	Süs Bitkisi	2
TOPLAM	1.434.600	TOPLAM	347.813

2017 TUİK verisidir.

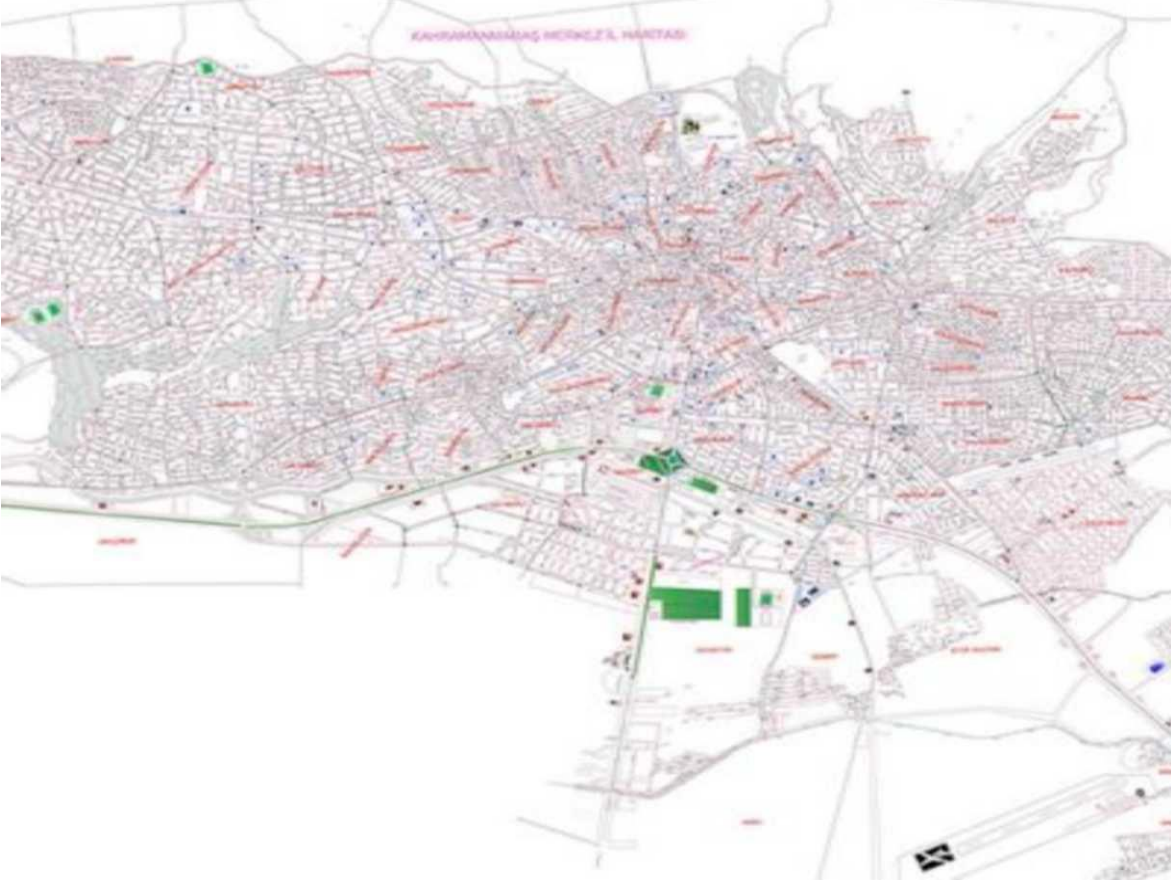
Şekil E.24 –Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması (TUİK, 2017)

Çizelge E.42 – 2017 yılı için Kahramanmaraş ilinde arazi sınıflandırması (Corine, 2018)

Arazi Sınıfı	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ							
	1990		2000		2006		2012	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	10246.46	0.71	12262.46	0.85	17707.48	1.22	20992.77	1.44
2) Tarımsal Alanlar	616686.97	43.18	609980.80	42.72	525169.74	36.18	522129.25	35.97
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	795083.53	55.68	792254.62	55.47	894940.72	61.62	894465.11	61.60
4) Sulak Alanlar	1127.41	0.08	1016.11	0.07	828.12	0.06	828.12	0.06
5) Su Yapıları	5084.27	0.35	12714.69	0.89	13235.63	0.92	13466.44	0.93
TOPLAM	1428228.64	100	1428228.68	100	1451881.69	100	1451881.69	100

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 13. maddesi kapsamında, tarım dışı amaçlı arazi kullanım için, 2010 yılı içerisinde, resmi kurum ve kuruluşlar ile özel kişi ve tüzel kişiliklerce İl Müdürlüğümüze yapılan toplam 52 adet müracaatta, 2133,1862 ha. alanla ilgili Etüt çalışması yapılmıştır. Bunlardan 846,0718 ha.'lık kısmı tarım dışı amaca tahsis edilmiş, 1287,1144 ha.'lık kısmı ise tarımsal amaçlı kullanılması gerektiği belirtilerek uygun görülmemiştir.

Ayrıca tarımsal amaçlı yapılar için toplam 43 adet müracaat değerlendirilerek sonuçlandırılmıştır.

Bununla birlikte, söz konusu kanunun 5. maddesi gereği kurulan İl Toprak Koruma Kurulu, 2010 yılı içerisinde 6 kez toplanmış, 587,8443 ha. alanın tarım dışına çıkarılması uygun görülmemiş, 1544,4950 ha. alanın tarım dışına çıkarılması kararı alınarak Bakanlığımıza gönderilmiştir.

Kaynaklar

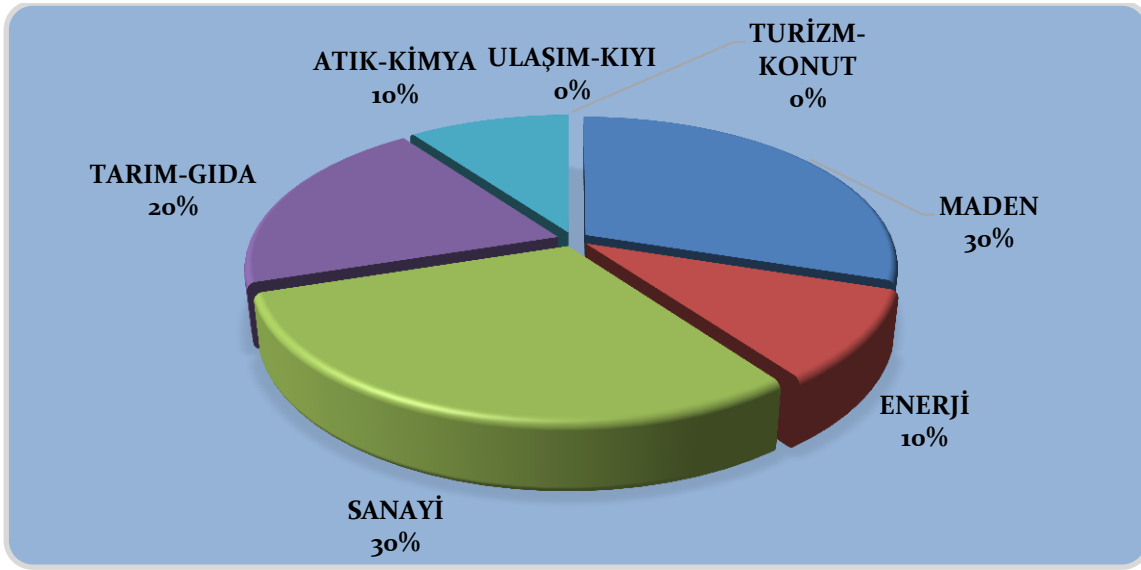
- Orman-Su İşleri Bakanlığı, 2018
- TUİK, 2018
- ÇŞİM, 2018
- Gıda Tarım ve Hayv. İl Müdürlüğü, 2018

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

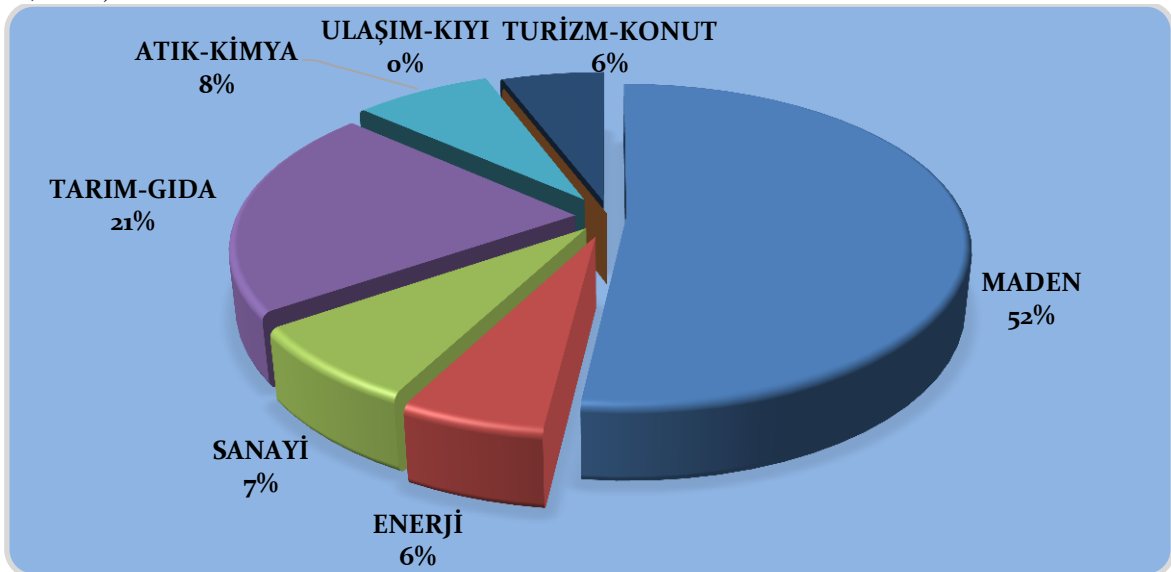
F.1. ÇED İşlemleri

Çizelge F.43 – Kahramanmaraş İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2017 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı (ÇŞİM, 2018)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	25	4	3	11	4		4	51
ÇED Gereklidir								
ÇED Olumlu Kararı	2	1	3	3	1			10

Şekil F.25 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı (ÇŞİM, 2018)

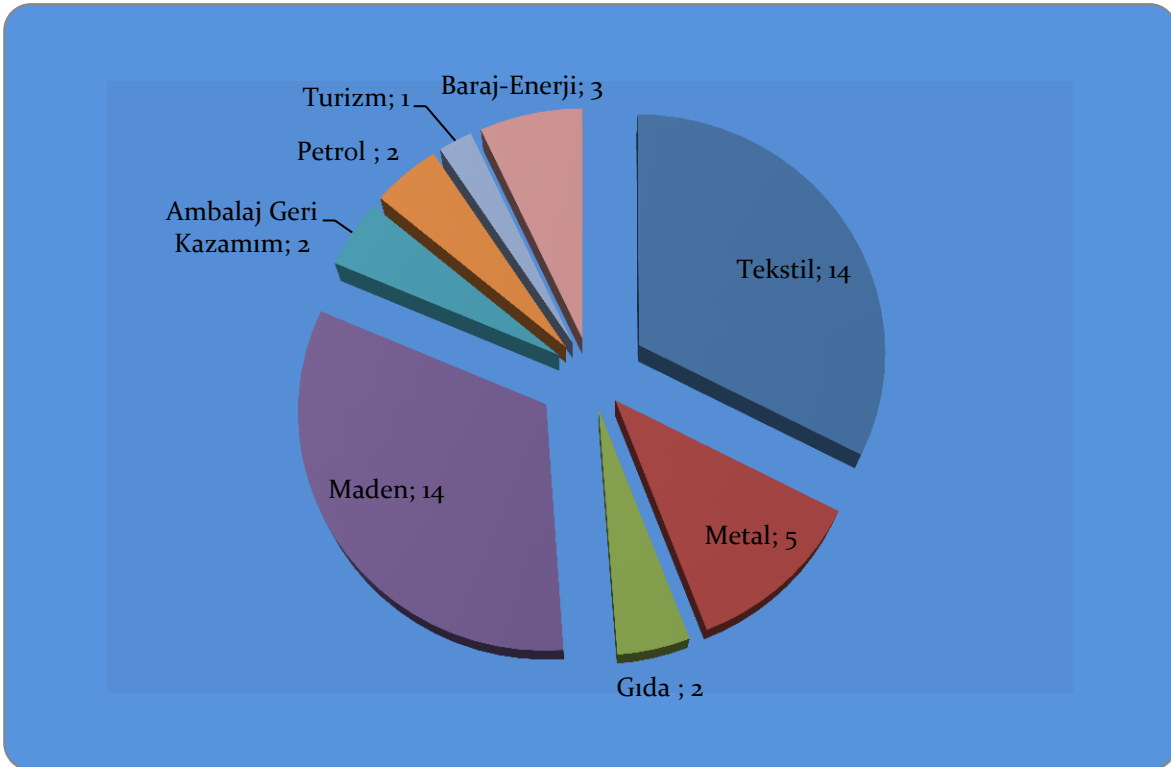

Şekil F.26 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı (ÇŞİM, 2018)

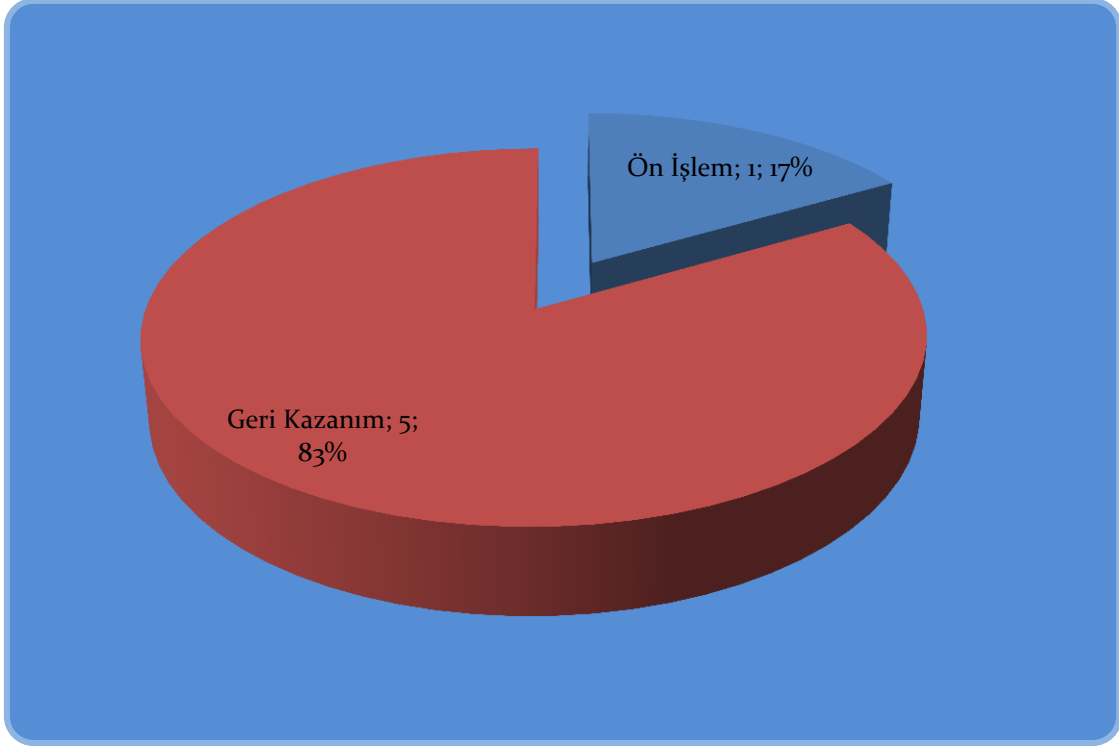
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.44 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları (ÇŞİM, 2018)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	18	23	41
Çevre İzni Belgesi	6	32	38
Çevre İzni ve Lisans Belgesi	3	2	5
TOPLAM	27	57	84

Şekil F.27 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin sektörlere göre dağılımı (ÇŞİM, 2018)

Şekil F.28 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında verilen lisansların konuları
(ÇŞİM, 2018)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde sanayi tesislerinin Çevre kanunu uyarınca alması gereken ÇED kararları, çevre izin ve lisansları iş ve işlemleri devam etmektedir. Sürekli gelişim gösteren sanayi tesislerinde gerekli denetimler yapılarak çevre kanuna uymaları sağlanmaktadır. Çevre kanununa uymayanların tespiti halinde ise gerekli idari ve yasal işlemler uygulanmaktadır.

Kaynaklar

- ÇŞİM, 2018

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

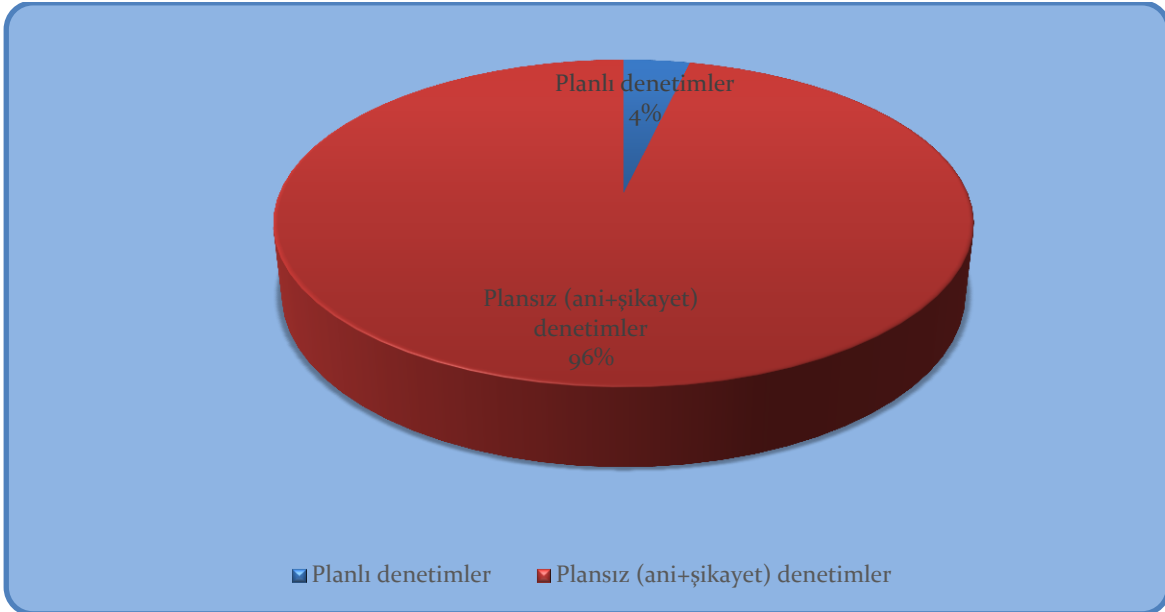
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.45 - Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(ÇŞİM, 2018)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	20
Plansız (ani+şikayet) denetimler	528
Genel toplam	548

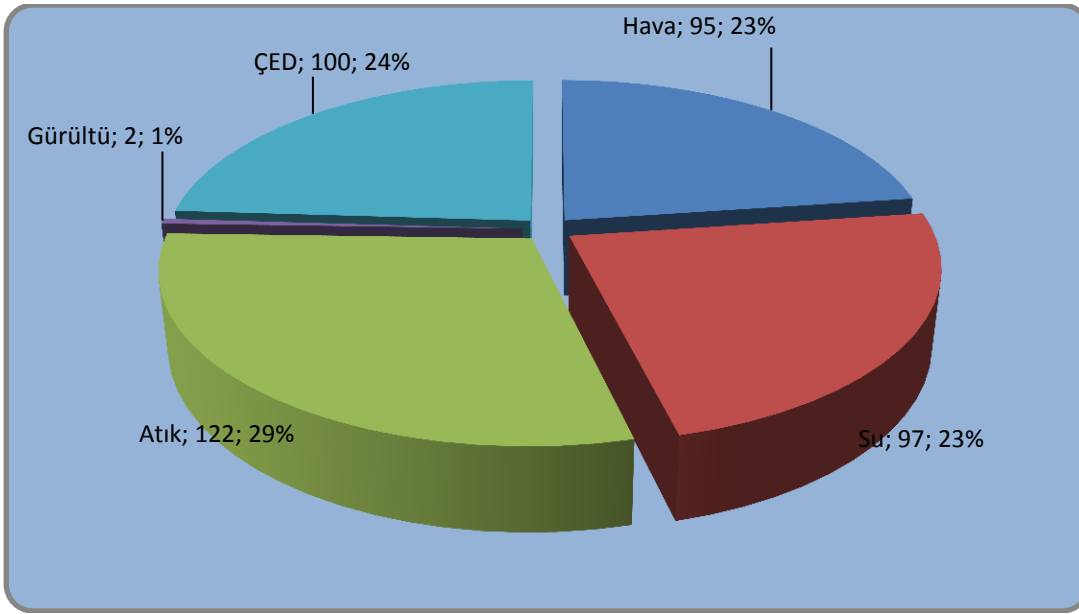
Şekil G.29– Kahramanmaraş ilinde ÇŞİM tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı
(ÇŞİM, 2018)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.46 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇŞİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(edenetim.cevre.gov.tr, 2018)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	95	97	0	122	0	2	100	416
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	95	97	0	122	0	2	100	416
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	100	0	100	0	100	100	100

Şekil G.30 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı

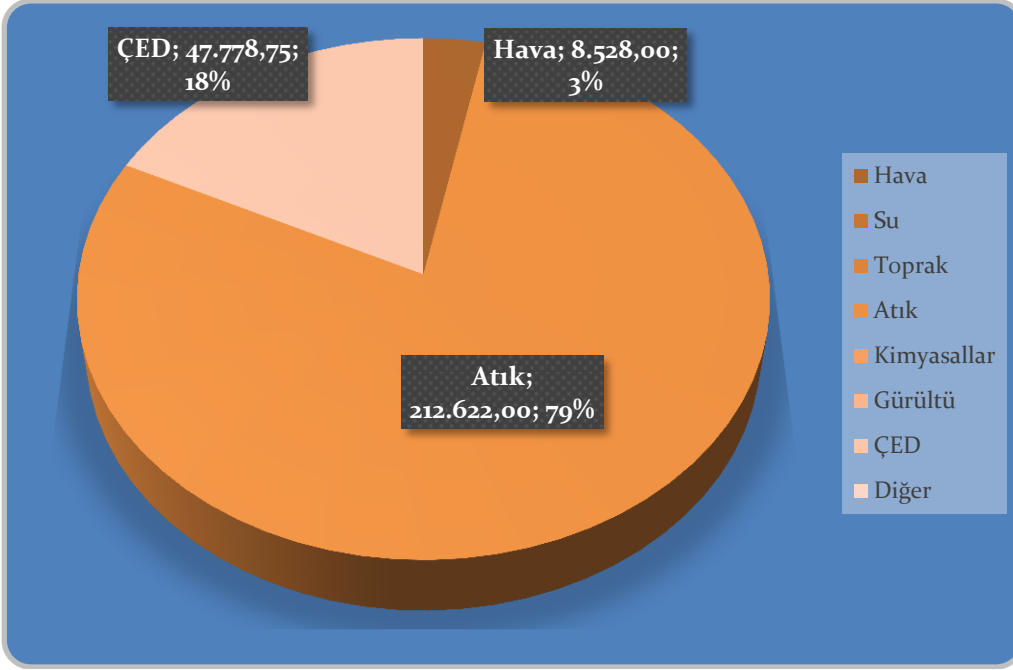
(ÇŞİM, 2018)

G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G.47 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

(edenetim.cevre.gov.tr, 2018)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	8,528.00			212,622.00			47,778.75		268,928.75
Uygulanan Ceza Sayısı	5			2			2		9

Şekil G.31 – Kahramanmaraş ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezalarının konulara göre dağılımı

(edenetim.cevre.gov.tr, 2018)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlde tesislere verilen faaliyeti durdurma/kapatma kararı yoktur.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde idari yaptırım kararı verilen firmalardan %68 oranı ile su kirliliğine sebebiyet veren firmalar başı çekmekle birlikte, %27 Atık olarak kirletici faaliyetlerden dolayı, %3,94 ÇED ihlalden dolayı ve %0,18'lik Hava kirliliğinden dolayı toplamda 2016 yılında 13 idari yaptırım uygulanmış olup, 10 adet'i tüzel kişi olarak, 3 adeti gerçek kişi olarak idari yaptırım kararı verilen firmaları oluşturmaktadır.

Kaynaklar

- www.edenetim.cevre.gov.tr

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

RESİM YARIŞMASI

5 Haziran Dünya Çevre Günü ve Haftası etkinlikleri kapsamında; ilk ve ortaokullar arasında “Hayalimdeki Çevre” konulu resim yarışması düzenlenmiştir. İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından oluşturulan komisyon tarafından yapılan değerlendirme neticesinde ilk üçe giren öğrencilere Bisiklet hediye edilmiştir.

Ayrıca yarışmaya katılan tüm öğrencilerimizin resimleri Necip Fazıl Kültür Merkezi Sergi Salonunda sergilenmiştir.

Ayrıca ilimizdeki kırsal mahallelerde bulunan 20 ilkokulda Çevre Bilinci konulu eğitimler düzenlenmiştir.

UÇURTMA ŞENLİĞİ

5 Haziran Dünya Çevre Günü ve Haftası Etkinlik Programı çerçevesinde, 26.05.2017 tarihinde Pazarcık Belediye Başkanlığının katkıları ve Pazarcık ilçesinde bulunan ilkokulların katılımlarıyla, “Kırk Mağara” olarak bilinen tarihi alanda “Uçurtma Şenliği” düzenlenmiştir.

Pazarcık Kaymakamı sayın Çağlayan AYDIN, Pazarcık Belediye Başkanı sayın Yakup Hamdi BOZDAĞ, İl Müdürümüz sayın Osman ARISAL ile Büyükşehir Belediyesi ve Pazarcık İlçe Belediyesi Encümen üyelerinin katılım sağladığı şenlik; doğa yürüyüşü, tarihi mekanlara gezinti, İl Müdürlüğümüzce temin edilen uçurtmaların uçurulması ve Pazarcık Belediye Başkanlığının etkinliğe katılım sağlayan öğrencilere ikramları ile tamamlanmıştır.

Bu tür etkinlikler her yıl farklı bir ilçede düzenlenmektedir.

DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ VE HAFTASI KIRSAL MAHALLELERİMİZE BAĞLI OKULLARDA KUTLANDI

5 Haziran Dünya Çevre Günü ve Çevre Haftası münasebetiyle İl Müdürlüğümüz tarafından hazırlanan etkinlik programları dahilinde, Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçelerinde 23-26 Mayıs 2017 tarihleri arasında 10 kırsal mahallede bulunan 14 okulda (Baydemirli, Sarıçukur, Çatmayayla, Kartal, Döngöle, Şahinkayası, Çağırğan, Sarıgözel, Hacıbudak ve Tevekkeli) geleceğimizin teminatı öğrencilerimize, çevre ve çevrenin korunmasının önemine yönelik bilincin artırılması amacıyla 5 gün süren bir etkinlik gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu etkinlik kapsamında okullara ziyarette bulunarak çevre ve çevrenin korunmasına yönelik konularda eğitim düzenlenmiş ve etkinliğe katılan öğrencilerimize çeşitli hediyeler verilmiştir.

2017 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ARAŞTIRMA FORMU

AÇIKLAMALAR:

İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi, illerimizin çevre sorunlarının ve önceliklerinin neler olduğunu ortaya koyan, aynı zamanda bu sorunların kaynaklarını, nedenlerini, sorunun çözümü için ne tür tedbirler alındığı ya da alınması gerektiğini belirten önemli bir çalışmadır. İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi, çevre konusunda karar vericilere ve halka çevresel bilgi sağlamakta, böylece karar verme sürecini desteklemekte ve halkın çevresel konularda bilincini artırmaktadır.

Form doldurulurken;

- 1- Anket formunda doldurulan bilgilerin, “Çevre Durum Raporu” bölümü verileriyle tutarlı olmasına dikkat edilecektir.
- 2- Anket formu doldurulurken, başlıklar altındaki açıklamalara dikkat edilecektir.
- 3- Öncelik sıralaması istenen bütün başlıklarda (I.2., I.4., II.4., III.1., III.2., IV.1.); “BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ” sütununda, anketin ilgili olduğu yıl için geçerli olan önem sırasına göre, maddelerin en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. Bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu olmayıp yalnızca, ilinizde anketin ilgili olduğu yıl için geçerli maddelerin kendi aralarında sıralanması yeterlidir. “BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ” sütunlarında yapılan sıralamalarda, rakamlar birbirini takip eder şekilde verilmeli, birden fazla maddeye aynı rakam verilmemelidir.
- 4- Öncelik sıralaması istenen bütün başlıklarda (I.2., I.4., II.4., III.1., III.2., IV.1.); “GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ” başlığı altında, önceki yıla ait anket formundaki sıralamanız tekrar yazılarak, yeni doldurulan yıldaki anket formunun ilgili başlıklarının karşılaştırılması yapılarak, değişiklik olmuşsa nedenlerinin belirtilmesi istenmektedir.
- 5- Anket formunun tüm bölümleri eksiksiz ve doğru olarak bilgisayar ortamında hazırlanacaktır.
- 6- Herhangi bir konuyla ilgili olarak veri ve bilgi temin edilememişse bunun nedeninin belirtilmesi gerekmektedir.
- 7- Her bir çizelgenin altında yararlanılan kaynak/kaynaklar verilmelidir.

BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ

I.1. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırma

Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM ₁₀ [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
1 (İyi)	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120 ^L	0-50
2 (Orta)	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100 ^L
3 (Hassas)	101 – 150	251-500 ^L	201-500	10001-16000 ^L	161-180 ^B	101-260 ^U
4 (Sağlıksız)	151 – 200	501-850 ^U	501-1000	16001-24000	181-240 ^U	261-400 ^U
5 (Kötü)	201 – 300	851-1100 ^U	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520 ^U
6 (Tehlikeli)	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

I.1.1. Kahramanmaraş Merkez'e ait 2017 yılı içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerini yukarıdaki Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, aşağıdaki çizelgede uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																																			
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6						
OCAK	X																																X			
ŞUBAT	X																																X			
MART	X																																X			
NİSAN	X																																X			
MAYIS	X																																X			
HAZİRAN	X																																X			
TEMMUZ	X																																X			
AĞUSTOS	X																																X			
EYLÜL	X																																X			
EKİM	X																																X			
KASIM	X																																X			
ARALIK	X																																X			

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: (havaizleme.gov.tr, 2017-2018)

I.1.1.1 Kahramanmaraş-Elbistan'a ait 2017 yılı içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerini yukarıdaki Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, aşağıdaki çizelgede uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																																			
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6						
OCAK		X																															X			
ŞUBAT	X																																X			
MART	X																																X			
NİSAN	X																																X			
MAYIS	X																																X			
HAZİRAN	X																																X			
TEMMUZ	X																																X			
AĞUSTOS	X																																X			
EYLÜL	X																																X			
EKİM	X																																X			
KASIM	X																																X			
ARALIK	X																																X			

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: (havaizleme.gov.tr, 2017-2018)

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

1.1.2. İlinize ait Kış sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2016 yılı Ekim- 2017 Mart arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

	Kış Sezonu (Ekim-Mart) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																																			
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6						
Kış Sezonu (Ekim-Mart)	x																														x					

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)
Kaynak: (havaizleme.gov.tr, 2017-2018)

1.1.3. İlinize ait Yaz sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2017 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

	Yaz Sezonu (Nisan-Eylül) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																																			
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6						
Yaz Sezonu (Nisan-Eylül)	x																														x					

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)
Kaynak: (havaizleme.gov.tr, 2017)

1.2. İlinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam * ile belirtiniz.

KAYNAK	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ ¹	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Evsel ısınma	1	1	
b. İmalat Sanayi İşletmeleri	2	2	
c. Maden İşletmeleri			
d. Termik Santraller	3	3	
e. Diğer Sanayi Faaliyetleri (Belirtiniz).....			
f. Karayolu Trafik	4	4	
g. Diğer Kaynaklar (Belirtiniz).....			

¹En önemliden az önemiye doğru 1, 2, 3, ... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

I.3. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde il/ilçelerde alınan tedbirleri "X" ile işaretleyiniz.

I.3.'de, hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde, il sınırları içerisinde ne tür tedbirler alındığı bilgisi istenmektedir. Çizelgede her bir tedbir için belirtilen numara altında, alınan tedbirler için işaretleme yapılması istenmektedir.

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İL MERKEZİ	1.Dulkadiroğlu	x	x	x		x	x		x	
	2.Onikişubat	x	x	x		x	x		x	
İLÇELER	1.Elbistan	x		x		x	x		X	
	2.Afşin	X		X		X			X	
	3.Türkoğlu	X		X		X	X		X	
	4.Andırın	X		X		X			X	
	5.Göksun	X		X		X			X	
	6.Pazarcık	X		X		X	x		X	
	7.Çağlayancerit	X		X		X			X	
	8.Nurhak	X		X		X			X	
	9.Ekinözü	x		x		x			X	

Kaynaklar: İşaretlemeye ilişkin verinin nereden alındığı

Tedbirler:

a. Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b. Doğalgaz kullanımı
c. Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d. Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e. Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f. Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g. Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h. Denetim
i. Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

I.4. Hava kirliliğinin giderilmesinde, yıl içerisinde, il/ilçelerde karşılaşılan güçlükleri önem sırasına göre rakam ile belirtiniz.

I.4.'de hava kirliliğinin önlenmesinde, yıl içinde, ilinizde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. "Karşılaşılan güçlükler" altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir. Bunların haricinde "diğer" olarak belirtilmesi gereken husus varsa, ayrıca belirtilmelidir.

Karşılaşılan Güçlükler	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	-	-	
b. Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	2	2	
c. Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	1	1	
d. Kaliteli yakıt temininde zorluklar	-	-	
e. Kurumsal ve yasal eksiklikler	-	-	
f. Toplumda bilinç eksikliği	4	4	
g. Meteorolojik faktörler	3	3	
h. Topografik faktörler	5	5	
i. Diğer (Belirtiniz).....	-	-	

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ

II.1. İl sınırları içerisinde bulunan su kaynaklarının kalite değerlendirmesi

Su kirliliği, II.1.1-II.1-3'de il sınırları içerisinde, yıl içinde, kirliliğe maruz kalmış su kaynaklarının (yerüstü, yeraltı ve yüzme suları) adları, kalite sınıfları ile bunların çizelgede belirtilen kirlenme nedenleri dikkate alınarak işaretlenmesi istenmektedir.

II.1.1. İl sınırlarında bulunan yerüstü sularının kalite sınıflarını Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yerüstü Suyu Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
Karaçay					3		1		2				
Aksu Çayı					3		1		2				

Kaynaklar: ÇŞİM, 2018

II.1.2. İl sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıflarını Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
	iyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i
				Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)
Karaçay			x	4	5	1	3	2				
Aksu Çayı			x	4	5	1	3	2				

Kaynaklar: 1-ÇŞİM, 2018

2-DSİ 20.Bölge Müdürlüğü, 2018

II.1.3. İl sınırlarında bulunan yüzme sularının kalite sınıflarını Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
	Var	Yok	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
							Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

Kaynaklar: Verinin nereden alındığı

Not: İlimizde Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj bulunmamaktadır.

II.2. Yıl içinde, il sınırları içindeki il/ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerini uygun seçenekleri “X” ile işaretleyerek belirtiniz.

II.2.’de, il sınırları içerisindeki yerleşim merkezlerinde (il merkezi ve ilçelerin her biri için) atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedenlerinin çizelgenin altında belirtilen maddeler dikkate alınmak ve (X) koymak suretiyle işaretlenmesi istenmektedir. Çizelgede geçen “İl Merkezi” ifadesiyle, İliniz Büyükşehir Belediyesi ise, Büyükşehir Belediyesine bağlı ilçeler, değilse merkez ilçe kastedilmektedir.

Yerleşim Yerinin Adı		Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
İl Merkezi	1.Dulkadiroğlu		X		X									
	2.Onikişubat		X		X									
İlçeler	1.Elbistan		X	X	X									
	2.Afşin			X	X									
	3.Türkoğlu			X	X									
	4.Andırın		X		X									
	5.Göksun		X	X	X									
	6.Pazarcık			X	X									
	7.Çağlayancerit		X	X	X									
	8.Nurhak		X		X									
	9.Ekinözü		X		X									

Kaynaklar: KASKİ

Kirlilik Nedenleri:

- Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
- Kimyasal gübre kullanımı
- Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- Hayvancılık atıkları
- Maden atıkları
- Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını çizelgede (x) işareti koyarak belirtiniz.

II.3.'de, su kirliliğinin önlenmesi amacıyla her bir alıcı su ortamı için, çizelgenin altında belirtilen maddelerin dikkate alınarak tedbirlerin çizelgede işaretlenmesi istenmektedir.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Deniz									
1.									
2.									
.									
Göller									
1.Menzelet Baraj Gölü			x		x				
2.Sır Baraj Gölü	x				x				
3.Kartalkaya Baraj Gölü	x				x				
.									
Akarsular									
1.Ceyhan Nehri									
2.Aksu Çayı									
3.									
.									
Havzalar									
1.Ceyhan				x	x		x	x	
2.Fırat									
3.									
.									
Yeraltı Suları									
1.									
2.									
3.									
.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.Ilıca(Süleymanlı)	x								
2.Döngele	x								
3.Hartlap									
.									
Diğer Alıcı Su Ortamları									
1.									
2.									
.									

Kaynaklar: ÇŞİM,2018

Alınan Tedbirler:

- a. Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- b. Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- c. Yerleşim merkezinde fosseptik kullanılması
- d. Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- e. Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- f. Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- g. Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- h. Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri

KAHRAMANMARAŞ İL ÇEVRE DURUM RAPORU

i. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükleri en önemliden az önemliye doğru numara vererek (1,2,3,...) işaretleyiniz.

II.4'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. "Karşılaşılan güçlükler" altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	4	4	
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	1	1	
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler	2	2	
d. Toplumda bilinç eksikliği	3	3	
e. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ

III.1. İlinizde toprak kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam ile işaretleyerek* belirtiniz.

III.1'de, il sınırları içerisinde toprak kirliliğine neden olan kaynakların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Toprak kirliliğine neden olan kaynaklar altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	3	3	
b. Madencilik atıkları	7	7	
c. Vahşi depolanan evsel katı atıklar	4	4	
d. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar	5	5	
e. Plansız kentleşme	2	2	
f. Aşırı gübre kullanımı	6	6	
g. Aşırı tarım ilacı kullanımı	1	1	
h. Hayvancılık atıkları	8	8	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: ÇŞİM,2018

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde, aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

III.2'de, toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde belirtilen tedbirlerden hangileri alınıyor ise, bunların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	1	1	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	5	5	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	4	4	
d. Erozyon mücadele çalışmaları	2	2	
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları	3	3	
f. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: ÇŞİM,2018

BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

IV.1. Aşağıdaki Konu Başlıklarını Dikkate Alarak, yıl sonu itibariyle, İl Sınırları İçinde Görülen Çevre Sorunlarını Önem ve Önceliklerine Göre Rakam (Önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, 5, ... şeklinde numaralandırınız) Vererek Sıralayınız. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir.

IV.1’de, sıralanan çevre sorunları dikkate alınarak, yıl sonu itibariyle, il sınırlarınız içerisinde, görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden en az önemliye doğru 1,2,3,4,5.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir. Ayrıca çizelgede yer alan her çevre sorunu için iliniz sınırları içinde geçerli olan nedenleri ışaretleyiniz.

NOT: Ölçüm değerleri, göstergeler, her bölümün sonundaki sonuç ve değerlendirme kısımları, konularına göre Őikayetler, Őikayetin ceza ile sonuçlanma oranı, konularına göre verilen cezalar, yapılan denetimler sonucu edinilen deneyimler vb. çevre sorunlarının hangi alanda yoğunlaştığı konusunda yol gösterici olabilir. Sıralanma yapılırken sorunun çevre ve insan sağlığı için taşıdığı önem göz önünde bulundurulmalıdır.

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŐKLIK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği	1	1	
b. Su kirliliği	2	2	
c. Toprak kirliliği	5	5	
d. Atıklar	4	4	
e. Gürültü kirliliği	3	3	
f. Erozyon	7	7	
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeœitlilik ve habitat kaybı)	6	6	

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

IV.2. İl Sınırları İçerisinde IV.1’de Tespit Edilen Her Bir Öncelikli Çevre Sorunu ile İlgili Olarak; Yukarıda IV.1’de Belirlemiş Olduęunuz Öncelik Sırasına Göre;

IV.2’de, IV.1’de sıralanan her bir öncelikli çevre sorunları dikkate alınarak;

- Çevre sorununun nedenlerini,*
- Bu nedenlerde daha çok hangi faktör veya sektörlerin etkili olduğunu,*
- Çevreye vermiş olduğu olumsuz etkilerini*
- Bu sorunların giderilmesinde karşılaşılan güçlüklerini,*
- Bu sorunları gidermek amacıyla alınan, alınması planlanan veya alınması gereken tedbirlerin neler olduğunu,*
- Ayrıca bu başlık altında yer almasını istediğiniz diğer görüşlerinizi belirten bilgi notunu,*

sistematiik ve yeterli seviyede açıklayınız.

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

1 - Hava Kirliliği:

İlimizin birinci öncelikli çevre sorununun şehir merkezindeki, özellikle kış aylarında yoğun hava kirliliği olduğunu söyleyebiliriz. Gerçekten de, kış aylarında, sabah vakitlerinde şehrin üzerine çöken kesif sis ile birlikte atmosferdeki kirliliği (Kükürtdioksit SO₂, askıdaki katı maddeyi PM) gözlemek mümkündür. İlimizin hava kirliliğinde birinci öncelikli iller arasında yer aldığı görülmektedir. Ancak, son yıllarda doğalgaza geçiş, kömür denetimlerinin yaygınlaşması ve ithal kömür kullanımının artmasıyla Kahramanmaraş İl Merkezi ve genelinde hava kirliliğine yol açan SO₂ ve PM'nin düştüğü gözlemlenmiştir. Son yıllarda kirliliğin artmasında, İl'deki sanayi faaliyetlerinin gelişmesi kadar, kentin yerleşik konumunun da etkili olduğu açıktır. Zira, İl Merkezi Ahır Dağının eteklerinde kurulu olup hava akımı bakımından da kuzey kısmının kapalı olması, şehrin rüzgara açık yerlerinde de plansız bir biçimde bazı binaların yapılmış olması, bu binaların arasında hava akımını sağlayacak aralıkların olmaması hava kirliliğini artırıcı etkidir. Ayrıca, İl'de hava kirliliğine yol açan bir başka etken de, konutların ısıtılmasından (yakma sistemi ve yakıtlardan) ve motorlu taşıt trafiğinden kaynaklanmaktadır. Bu konuda da, ciddi denetim uygulanmakta ve egzoz gazı ölçümleri yapılmaktadır.

II. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

2- Su Kirliliği:

Su kirliliği bakımından da, sanayi atıklarına muhatap olan Erkenez Çayı ve Aksu Irmağı hergeçen gün kirlenmektedir. Öte yandan yüzeysel su kaynakları (Sır, Menzelet, Kartalkaya, Ayvalı, Barajları gibi) bakımından oldukça zengin olan, hatta bu kaynakların bazılarının (Kartalkaya Barajı gibi) şehir içme suyu olarak da kullanıldığı dikkate alınarak, bu değerlerin Şehir ve OSB'nin Arıtma Tesisinin olmaması sebebiyle şehir kanalizasyon atıklarına, sanayi atıklarına maruz kalmaktadır. Şehrin muhtelif yerlerinde yer alan özellikle tekstil sanayi tesisi olan işletmeler ciddi oranda su kullanmakta ve arıtma tesislerinde arıtılarak deşarj edilmektedir. Şehrin atıksularının arıtılacağı arıtma tesisi ihale aşamısında olup bu tesisin faaliyete geçmesiyle ciddi bir problemde çözülmüş olacaktır.

III. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

3 - Gürültü Kirliliği:

Bu kirlilik kapsamında, şehir merkezinde egzozundan oldukça fazla ses çıkararak trafikte seyreden sepetli motosikletleri ve denetimsiz olarak sokak ortalarında yapılan düğün, nişan töreni gibi eğlenceleri, sokak aralarında satış yapan seyyar satıcıları sayabiliriz.

IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

4 - Toprak Kirliliği :

Şehir merkezinde önemli bir kirlilik türü de, 1. sınıf tarım topraklarının sanayiye açılmasıdır. Bu konuda ciddi tedbir alınarak şehir sanayisinin verimsiz taşlık kayalık araziye kaydırılması gerekmektedir.

Plansız kentleşme, tarımda kullanılan **ilaçlar**, gübreler, sanayi atıkları, yağmur sularıyla havadaki asitlerin toprağa inmesi ve erozyon toprağın kirlenmesine yol açar. Hızlı nüfus artışı önemli bir sorundur. İnsanların büyük kentlere göç etmesiyle çarpık kentleşme olmaktadır. Endüstri atıklarının toprağa karışması, yeşil alanların tahrip edilmesi ve **tarımda kullanılan çeşitli ilaç** ve gübreler toprağın kirlenmesine neden olur. Ayrıca nükleer enerji ve radyoaktif maddeler önemli bir sorundur.

Toprak kirliliğinin önlenmesi için;

- Evsel atıklar toprağa zarar vermeyecek şekilde toplanmalı ve imha edilmelidir.
- Verimli tarım alanlarına sanayi tesisleri ve yerleşim alanları kurulmamalıdır.
- Sanayi atıkları arıtılmadan toprağa verilmemelidir.
- Tarım ilaçlarında ve gübrelemede yanlış uygulamalar önlenmelidir.
- Ambalaj sanayiinde cam, karton gibi yeniden kullanılabilir maddeler seçilmelidir.
- Toprağı yanlış işleme ve yanlış sulama uygulamaları durdurulmalıdır.
- Otlak ve ormanlar korunmalı ve çoğaltılmalıdır.
- Nükleer santraller toprağa zarar vermeyecek yerlere kurulmalıdır.
- Ağaç sevgisi ve ormanların korunması konusunda insanlar eğitilmelidir.

TEŞEKKÜR EDERİZ...